

***Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Drużbice
na lata 2017-2022"***

Drużbice 2017

Spis treści

Wstęp	4
Podstawa opracowania	5
Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji	6
POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY	9
CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ NA OBSZARZE GMINY	
DRUŻBICE	11
1.1. Informacje ogólne.....	11
1.2. Sfera społeczna	13
1.2.1. Uwarunkowania demograficzne	13
1.2.2. Poziom życia mieszkańców	19
1.2.3. Infrastruktura społeczna na terenie gminy Drużbice	25
1.2.4. Aktywność mieszkańców	26
1.3. Sfera gospodarcza.....	27
1.3.1. Struktura gospodarki	27
1.3.2. Przemysł, produkcja i handel.....	30
1.3.3. Rolnictwo i turystyka	31
1.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna.....	32
1.4.1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.....	32
1.4.2. Zagospodarowanie przestrzenne	33
1.4.3. Infrastruktura techniczna	35
1.4.4. Mieszkalnictwo	38
1.4.5. Budynki użyteczności publicznej i dostęp do usług	39
1.4.6. Obiekty cenne, zabytkowe	40
1.5. Sfera środowiskowa.....	42
1.5.1. Cechy środowiska naturalnego.....	42
1.5.2. Ochrona przyrody	43
1.5.3. Gospodarka odpadami	44
1.5.4. Jakość środowiska w gminie Drużbice	47
SYNTEZA DIAGNOZY I UWARUNKOWAŃ GMINY DRUŻBICE	50
2.1. Podsumowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej na obszarze gminy Drużbice.....	50
2.1.1. Synteza problemów sfery społecznej	50
2.1.2. Synteza problemów sfery gospodarczej	54
2.1.3. Synteza sfery technicznej	55
2.1.4. Synteza sfery środowiskowej.....	57
2.2. Synteza wskaźników podsumowujących sytuację w gminie Drużbice	58
2.3. Problemy gminy Drużbice według opinii społecznej	62
2.4. Analiza SWOT.....	63
ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE - DELIMITACJA OBSZARU	
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	66
3.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego - delimitacja	66
3.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	72
3.2.1. Dane statystyczne dotyczące obszaru rewitalizowanego	74
POGŁĘBIONA DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W OBSZARZE REWITALIZACJI	75
4.1. Charakterystyka obszaru rewitalizacji	75
4.1.1. Sfera społeczna	75

4.1.2. Sfera gospodarcza.....	79
4.1.3. Sfera przestrzenna	80
4.1.4. Sfera środowiskowa.....	81
4.2. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	82
4.2.1. Sfera społeczna	82
4.2.2. Sfera gospodarcza.....	83
4.2.3. Sfera przestrzenna	83
4.2.4. Sfera środowiskowa.....	84
4.3. Potencjał obszaru rewitalizacji	84
PLAN LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE	85
5.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych.....	85
5.2. Cele rewitalizacji.....	85
5.3. Kierunki działań rewitalizacyjnych.....	87
PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACJI.....	88
6.1. Planowane podstawowe projekty i przedsięwzięcia na obszarze rewitalizowanym w gminie Drużbice	88
6.2. Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	100
KOMPLEMENTARNOŚĆ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	109
7.1. Mechanizm zapewniania komplementarności	109
RAMY FINANSOWE REALIZACJI PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE NA LATA 2017-2022	113
8.1. Ramy finansowe	113
SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	118
9.1. Uwarunkowania prawne	118
9.2. Uwarunkowania instytucjonalno-organizacyjne programu rewitalizacji	118
9.3. System realizacji programu rewitalizacji	119
9.4. Realizacja rzeczowa i finansowa	120
9.5. Wytyczne w zakresie mieszkalnictwa	122
SYSTEM MONITOROWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE	123
10.1. System monitorowania programu rewitalizacji.....	123
10.2. System oceny - ewaluacji programu rewitalizacji.....	123
KOMUNIKACJA SPOŁECZNA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE	126
11.1. Mechanizm włączenia interesariuszy w procesy rewitalizacji.....	126
11.2. Partycypacja społeczna.....	128
11.3. Działania informacyjno-promocyjne programu rewitalizacji.....	131
OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	132
SPISY.....	134
Spis tabel	134
Spis wykresów	135
Spis rysunków	136

Wstęp

Głównym celem realizacji "Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drużbice na lata 2017-2022" (dalej LPR) jest wyprowadzenie wydzielonego obszaru ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację oraz stworzenie odpowiednich warunków dla dalszego rozwoju.

Dla niniejszego opracowania przyjęto definicję rewitalizacji - według "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. - która rozumiana jest jako:

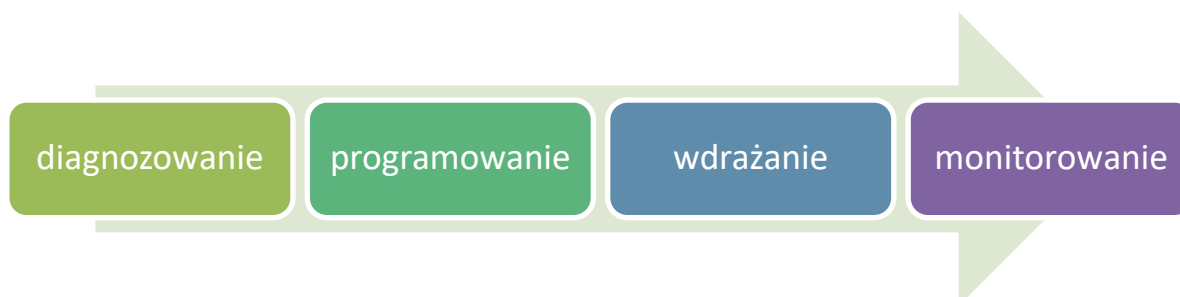
"Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązanie wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe) integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością."

Inne pojęcia związane z niniejszym dokumentem to:

- stan kryzysowy - stan, w którym nastąpiła koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, które występują wspólnie z co najmniej jedną ze sfer: gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną lub techniczną,
- obszar zdegradowany - obszar, w którym zidentyfikowano stan kryzysowy,
- obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Teren nie może obejmować obszarów powyżej 20% powierzchni gminy oraz być zamieszkałym przez więcej niż 30% mieszkańców gminy,
- projekt rewitalizacyjny – projekt (wg. art. 2 ust. 18 z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju), zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów lub powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji.

Rewitalizacja według nowej koncepcji zakłada prowadzenie kompleksowej diagnozy gminy w podziale na określone jednostki (w przypadku Drużbic - sołectwa), sformułowanie wizji i celów realizowanych działań oraz wyznaczanie realnych projektów i przedsięwzięć, koordynację prowadzonych działań oraz monitorowanie ich skuteczności.

Rysunek 1. Proces rewitalizacji

Kluczowym warunkiem powodzenia w realizacji programu rewitalizacji jest uzyskanie porozumienia przedstawicieli różnych środowisk zaangażowanych w proces jego tworzenia. Wymagana jest ścisła współpraca pomiędzy różnymi działaniami podejmowanymi w Urzędzie Gminy w Drużbicach z jednostkami podległymi, a także z partnerami społeczno-gospodarczymi oraz prywatnymi. Rewitalizacja jest szansą rozwoju i promocji dla wszystkich organizacji partycypujących w programie.

Podstawa opracowania

"Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drużbice na lata 2017-2022" został opracowany w oparciu o następujące akty prawne i dokumenty:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017 r., poz. 1376)
- Obwieszczenie Ministra Rozwoju z dnia 15 lipca 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy de minimis przez fundusze rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. 2016, poz. 1144)
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016)

- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014 r.
- Krajowa Polityka Miejska 2032, Warszawa 2015 r.
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Kraju 2020
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko- perspektywa do 2020 r.
- Strategia Rozwoju Transportu do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)
- Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020.
- Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa z dnia 9 września 2008 r. (MRR/H/18(2)/08/08)
- obowiązujące lokalne dokumenty planistyczne i strategiczne województwa i powiatu bełchatowskiego
- obowiązujące lokalne dokumenty planistyczne i strategiczne gminy Drużbice.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

"Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" opracowany został na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministra Rozwoju z 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

Opracowanie diagnozy zjawisk społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i środowiskowych gminy Drużbice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji inicjuje działania związane z rewitalizacją na terenie gminy. Celem diagnozy jest wskazanie, za pomocą zobiektywizowanych metod i wskaźników, tej części gminy Drużbice, która charakteryzuje się szczególnie intensywną koncentracją szeregu niekorzystnych zjawisk.

Na wstępnym etapie prac diagnostycznych przyjęto założenie, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe zachować podział gminy na poszczególne sołectwa, jako najbardziej naturalny i najlepiej służący badaniu zróżnicowania wewnątrzgminnego. Jest to także podział zgodny z założeniem, że działania rewitalizacyjne powinny dotyczyć obszarów spójnych przestrzennie, gdzie problemy będą mogły być rozwiązane kompleksowo.

Rysunek 2. Sołectwa gminy Drużbice (źródło: <http://belchatow.geoportal2.pl/map/www/mapa.php?>)

(mapa konturowa wykorzystywana w niniejszym opracowaniu)

Diagnoza aktualnego stanu Gminy Drużbice została opracowana na podstawie dostępnych informacji, dokumentów i opracowań o charakterze diagnostycznym i strategicznym oraz na podstawie zebranych danych statystycznych na potrzeby niniejszego dokumentu. Dane pozyskiwane były ze źródeł statystycznych tj.: Głównego Urzędu Statystycznego (<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>) oraz w oparciu o szczegółowe informacje instytucji: Urzędu Gminy Drużbice, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drużbicach, Powiatowego Urzędu Pracy w Bełchatowie, Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie i innych. Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem budowy listy porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej zmiennej do sołectwa. Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

- poprawność metodologiczną - wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny dany problem, powinien być łatwy w odbiorze, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi,
- poprawność przestrzenną - wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż gmina, w tym przypadku do sołectwa.

Na podstawie przeprowadzanej diagnozy, do każdej ze sfer oddziaływań, wprowadzono podsumowanie w formie syntezy głównych zagrożeń i problemów oraz wykazania obszarów (sołectw) kryzysowych w każdym z głównych problemów. Na zakończenie przeprowadzono zsumowanie wskaźników i przyjętych założeń w stosunku do każdego sołectwa i każdego zagadnienia.

Planowanie i programowanie rewitalizacji prowadzone będzie w oparciu o procesy:

- określenie wizji i koncepcji wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego,
- szczegółową analizę i wybór działań rewitalizacyjnych oraz określenie sposobów i warunków ich realizacji,
- określenie źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone będą w sposób spójny wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

"Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drużbice na lata 2017-2022" ma służyć identyfikacji obszarów zdegradowanych. Program Rewitalizacji warunkuje koordynację działań, czyli współpracę Urzędu Gminy oraz przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych na rzecz realizacji działań rewitalizacyjnych.

Efektem implementacji Programu Rewitalizacji jest, m.in. odwrócenie negatywnych zjawisk i procesów, poprawa stanu infrastruktury społecznej i technicznej, przeciwdziałanie degradacji przestrzeni, zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego, ograniczanie patologii społecznych, wzrost jakości życia społeczności lokalnej, stymulowanie aktywności społeczności lokalnej, rozwój przedsiębiorczości, zrównoważony rozwój społeczno-ekonomiczny w dłuższej perspektywie czasowej.

POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Strategia Rozwoju Gminy Drużbice na lata 2016-2025

Misja rozwoju	Drużbice to gmina rozwinięta gospodarczo i turystycznie, zapewniająca mieszkańcom wysoki poziom życia, dbająca o środowisko przyrodnicze, kreująca społeczeństwo obywateli dumnych ze swojego miejsca zamieszkania.
Obszary i cele strategiczne i	- Infrastruktura techniczna i środowisko naturalne: Pełna i nowoczesna infrastruktura techniczna oraz czyste środowisko naturalne zapewniające komfort życia mieszkańców, - Gospodarka: Efektywna gospodarka lokalna – intensyfikacja rozwoju gospodarczego gminy, - Społeczeństwo i infrastruktura społeczna: Wysoki poziom usług społecznych i konkurencyjny kapitał ludzki.
Kierunki:	- Gmina zapewniająca wysoki poziom życia poprzez rozwój i modernizację infrastruktury technicznej, - Gmina dbająca o środowisko naturalne, - Gmina stymulująca rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa, - Gmina sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości, - Gmina posiadająca atrakcyjną ofertę turystyczną, - Gmina zapewniająca wysoki standard usług społecznych i kulturalnych, - Gmina rozwijająca tożsamość i integrująca lokalne społeczeństwo, - Gmina dbająca o rozwój kapitału ludzkiego.

Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z założeniami strategii w zakresie rewitalizacji, ponieważ opiera się na zasadach kompleksowego podejścia do ożywienia obszaru rewitalizacji na bazie lokalnych potencjałów we współpracy z lokalną społecznością oraz łącząc działania różnych partnerów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drużbice

Kierunki:	- dokonywanie stopniowych przekształceń w gospodarce rolnej polegających głównie na tworzeniu większych obszarowo gospodarstw specjalizujących się w produkcji głównie na zaopatrzenie lokalnych rynków, na poziomie standardów europejskich, - rozbudowę i unowocześnienie infrastruktury technicznej (budowę uzupełniających odcinków dróg, budowę sieci kanalizacyjnej), systemów oczyszczania ścieków i gospodarki odpadami, rozbudowę systemu łączności, budowę systemu deszczowni, - ukierunkowanie na produkcję wysoko wydajnych mieszanek zbożowych, chów bydła mlecznego, produkcję warzyw, w tym również pod osłonami, - budowie zakładów produkcyjnych nieuciążliwych dla środowiska i niewodochłonnych, - budowie zakładów specjalistycznych usług wielofunkcyjnych obsługi ośrodków turystyki i rekreacji,
------------------	---

	• rozbudowie niewielkich firm i zakładów zajmujących się przetwórstwem, składowaniem, przechowywaniem i obrotem produktów rolniczych, świadczeniem usług dla ludności rolniczej, • porządkowanie i rozwijanie zespołów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, • rozwijanie sieci podstawowych urządzeń usługowych w poszczególnych wsiach, • tworzenie warunków dla rozwoju terenów aktywizacji gospodarczej, • tworzenie nowych miejsc pracy, • podniesienie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy w celu stworzenia dodatkowych źródeł dochodu gminy i jej mieszkańców, • ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, • ochronę korytarzy ekologicznych systemu dolinnego, • ochronę kompleksów leśnych.
--	--

Program Rewitalizacji w zakresie zagospodarowania przestrzeni i osiągnięcia celów rozwojowych na obszarze rewitalizowanym w gminie Drużbice wykazuje zgodność z kierunkami studium, nie zmienia jego postanowień i ustaleń dla terenów.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Drużbice na lata 2014-2018

Cel	Dążenie do poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego gminy oraz podwyższenie świadomości społecznej mieszkańców i właścicieli zabytkowych obiektów.
------------	--

Na wyznaczonym w LPR obszarze rewitalizacji nie znajdują się obiekty zabytkowe. Program zawiera cele i działania związane z zachowaniem i kultywowaniem tradycji, tożsamości regionalnej, itp. - w tym zakresie jest zbieżny z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji.

"Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drużbice na lata 2017-2022" wykazuje ponadto zgodność z złożeniami i planami działań dokumentów: "Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Drużbice" oraz "Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Drużbice".

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ NA OBSZARZE GMINY DRUŻBICE

1.1. Informacje ogólne

Gmina Drużbice położona jest w centralnej części województwa łódzkiego w północno-wschodniej części powiatu bełchatowskiego, na który składają się: gmina miejska Bełchatów, gmina miejsko-wiejska Żelów, gminy wiejskie: Bełchatów, Drużbice, Kleszczów, Kluki, Rusiec, Szczerców.

Gmina Drużbice graniczy z 5 gminami:

- od zachodu z gminą Żelów (powiat bełchatowski),
- od północy z gminą Dłutów (powiat pabianicki),
- od wschodu z gminą Grabica i gminą Wola Krzysztoporska (powiat piotrkowski),
- od południa z miastem i gminą Bełchatów.

Ogółem obszar gminy z powierzchnią 11336,35ha stanowi 11,71% całkowitej powierzchni powiatu bełchatowskiego i 0,62% powierzchni województwa łódzkiego.

Według stanu na 31.01.2017r. ludność gminy wynosiła 5055 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosiła w gminie 44,59 osób na km².

Rysunek 3. Gmina Drużbice na tle powiatu bełchatowskiego (źródło: maps.google.pl)

Ogółem w skład gminy wchodzi 47 wsi skupionych w 31 sołectwach: Brzezie, Bukowie Dolne, Bukowie Górne, Chynów, Drużbice-Kolonia, Drużbice, Głupice, Józefów, Gręboszów, Hucisko, Kazimierzów, Kącik, Kobyłki, Łęczyca, Patok, Podstoła, Rasy, Rawicz, Rożniatowice, Skrajne, Stefanów, Stoki, Suchcice, Teofilów, Teresin, Wadlew, Wdowin-Kolonia, Wdowin, Wola Rożniatowska, Zabieliów i Zwierzyniec.

Gmina Drużbice stanowi lokalną wspólnotę samorządową tworzoną przez jej mieszkańców. Zarządza nią Rada Gminy składająca się z 15 radnych, pracujących w 4 komisjach.

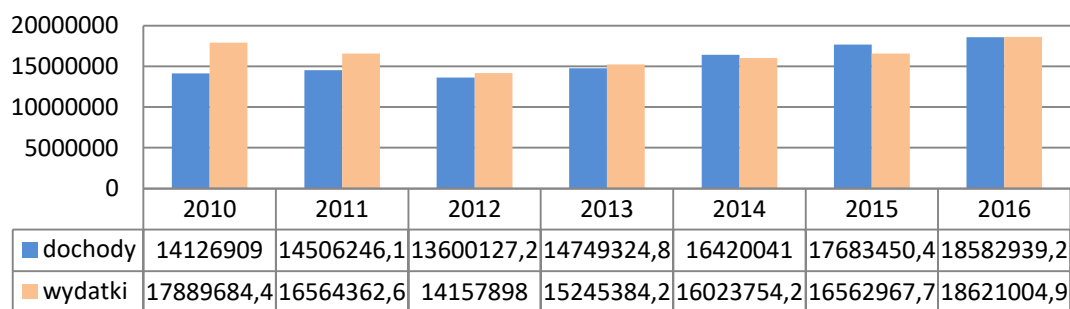
Wójt Gminy Drużbice jest jednoosobowym organem wykonawczym Gminy.

Gmina posiada własny herb i flagę przyjęte statutem.

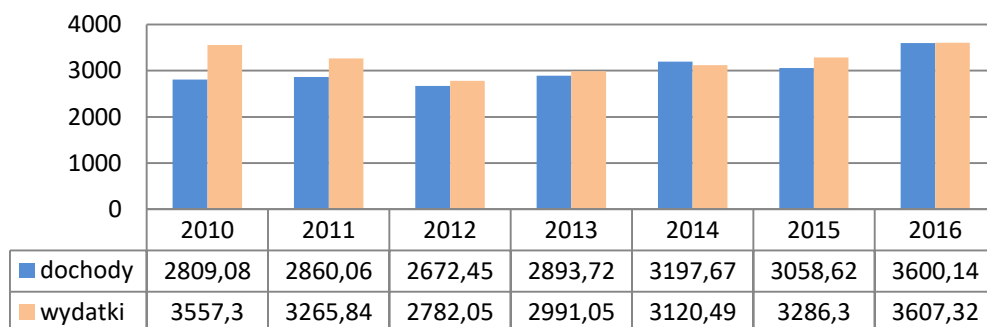
Jednostką administracyjną gminy jest Urząd Gminy w Drużbicach.

Urząd Gminy w Drużbicach wykonuje zadania gminy wynikające z ustawy, zadania zlecone z zakresu działań organów administracji rządowej, zadania wynikające z porozumień zawartych pomiędzy gminą a jednostkami samorządu terytorialnego oraz inne zadania określone statutem, uchwałami Rady Gminy oraz zarządzeniami Wójta Gminy. Zadania te realizowane są poprzez poszczególne referaty lub samodzielne stanowiska pracy utworzone w urzędzie.

Wykres 1. Dochody i wydatki ogólne budżetu Gminy Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016)

Wykres 2. Dochody i wydatki budżetu Gminy Drużbice w latach 2010-2016 w przeliczeniu na 1 mieszkańca (GUS, 2010-2016)

Gmina Drużbice korzystała z dofinansowania zewnętrznego na prowadzone przez siebie inwestycje i projekty. Inwestycje przeprowadzone w ostatnich latach na terenie gminy dotyczyły m.in. realizacji zadań: drogowych i zaplecza drogowego, rozbudowy wodociągów, budowy oczyszczalni ścieków, przeprowadzenia remontów/termomodernizacji i dostosowania obiektów użyteczności publicznej.

1.2. Sfera społeczna

1.2.1. Uwarunkowania demograficzne

Gmina Drużbice (wg stanu na 31.01.2017 r.) liczy ogółem 5055 mieszkańców. Mieszkańcy gminy Drużbice stanowią ok. 4,5 % ludności powiatu bełchatowskiego oraz ok. 0,2% ludności województwa łódzkiego.

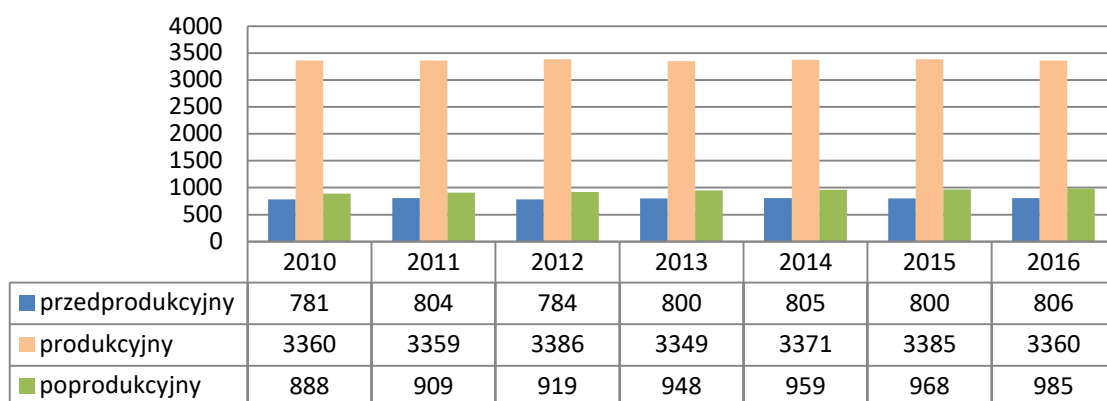
Tabela 1. Demografia w gminie Drużbice w latach 2010-2017 (GUS, 2010-2016, Urząd Gminy w Drużbicach - 31.01.2017)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Liczba ludności ogółem	5029	5072	5089	5097	5135	5153	5151	5055
Liczba mężczyzn	2477	2499	2507	2515	2534	2561	2559	b.d.
Liczba kobiet	2552	2573	2582	2582	2601	2592	2592	b.d.

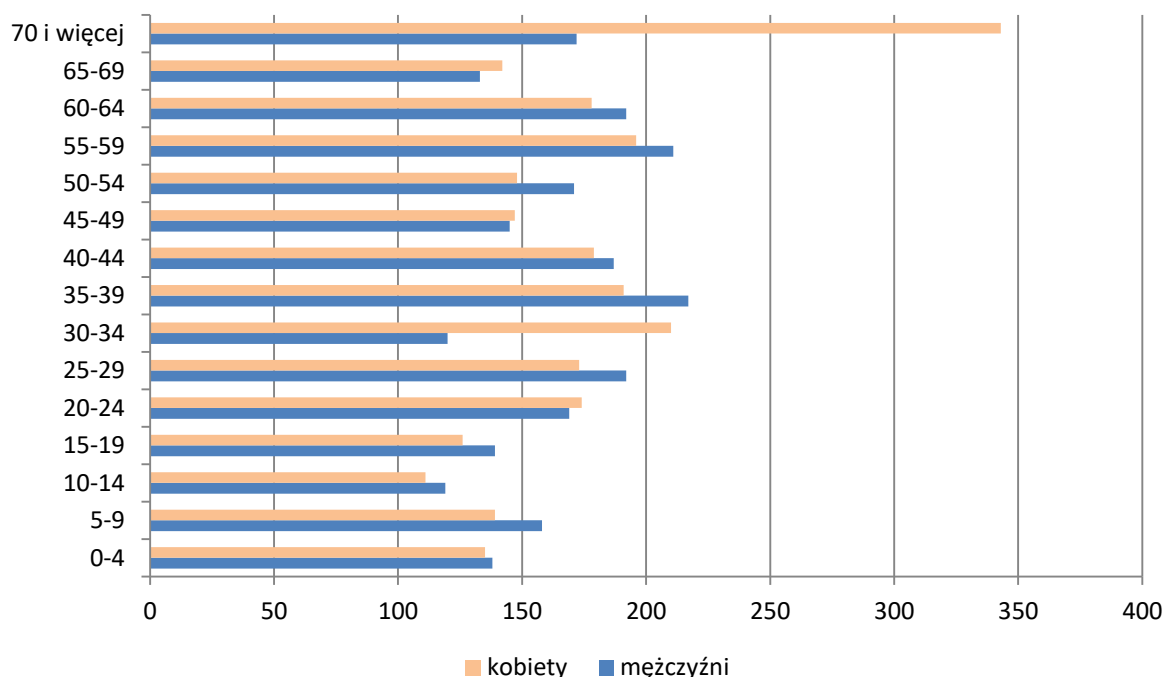
* na dzień 31.01.2017 r.

Struktura ludności gminy pod względem ekonomicznych grup wiekowych (według danych GUS) przedstawia się następująco: 18,4% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 62,8% osoby w wieku produkcyjnym, a 18,8% osoby w wieku poprodukcyjnym. Populacja gminy charakteryzuje się obecnie mało korzystną strukturą wiekową, ponieważ jest zbyt mała różnica pomiędzy populacją w wieku przedprodukcyjnym a poprodukcyjnym. Zdecydowana większość mieszkańców gminy znajduje się w wieku produkcyjnym. Liczebność tej grupy ludności nie ulega znacznym wahaniom.

Wykres 3. Liczba ludności według ekonomicznych grup wiekowych w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016)

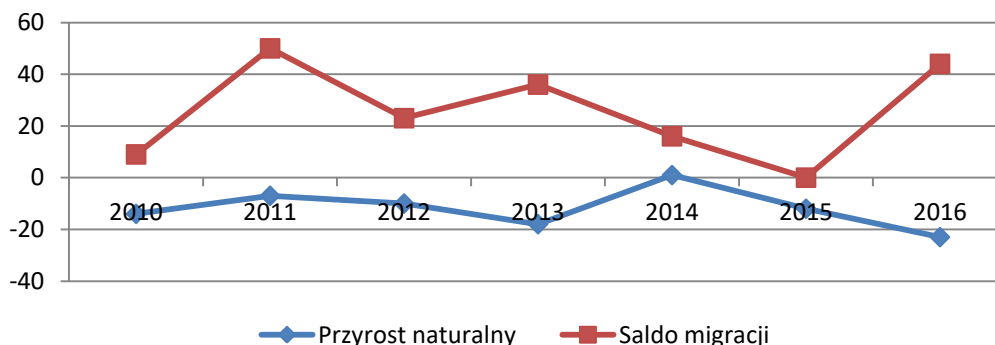
Wykres 4. Liczba ludności w poszczególnych grupach wiekowych w gminie Drużbice w roku 2016 (GUS, 2016)

W okresie ostatnich lat obserwuje się niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa: zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży (0-17 lat) przy jednoczesnym, relatywnie stałym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Ujemna są też wskaźniki przyrostu naturalnego. Niekorzystne są również wskaźniki płci w grupach wiekowych: 30-34 lata i powyżej 70 lat - liczba kobiet przewyższa znacznie liczbę mężczyzn.

Gmina Drużbice jest dobrym miejscem na osiedlanie - świadczą o tym dość wysokie w ostatnich latach wskaźniki salda migracji.

Wykres 5. Przyrost naturalny i saldo migracji w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016)

Stopień koncentracji ludności w poszczególnych miejscowościach jest nierównomierny i uzależniony jest od ich wielkości, położenia, rodzaju pełnionej funkcji oraz zagospodarowania terenu.

Tabela 2. Porównanie wybranych wskaźników demograficznych gminy Drużbice do wskaźników demograficznych powiatu bełchatowskiego i województwa łódzkiego w roku 2016 (GUS, 2016)

Wskaźnik	Gmina Drużbice	Powiat bełchatowski	Województwo łódzkie
Gęstość zaludnienia (osoba na 1km ²)	44,59	117	136
Kobiety na 100 mężczyzn	101	104	110
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,1	10,1	8,9
Zgony na 1000 ludności	11,48	9,46	12,46
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,38	0,7	-3,6

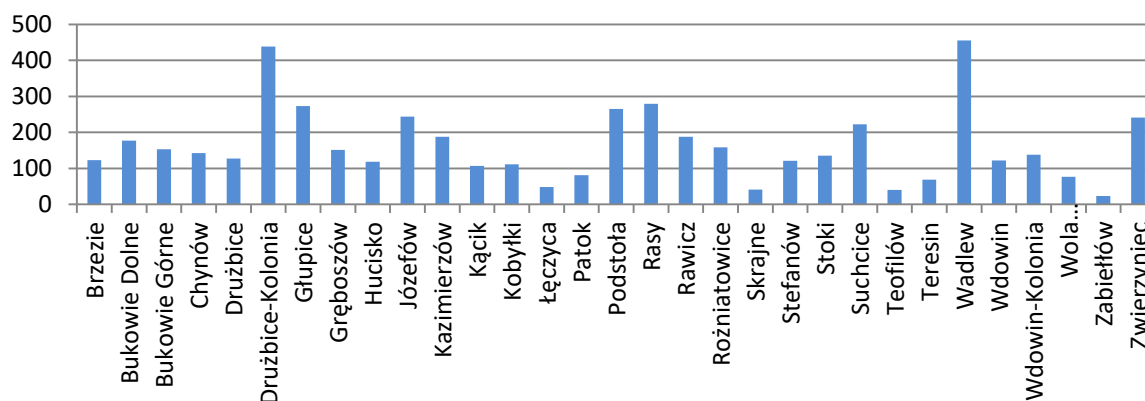
Tabela 3. Mieszkańcy w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice - stan na dzień 31.01.2017r. (Urząd Gminy w Drużbicach)

Nazwa jednostki	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców - ekonomiczne grupy wiekowe			Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)
		przed-produkcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny	
Brzezcie	123	20	79	24	43,79
Bukowie Dolne	177	41	103	33	67,00
Bukowie Górne	153	37	92	24	33,93
Chynów	142	27	91	24	37,98
Drużbice	127	19	92	16	174,23
Drużbice-Kolonia	438	68	282	88	68,32
Głupice	273	40	179	54	33,11
Gręboszów	244	53	153	38	66,96
Hucisko	151	24	96	31	41,11
Józefów	118	20	77	21	47,74

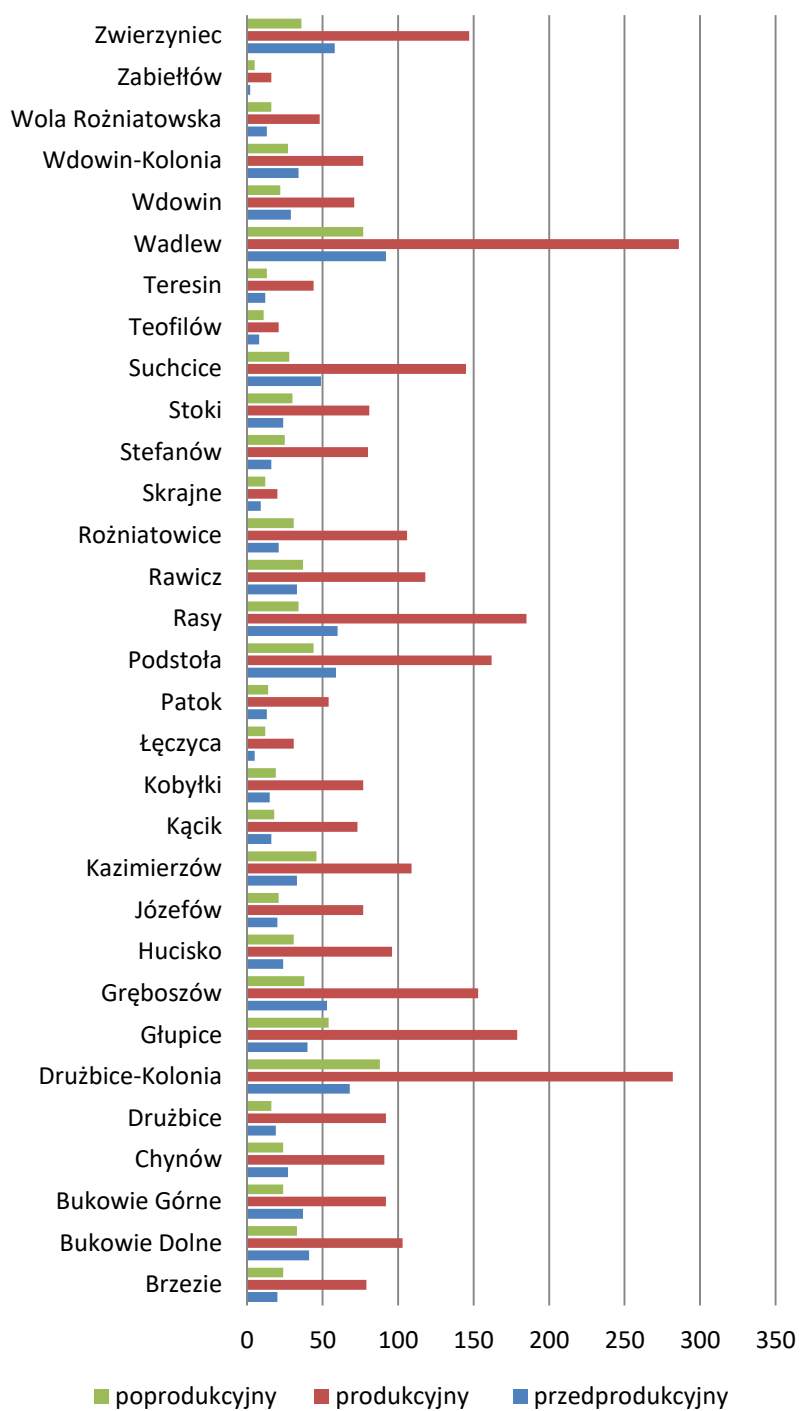
Kazimierzów	188	33	109	46	45,19
Kącik	107	16	73	18	40,99
Kobyłki	111	15	77	19	95,98
Łęczycza	48	5	31	12	28,51
Patok	81	13	54	14	31,26
Podstoła	265	59	162	44	41,94
Rasy	279	60	185	34	64,00
Rawicz	188	33	118	37	27,78
Rożniatowice	158	21	106	31	35,50
Skrajne	41	9	20	12	19,56
Stefanów	121	16	80	25	31,91
Stoki	135	24	81	30	33,41
Suchcice	222	49	145	28	58,71
Teofilów	40	8	21	11	28,40
Teresin	69	12	44	13	37,45
Wadlew	455	92	286	77	66,32
Wdowin	122	29	71	22	43,16
Wdowin-Kolonia	138	34	77	27	27,47
Wola Rożniatowska	77	13	48	16	34,66
Zabiełłów	23	2	16	5	14,35
Zwierzyniec	241	58	147	36	48,08
Razem	5055	950	3195	910	średnia 44,59

Analizując obszar gminy należy zauważyć, iż najwięcej ludności zamieszkuje sołectwo Wadlew (mieszkańcy stanowią 9 % ogólnej liczby zamieszkującej obszar gminy), Drużbice-Kolonia - 8,66% oraz sołectwa: Rasy - 5,51% i Głupice – 5,40% ogółu liczby ludności zamieszkującej gminę. Najmniej zaludnionym sołectwem jest Zabiełłów zamieszkiwany przez 23 osoby.

Wykres 6. Liczba mieszkańców sołectw gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017)

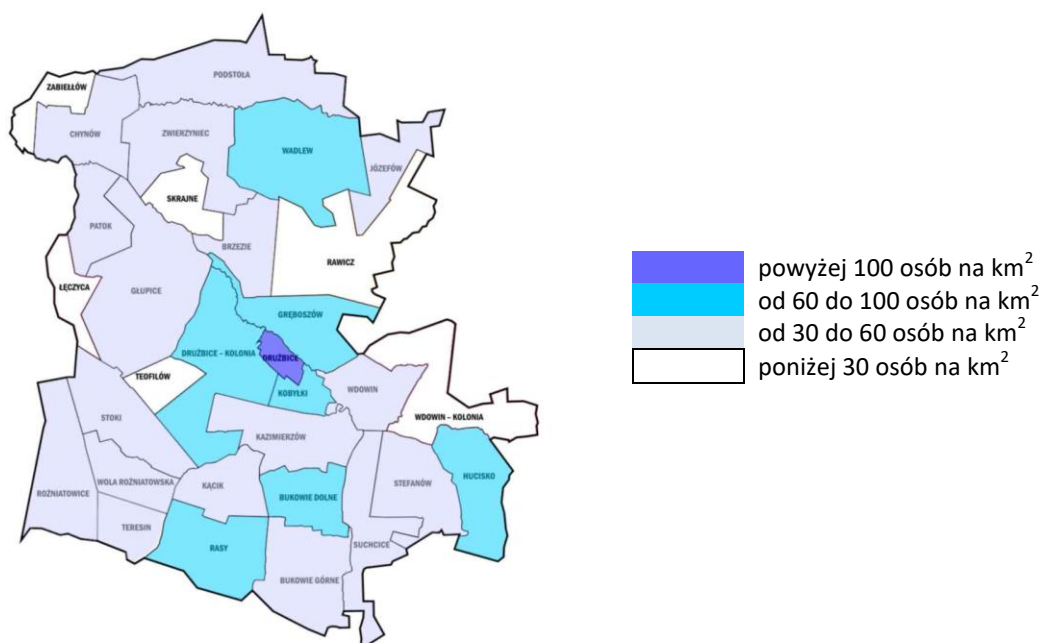

Wykres 7. Liczba mieszkańców sołectw gminy Drużbice według ekonomicznych grup wiekowych (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017)

W kilku miejscowościach w gminie (np. Brzezcie, Drużbice-Kolonia, Głupice, Hucisko, Kazimierzów, Rawicz, Rożniatowice, Stefanów) liczba osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowanie przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. W stosunku do ogólnej liczby osób w danym sołectwie dysproporcja, czy znaczna liczba osób w wieku poprodukcyjnym może świadczyć o zaawansowanym procesie starzenia się społeczeństwa. Niski poziom dzietności przy jednoczesnym korzystnym zjawisku, jakim jest wydłużanie się trwania życia będą powodować zmniejszanie się podaży siły roboczej na rynku pracy oraz wzrost liczby i odsetka ludzi w starszym wieku, co powoduje skutki zarówno społeczne, jak i gospodarcze.

Rysunek 4. Gęstość zaludnienia w sołectwach (opracowanie własne)

Według prognozy statystycznej GUS „Prognoza ludności na lata 2014-2050 – powiaty”, ogólna liczba mieszkańców powiatu będzie sukcesywnie maleć w całym okresie objętym prognozą. Prognoza ludności dla obszarów wiejskich powiatu pokazuje wzrost liczby mieszkańców zamieszkujących wsie, co spowodowane będzie „ucieczką” ludności z aglomeracji miejskich do miejscowości wiejskich. W związku z powyższym należy założyć prognozy demograficzne dla gminy Drużbice (wykonane na podstawie prognoz powiatu dla obszarów wiejskich) wykazujące tendencje wzrostu liczby ludności ją zamieszkujących.

Poniższa prognoza ludności do roku 2035 dla gminy Drużbice ma jedynie charakter szacunkowy.

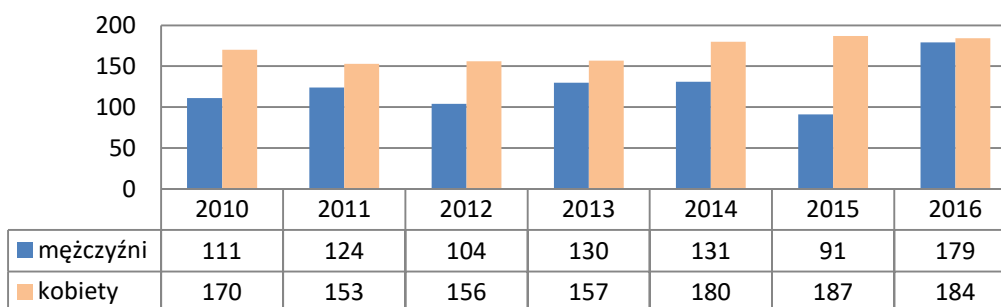
Tabela 4. Prognoza demograficzna dla powiatu bełchatowskiego i gminy Drużbice do roku 2035
(Opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności na lata 2014-2050 – powiaty (demografia.stat.gov.pl))

Wyszczególnienie	Prognoza do roku 2035			
	2020	2025	2030	2035
Powiat bełchatowski	111 868	110 401	108 269	105 539
w tym: obszary wiejskie	47 985	49 547	50 919	52 072
gmina Drużbice	5340	5500	5610	5722

1.2.2. Poziom życia mieszkańców

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie powiatu bełchatowskiego wynosiło (według GUS 2016) w roku 2016 - 5778,97 zł, co stanowi 134,69 % średniej krajowej. Dla województwa średnie wynagrodzenie jest dużo niższe - 3925,10 zł (91,48% średniej krajowej). Dla gminy Drużbice takie statystyki nie są prowadzone. Średnie wskaźniki dla powiatu i województwa wykazują tendencje rosnącą, jednak należy wnioskować, że wzrost płac nominalnych nie ma wpływu na zwiększenie poziomu realnych dochodów gospodarstw domowych.

Wykres 8. Liczba osób pracujących według innego podziału niż PKD na terenie gminy Drużbice (GUS, 2010-2016)

Powyższe dane dotyczą osób pracujących, dla których faktycznym miejscem pracy jest teren gminy, nie obejmują jednak osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych działających w zakresie bezpieczeństwa i obronności oraz osób pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

W gminie Drużbice funkcjonują głównie jednorodzinne gospodarstwa domowe, dla których źródłami utrzymania są: praca najemna w rolnictwie i poza nim oraz niezarobkowe źródła utrzymania (np. emerytura, renta).

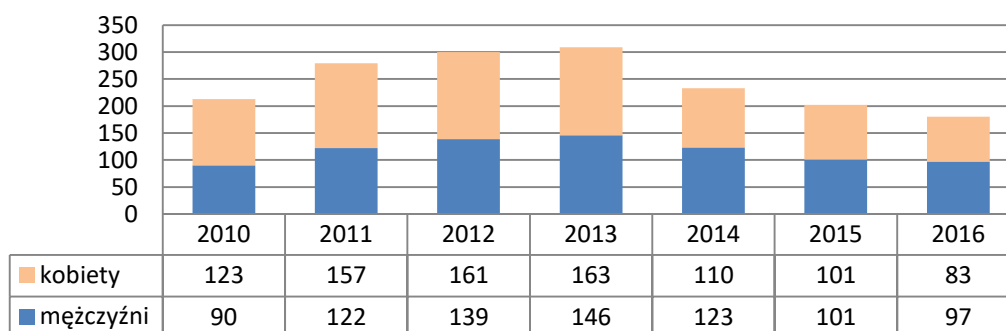
Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny. W sektorze prywatnym przeważają znacząco osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek.

W gminie Drużbice jako osoby bezrobotne w roku 2016 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bełchatowie były zarejestrowane 180 osoby w wieku produkcyjnym. Udział osób bezrobotnych z terenu gminy w ogóle mieszkańców powiatu zarejestrowanych w PUP wynosił ok. 4 %.

W skali gminy Drużbice udział bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 roku w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 5,63%. Stopa bezrobocia dla powiatu bełchatowskiego wynosiła 7,5%, dla województwa łódzkiego wynosiła 8,6 %, dla terenu Polski - 8,3%. Powiat bełchatowski jest po powiecie wieruszowskim drugim powiatem o najniższej stopie bezrobocia w województwie. Zarówno w skali gminy, jaki i powiatu liczba osób pozostających bez pracy jest malejąca.

Charakterystyka zjawiska bezrobocia w gminie Drużbice:

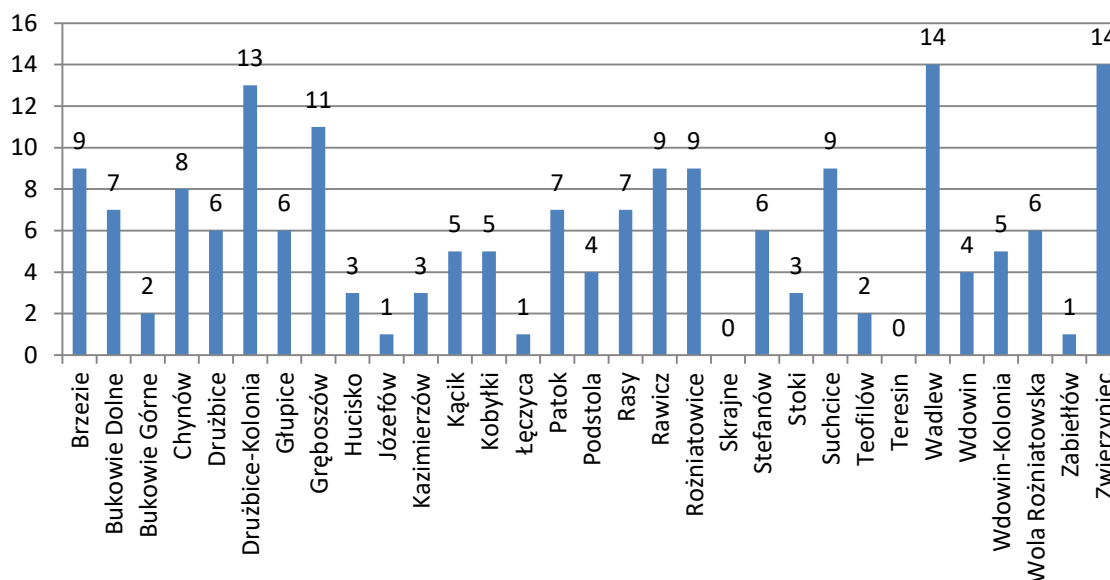
Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie)

Wskaźniki bezrobocia dla gminy Drużbice w roku 2016 - według PUP w Bełchatowie - wynoszą:

- 97 osób bezrobotnych to kobiety (53,88% ogółu bezrobotnych),
- 21 osób, to bezrobotni z prawem do zasiłku (11,66% ogółu bezrobotnych),
- 125 bezrobotnych to osoby będące w wieku produkcyjnym mobilnym (69,44% ogółu bezrobotnych),
- 83 bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (46,11% ogółu bezrobotnych),
- 103 osoby posiadają status osoby długotrwale bezrobotnej (57,22% ogółu bezrobotnych),
- 159 bezrobotnych określanych jest jako osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (88,33% ogółu bezrobotnych).

Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w roku 2016 (Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie)

Poziom bezrobocie wynika z relatywnie wysokiego odsetka pracujących w sektorze rolniczym i nie daje pełnych informacji o skali zjawiska. Zgodnie z obowiązującymi zasadami rejestracji bezrobotnych, osoby będące właścicielami lub posiadaczami nieruchomości rolnej powyżej 2ha przeliczeniowych nie są ujęte w ewidencji osób bezrobotnych, nawet w przypadku, gdy nie wykonują żadnej pracy. Wpływa to na skalę zjawiska bezrobocia ukrytego.

Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie oferuje bezrobotnym różnego rodzaju pomoc w ich aktywizacji, m.in. oferując staże, przygotowanie zawodowe, szkolenia, dotacje na rozpoczęcie działalności oraz dofinansowując zakładom pracy zatrudnianie osób w ramach robót publicznych czy prac interwencyjnych.

Brak pracy jest poważnym problemem społecznym, ponieważ często staje się przyczyną innych dysfunkcji rodziny, np. ubóstwa, bezradności, ale też i uzależnień. Na terenie gminy pomoc społeczną mieszkańcom świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach, który realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej.

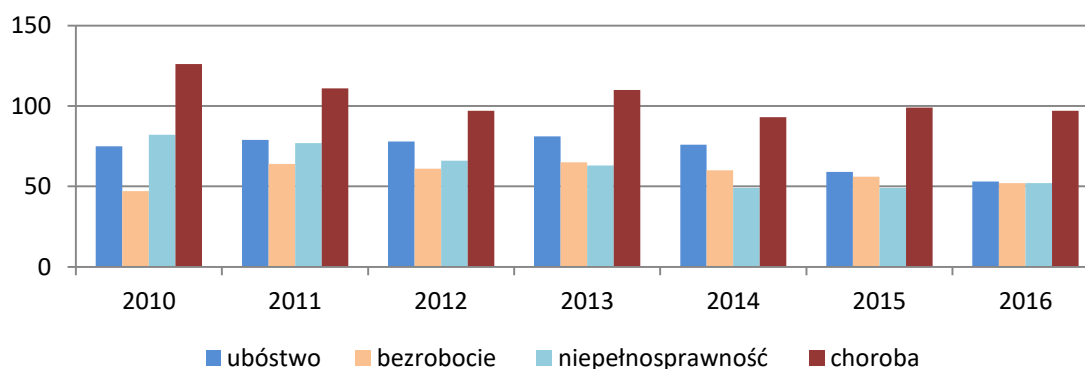
Tabela 5. Działalność GOPS w Drużbicach w latach 2010-2015 (GOPS Drużbice)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS ogółem							
Liczba rodzin	191	181	159	167	142	144	130
Liczba osób w rodzinach	546	518	444	483	400	406	350
Liczba rodzin, korzystająca z pomocy GOPS, według najważniejszych powodów przyznania pomocy							
Ubóstwo	75	79	78	81	76	59	53
Bezdomność	2	2	2	0	2	1	0
Bezrobocie	47	64	61	65	60	56	52
Niepełnosprawność	82	77	66	63	49	49	52
Długotrwała choroba	126	111	97	110	93	99	97
Przemoc w rodzinie	0	2	3	5	6	5	3
Ochrona macierzyństwa	9	5	8	9	15	19	23
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	60	59	56	54	31	22	8
Alkoholizm	21	16	16	16	11	10	13

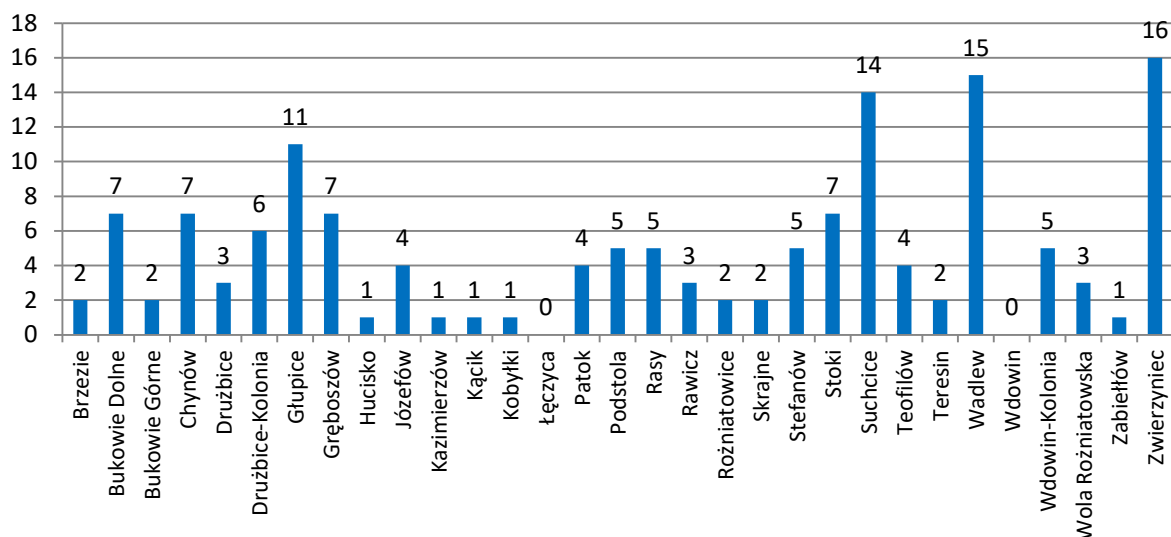
Najwięcej świadczeń udzielnych było z powodu: długotrwałej choroby, ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności.

Liczba udzielonych świadczeń w GOPS w Drużbicach w skali lat od 2010 zmniejsza się - nie jest to jednak związane ze znaczącym wzrostem jakości życia mieszkańców gminy. Jest to tendencja ogólnokrajowa i związana jest raczej ze zmieniającymi się uwarunkowaniami prawnymi pomocy społecznej.

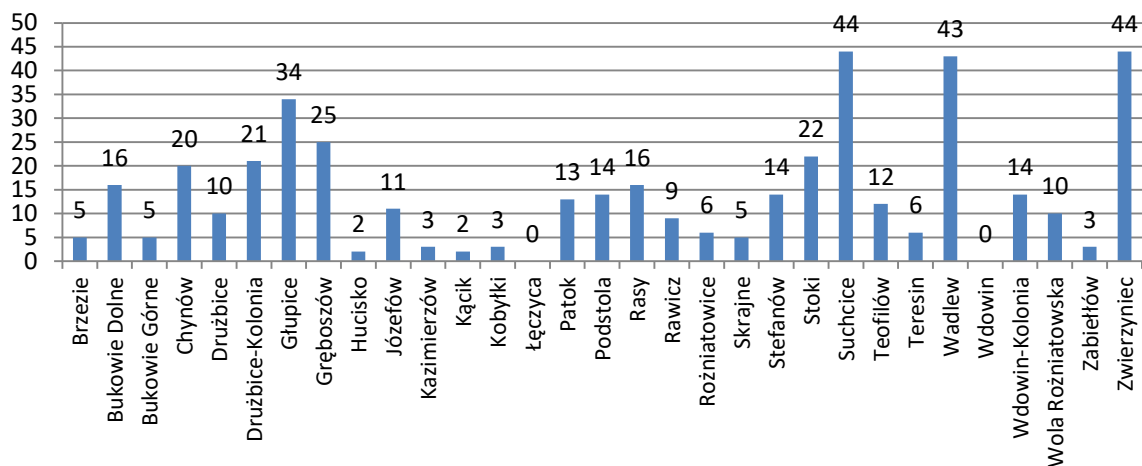
Wykres 11. Najważniejsze powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2010-2016 w Drużbicach (GOPS Drużbice)

Wykres 12. Liczba rodzin z poszczególnych sołectw korzystających z pomocy GOPS w Drużbicach (GOPS Drużbice, stan na 31.01.2017)

Wykres 13. Liczba osób w rodzinach w poszczególnych sołectwach korzystających z pomocy GOPS w Drużbicach (GOPS Drużbice, stan na 31.01.2017)

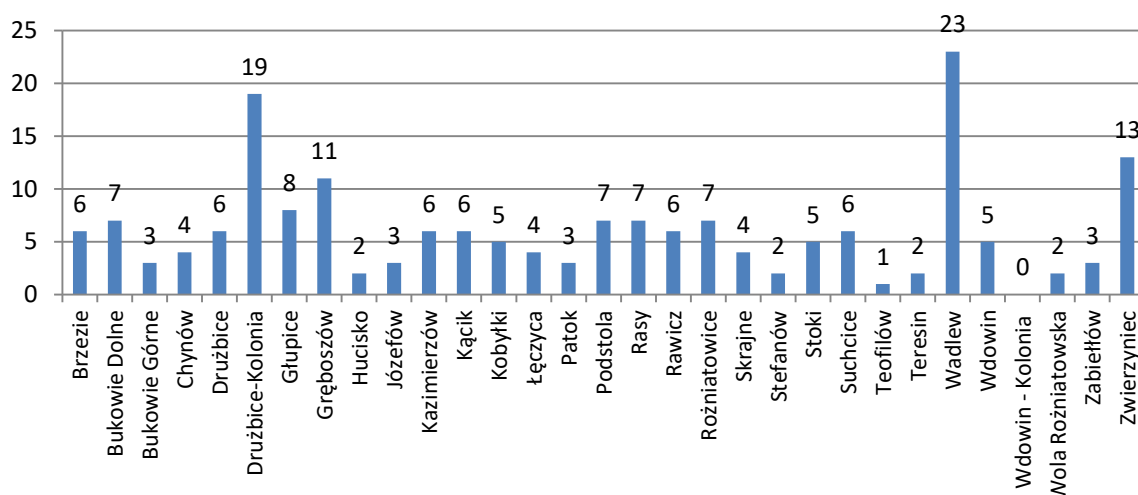

W gminie działa pomoc instytucjonalna dla osób z problemami społecznymi. Są to Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele: Sądu Rejonowego w Bełchatowie – kuratorzy sądowi, Posterunku Policji w Drużbicach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drużbicach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drużbicach, służby zdrowia, pedagogy szkolni. Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych a w szczególności zapobieganie

występowania przemocy w rodzinie, oraz zapewnienie pomocy dziecku krzywdzonemu. Ponadto GOPS współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie, Posterunkiem Policji w Drużbicach, Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Polskim Czerwonym Krzyżem itd.

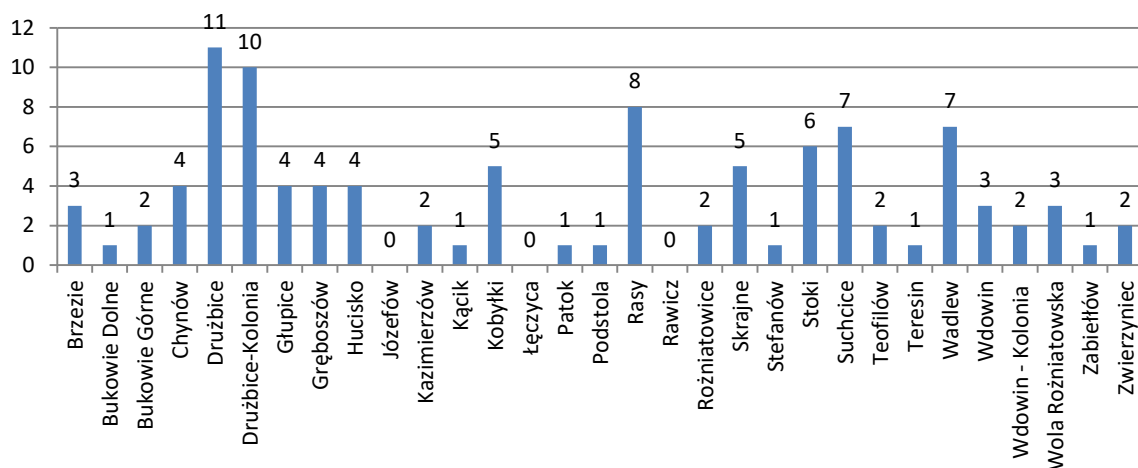
Według danych GOPS grupą społeczną, która w chwili obecnej i w przyszłości wymagać będzie największego wsparcia i nasilenia działań społecznych będzie grupa osób starszych, osób chorych i niepełnosprawnych.

Wykres 14. Liczba osób chorych, niepełnosprawnych lub wymagających opieki w poszczególnych sołectwach na terenie gminy Drużbice (GOPS Drużbice, stan na 31.01.2017)

Ze sprawozdania z roku 2016 Posterunku Policji w Drużbicach wynika, że na terenie gminy przeprowadzono ogółem 41 postępowań karnych, z czego 19 zakończyło się aktem oskarżenia. Łącznie prowadzono 99 spraw o wykroczenia (z czego 68 rozpoczętych w roku 2016) do Sądu Rejonowego w Bełchatowie, wydano 63 mandaty karne, w 67 przypadkach zastosowano środki oddziaływania wychowawczego. Policja przeprowadziła ogółem 120 interwencji, w tym: 35 domowych. Ponadto karę zatrzymania i doprowadzenia zastosowano w stosunku do 38 osób.

Wykres 15. Liczba przestępstw popełnianych w gminie Drużbice (zestawienie własne ma podstawie danych Posterunku Policji w Drużbicach i Urzędu Gminy w Drużbicach, 2016)

Przestępczość na terenie gminy to najczęściej wykroczenie przeciwko: bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, bezpieczeństwu osób i mienia, obyczajności publicznej, porządkowi i spokojowi publicznemu oraz przepisom o wychowaniu w trzeźwości.

1.2.3. Infrastruktura społeczna na terenie gminy Drużbice

Tabela 6. Infrastruktura administracyjna i społeczna na terenie gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)

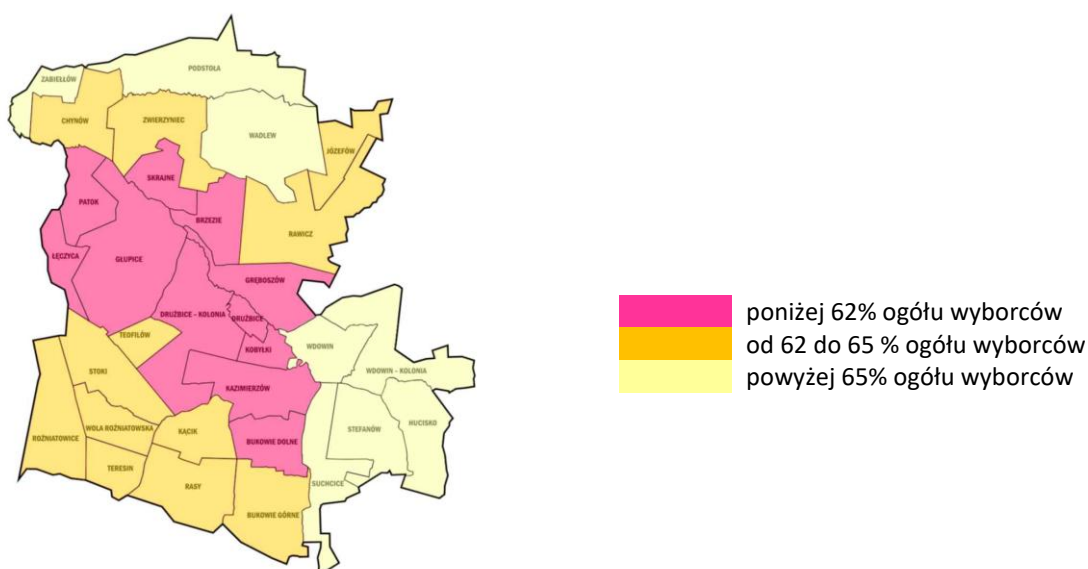
Wyszczególnienie	Nazwa	Szacunkowa liczba osób korzystających
Placówki administracyjne i pomocnicze Gminy	Urząd Gminy w Drużbicach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drużbicach Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego w Drużbicach	3 500
Placówki oświatowe	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Drużbicach Szkoła Podstawowa w Wadlewie Szkoła Podstawowa w Rasach	500
Placówki kultury	Gminna Biblioteka Publiczna w Drużbicach, w GBP funkcjonuje: Gminna Orkiestra Dęta Suchcice i Okolice, Klub Seniora, zespół taneczny	600
Opieka zdrowotna	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Drużbicach Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Medycyny Rodzinnej” Ewa Pacześ w Wadlewie i w Suchciach Apteki w Drużbicach oraz Wadlewie.	2 500

Bezpieczeństwo	Posterunek Policji w Drużbicach Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Bukowie Górne, Chynów, Drużbice, Suchcice, Podstola, Rasy, Rożniatowice, Wadlew (OSP Drużbice oraz Wadlew włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego)	700
Instytucje obsługi ludności	Urząd Pocztowy w Drużbicach Bank Spółdzielczy w Bełchatowie (Punkt kasowy w Drużbicach)	1 000
Parafie	Parafia Rzymskokatolicka św. Rocha w Drużbicach Parafia Rzymskokatolicka św. Ignacego Loyoli w Suchcicach Parafia Rzymskokatolicka św. Floriana w Wadlewie	3 500
Infrastruktura sportowa	plac zabaw w Drużbicach i Wadlewie boisko sportowo-rekreacyjne przy ZSP w Drużbicach kompleks boisk i bieżni oraz ogródek dydaktyczny przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Drużbicach boisko „Orlik” przy Gimnazjum w Drużbicach z/s w Rasach	2 000

1.2.4. Aktywność mieszkańców

W gminie Drużbice podczas ostatnich wyborów samorządowych w roku 2014 frekwencja wyborcza wyniosła 62,51%, uprawnionych do głosowania. Frekwencja była zdecydowanie większa niż w województwie łódzkim (48,03%) i w kraju (47,27%).

Rysunek 5. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w roku 2014 w gminie Drużbice (dane: Urząd Gminy w Drużbicach, opracowanie własne)

Na terenie gminy Drużbice działają organizacje pozarządowe tworzone przez mieszkańców.

Tabela 7. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)

Nazwa organizacji	Prezes	Adres
Gminny Ludowy Klub Sportowy w Drużbicach	Monika Kulik	Drużbice 15
Gminny Ludowy Klub Sportowy „Siatkarz” w Drużbice	Sergiusz Michalak	Drużbice 15
Gminne Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Drużbicach	Sylwia Stelmach	Drużbice-Kolonia 122a
Stowarzyszenie „Nasza Wieś” w Rasach	Anna Kamińska	Rasy 23
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Hucisko i Okolic	Aurelia Kowalska	Hucisko 42
Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Podstoła „Podstoli”	Sebastian Chrzęst	Podstoła 20/1
Koło Stowarzyszenia Pokolenia Bukowie Dolne	Włodzimierz Kudaj	Bukowie Dolne

Gmina należy do Lokalnej Grupy Działania "Dolina rzeki Grabi" (wraz z gminami powiatu bełchatowskiego, łaskiego, pabianickiego - 7 gmin wiejskich: Buczek, Dłutów, Dobroń, Drużbice, Sędziejowice, Widawa, Wodzierady oraz 2 gminy miejsko-wiejskie: Łask oraz Żelów), która została powołana w celu stymulowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Obszar LGD obejmuje całą dolinę Grabi, która ma wpływ na krajobraz oraz rozwój gospodarczy.

Miastem partnerskim współpracującym z gminą jest Gmina i Miasto Nowe Brzesko.

1.3. Sfera gospodarcza

1.3.1. Struktura gospodarki

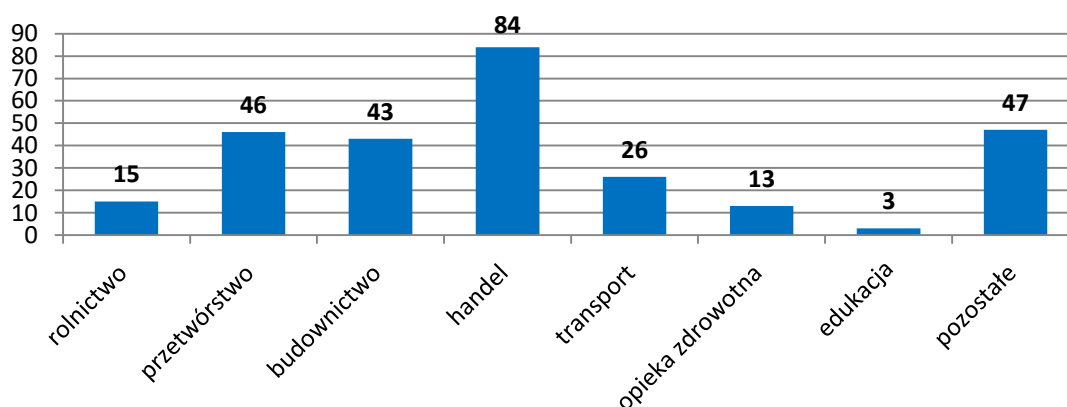
Działalność gospodarcza na terenie gminy Drużbice jest rozwinięta w stopniu średnim, a gospodarcze wykorzystanie zasobów gminy jest również oparte na działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwach indywidualnych. Głównie z braku zaplecza umożliwiającego rozwój przemysłu, jak również mało dochodowego rolnictwa ludność gminy poszukuje zatrudnienia poza rolnictwem, zakładając własne małe firmy handlowo-usługowe.

Na terenie gminy Drużbice funkcjonuje obecnie 345 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny - 97,10% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego. Większość z zarejestrowanych firm stanowią podmioty małe, gdzie znaczna ich część działa jako podmioty jednoosobowe.

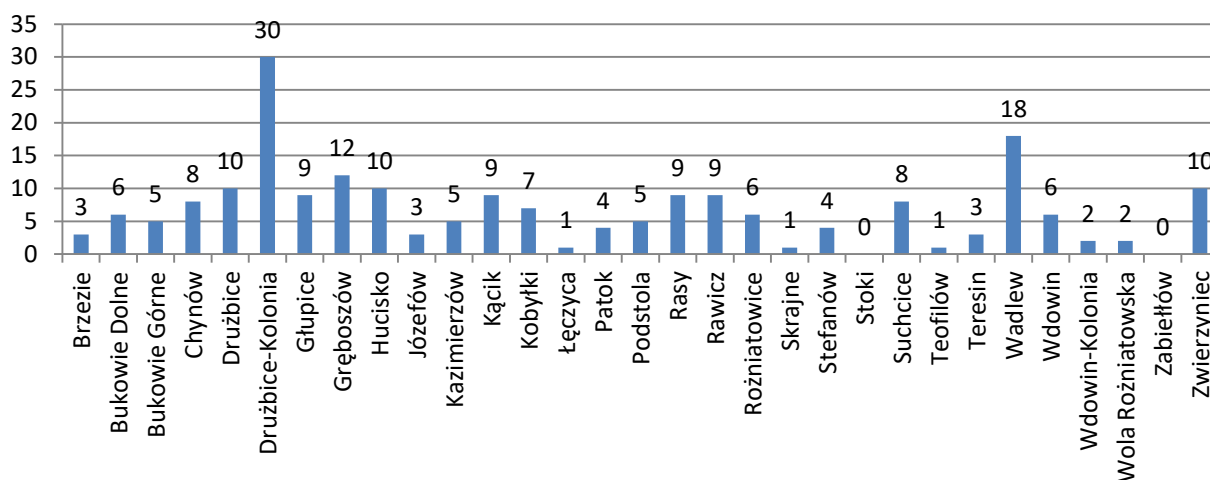
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rejestr REGON ogółem							
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	297	305	312	327	330	339	345
Sektor publiczny	10	9	10	10	10	10	10
Sektor prywatny	287	296	302	317	320	329	335
Sektor prywatny							
Osoby fizyczne prowadzące działalność	237	243	248	263	264	274	277
Spółki handlowe	7	7	7	10	10	9	9
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1	1	1
Spółdzielnie	3	3	3	2	2	2	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	17	18	18	17	20	20	20
Pozostałe	22	24	25	24	23	23	27

Wykres 16. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według rodzaju działalności na terenie gminy Drużbice w roku 2016 według rodzaju działalności (GUS, 2016)

Wykres 17. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017r.)

Średnia liczba podmiotów gospodarczych dla gminy wynosi 6,45 na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Największa koncentracja aktywności gospodarczej zaznacza się w miejscowości Drużbice-Kolonia oraz Wadlewie.

Wykres 18. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017r.)

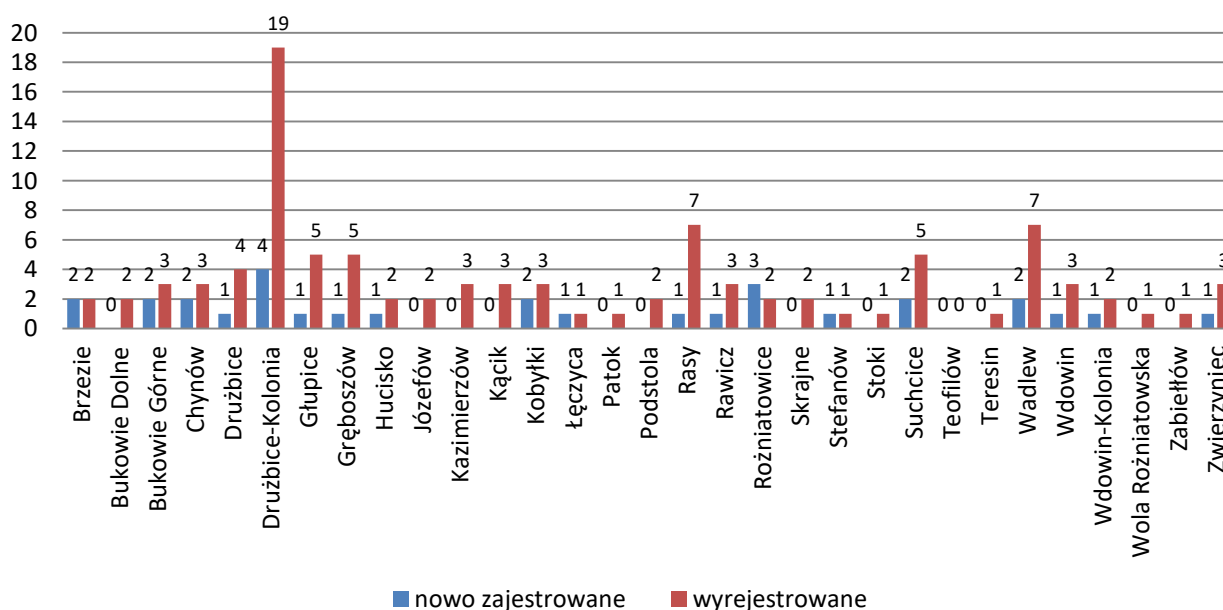

Tabela 9. Wskaźniki dla podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Drużbice w roku 2016 (GUS, 2016)

Wyszczególnianie	Wskaźnik
podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	67,0
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON 1000 ludności	6,2
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 1000 ludności	4,5
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	66
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	107,5
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	54
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,6
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	4,08
podmioty nowo zarejestrowane na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	4,1
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w %	6,7

1.3.2. Przemysł, produkcja i handel

W gminie Drużbice wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą przeważają małe podmioty (np. jednoosobowe lub rodzinne) zajmujące się głównie handlem i usługami. Są to najczęściej sklepy i hurtownie (spożywcze, materiałów budowlanych itp.), a także drobne zakłady produkcyjno-usługowe, jak warsztaty samochodowe, usługi remontowo-budowlane, itp.

W roku 2016 na 345 zarejestrowanych w gminie Drużbice podmiotów aż 334 zatrudniały do 9 osób. W pozostałych podmiotach liczba zatrudnionych nie przekraczała 50 osób.

Tabela 10. Wybrane podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)

Nazwa zakładu	Adres	Rodzaj prowadzonej działalności
Grupa Producentów Rolnych Suflidowo Sp. z o.o	Teresin 12	Produkcja jaj kurzych.
Wytwórnia Koncentratów Spożywczych Drużbice Jolanta Tatara, Grażyna Sobańska, Janusz Tatara Sp. z o.o.	Drużbice-Kolonia 12A	Produkcja koncentratów do ciast i kremów, bitej śmietany, gofrów i lodów w proszku, sosów i frużelin owocowych, jogurty mrożone.
Musk By Jakub Tatara	Drużbice-Kolonia 16A	Produkcja części samochodowych.
Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy Darex Ryszard Kurdek	Wadlew 151	Producent dzianin i odzieży (produkcja, sprzedaż hurtowa i detaliczna)
Prywatne Przedsiębiorstwo Handlowe Edwin Filipek	Rasy 23	Sklep spożywczo-przemysłowy
Ireneusz Kmieciński Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe	Drużbice-Kolonia 127	Sklep spożywczo-przemysłowy

Tadeusz Wilczyński Zakład Usługowo - Produkcyjny	Hucisko 38	Mechanika pojazdowa
Adam Zasepa Transport Osobowy	Wadlew 90A	Transport osób
Stanisław Ogłóza Biuro Usług Geodezyjnych	Drużbice-Kolonia 95	Usługi geodezyjne
Zakład Kominiarski Zakład Usługowo Handlowy „FLESZ” Włodzimierz Kudaj	Bukowie Dolne 11A	Usługi kominiarskie
Mariusz Bartkiewicz „STOLMAR”	Wadlew 186	Usługi stolarskie
Krzysztof Pawlak „SLOGGER”	Patok 26A	Usługi elektryczne
Stanisław Simiński – Stacja Paliw Handel	Drużbice-Kolonia 96a	Stacja paliw
„Les Stef” Doradztwo Rolnicze Leszek Stefaniak	Wadlew 88	Doradztwo Rolnicze

Pracodawcą na terenie gminy jest również administracja publiczna: Urząd Gminy i jego jednostki organizacyjne oraz placówki oświatowe.

Na terenie gminy Drużbice nie ma znaczących terenów z przeznaczeniem na rozwój funkcji przemysłowo-usługowych.

W zakresie rozwoju gospodarczego dopuszcza się lokalizację obiektów hodowlanych i przetwórstwa rolno-spożywczego na zapleczach zabudowy wielofunkcyjnej, jako obiektów związanych z prowadzoną na terenie gminy gospodarką rolno-hodowlaną. Usługi rzemieślnicze, nieuciążliwe dla środowiska, mogą być lokalizowane w ramach terenów istniejącej i projektowanej zabudowy wielofunkcyjnej.

1.3.3. Rolnictwo i turystyka

Gmina Drużbice jest gminą typowo wiejską, pełniącą także funkcje turystyczne. Rolnictwo jest jednak głównym działem gospodarki i stanowi podstawowe źródło utrzymania miejscowej ludności.

Użytki rolne ogółem zajmują powierzchnię 8393 ha (czyli 74,04 % powierzchni), w tym 6781,99 gruntów ornych i 1548,31 ha łąk i pastwisk. Większość gruntów ornych gminy należy do gleb słabych i bardzo słabych (klasy V i VI zajmują ponad 60%). Słaba jakość gruntów ogranicza możliwości intensyfikacji produkcji rolniczej – głównie uprawia się na nich żyto, owies, łubin, częściowo ziemniaki. Grunty dobre (klasy III) zajmujące tylko około 9% powierzchni gruntów ornych gminy, uprawia się na nich gatunki bardziej wymagające i prowadzi uprawy przemysłowe.

W gminie przeważają małe gospodarstwa indywidualne o powierzchni do 5ha (stanowią około 51% wszystkich gospodarstw). Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych wynosi około 8,08ha. Najwięcej gospodarstw występuje w miejscowościach: Drużbice-Kolonia, Wadlew, Drużbice oraz Teresin.

W strukturze hodowli zwierząt w gminie przeważa hodowla trzody chlewnej i bydła oraz dodatkowo królików i drobiu.

Znaczącym podmiotem branży rolnej w gminie jest Grupa Producentów Rolnych Suflidowo Sp. z o.o., skupiająca sześć gospodarstw - ferm kurzych produkujących jaja - zlokalizowanych w Teresinie, Głupicach-Parceli, Świerczynie i Lipinie.

W Drużbicach-Kolonii działa Wytwórnia Koncentratów Spożywczych "Drużbice" Sp. z o.o., która poza koncentratami ciast produkuje frużeliny i sosy owocowe.

Turystyka w gminie może rozwijać się w oparciu o tereny leśne i obszary przyrzeczne. Uwarunkowania środowiska przyrodniczego pozwalają na uprawianie turystyki kwalifikowanej – pieszej, wodnej i rowerowej. Potencjał ten musi zostać wykorzystany, zarówno przez gospodarstwa agroturystyczne jak i większe ośrodki z kompleksową bazą wypoczynkową (noclegową, gastronomiczną, zapleczem rekreacyjnym) w powiązaniu z ofertą całej gminy czy regionu i promowaniu jej wśród potencjalnych turystów.

Dynamika rozwoju rolnictwa i turystyki będzie silnie uzależniona od skutecznego pozyskiwania środków strukturalnych Unii Europejskiej oraz rozwoju samych gospodarstw rolnych poprzez m.in.: scalenia gruntów, specjalizację produkcji, wykorzystanie nowoczesnych maszyn i technik rolniczych, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

1.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

1.4.1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Gmina Drużbice - zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tj. Dz. U. 2012, poz. 647 ze zm.) - posiada "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego", przyjęte uchwałą Rady Gminy Drużbice Nr XXII/137/01 z dnia 28 czerwca 2001r. Rady Gminy Drużbice uchwałą Nr X/67/2015 z dnia 28 września 2015r. przystąpiła do zmiany "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drużbice".

Podstawowe ustalenia „Studium...” obejmują kierunki zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy w aspekcie: struktury przestrzennej, przeznaczenia terenów pod konkretne funkcje, ochrony środowiska, rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, społecznej, kształtowaniu przestrzeni rolniczej i leśnej.

Tabela 11. Wykaz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego dla gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)

Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Nr Uchwały	Data uchwalenia
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Roźniatowice w gminie Drużbice	XLI/285/2010	28 czerwca 2010r.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Rasy w gminie Drużbice	XLI/287/2010	28 czerwca 2010r.
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Kobyłki w gminie Drużbice	XXV/272/2017	19 maja 2017r. (obowiązuje od 27 maja 2017 r.)

Dla ładu przestrzennego właściwe jest:

- przestrzeganie podstawowych funkcji poszczególnych terenów w celu unikania kolizji w zagospodarowaniu przestrzeni,
- ograniczenie lokalizacji zabudowy rozproszonej, dążenie do koncentracji zabudowy w obrębie terenów wyznaczonych do rozwoju osadnictwa,
- przestrzeganie form architektonicznych wynikających z uwarunkowań kulturowych.

1.4.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Jednostkami administracyjnymi w gminie są sołectwa w liczbie 31. Największe przestrzennie są sołectwa (w kolejności od ponad 7% do ponad 4% powierzchni ogólnej gminy): Głupice, Wadlew, Rawicz, Drużbice-Kolonia, Wdowin-Kolonia i Zwierzyniec. Najmniejszym sołectwem są Drużbice (ok 0,6 % ogólnej powierzchni gminy).

Tabela 12. Podstawowe dane o sołectwach w gminie Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa w ha	Liczba ludności na dzień 31.01.2017	Liczba budynków mieszkalnych
1.	Brzezcie	280,86	123	52
2.	Bukowie Dolne	264,17	177	37
3.	Bukowie Górne	450,88	153	54
4.	Chynów	373,81	142	56
5.	Drużbice	72,89	127	62
6.	Drużbice-Kolonia	641,01	438	169
7.	Głupice	824,47	273	102
8.	Gręboszów	364,38	244	71
9.	Hucisko	367,30	151	62
10.	Józefów	247,13	118	45
11.	Kazimierzów	416,02	188	66
12.	Kącik	260,99	107	38
13.	Kobyłki	115,64	111	41
14.	Łęczycza	168,35	48	18
15.	Patok	259,07	81	32
16.	Podstoła	631,82	265	118
17.	Rasy	435,93	279	115

18.	Rawicz	676,59	188	102
19.	Rożniatowice	445,06	158	70
20.	Skrajne	209,54	41	25
21.	Stefanów	379,08	121	52
22.	Stoki	404,04	135	41
23.	Suchcice	378,10	222	83
24.	Teofilów	140,81	40	21
25.	Teresin	184,22	69	38
26.	Wadlew	686,05	455	177
27.	Wdowin	282,61	122	64
28.	Wdowin-Kolonia	502,27	138	39
29.	Wola Rożniatowska	222,10	77	33
30.	Zabiełłów	160,21	23	12
31.	Zwierzyniec	490,95	241	102
Razem		11336,35	5055	1997

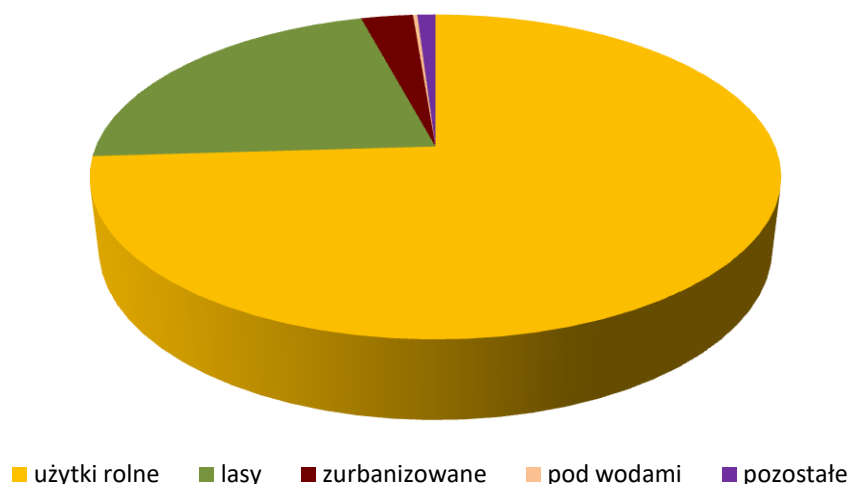
Najwięcej mieszkańców zamieszkuje sołectwa: Wadlew i Drużbice-Kolonia, a najmniej: Zabiełłów i Teofilów.

Funkcje mieszkaniowe przeważają nad innymi na terenach zurbanizowanych. Dominującą formą zabudowy jest zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, która ukształtowana została w oparciu o tradycyjne rolnicze wykorzystanie ziemi, rzeźbę terenu i zasobność przyrody oraz - marginalnie - wielorodzinna.

Tabela 13. Struktura zagospodarowania przestrzennego gminy Drużbice w ha (Urząd Gminy w Drużbicach)

Powierzchnia		Gmina ogółem w ha
Powierzchnia ogółem		11336,35
Użytki rolne razem		8393
Grunty leśne i zadrzewione		2471
Grunty po wodami		27,35
Grunty zabudowane i zurbanizowane		330
w tym:	tereny mieszkaniowe	57
	tereny przemysłowe	3
	tereny inne zabudowane	29
	tereny zurbanizowane niezabudowane	1
	tereny rekreacji i wypoczynku	1
	tereny komunikacyjne - drogi	239
Użytki ekologiczne		5
Nieużytki		110

Wykres 19. Struktura zagospodarowania przestrzeni na terenie gminy Drużbice w 2016 r. (Urząd Gminy w Drużbicach)

1.4.3. Infrastruktura techniczna

Gmina Drużbice położona jest na szlaku dróg tranzytowych północ-południe i wschód-zachód, nawiązujących do historycznych szlaków handlowych. Układ komunikacyjny gminy jest korzystny, stanowią go:

- droga krajowa nr 74 – przylegająca do granic gminy Drużbice w obrębie Bukowie Górne,
- droga wojewódzka nr 473 relacji Łask-Piotrków Trybunalski (dawna droga krajowa nr 12), droga wojewódzka nr 485 Pabianice-Bełchatów (łączy centrum województwa z Bełchatowskim Okręgiem Przemysłowym),
- 5 odcinków dróg powiatowych,
- 18 dróg gminnych stanowiących połączenia pomiędzy poszczególnymi miejscowościami.

Mimo obecności dróg wojewódzkich stanowiących oś komunikacyjną gminy, sieć drogowa nie jest w pełni funkcjonalna i bezpieczna dla użytkowników. Przede wszystkim chodzi o słaby stan techniczny (np. ubytki w nawierzchni) - konieczne jest dostosowanie do wymagań technicznych dla dróg publicznych oraz zapewnienie integralności sieci drogowej w gminie. W zakresie bezpieczeństwa uwidacznia się brak poboczy i chodników, oświetlenia.

Dla oceny warunków życia istotną rolę odgrywa zaopatrzenie w infrastrukturę sieciową miejscowości gminy.

W sieć wodociągową zaopatrzone są wszystkie miejscowości, a zasoby dyspozycyjne wód podziemnych zaspokajają potrzeby mieszkańców. System zaopatrzenia w wodę bazuje na trzech czynnych ujęciach podziemnych wody:

- Hydrofornia Suchcice - o przepustowości 1063 Qśr/d - m³/h,
- Stacja Uzdatniania Wody w Wadlewie - 505 Qśr/d - m³/h,
- Stacja Uzdatniania Wody w Głupicach - 700 Qśr/d - m³/h.

W gminie znajduje się nieczynna Hydrofornia Dziewuliny o przepustowości 200 Qśr/d - m³/h. Długość czynnej sieci rozdzielczej w roku 2016 (GUS, 2016) wynosiła 138,2 km i posiadała 1725 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Konieczne jest rozbudowywanie sieci wodociągowej w miejscowościach na terenach inwestycyjnych, głównie na obszarach pod zabudowę mieszkaniową.

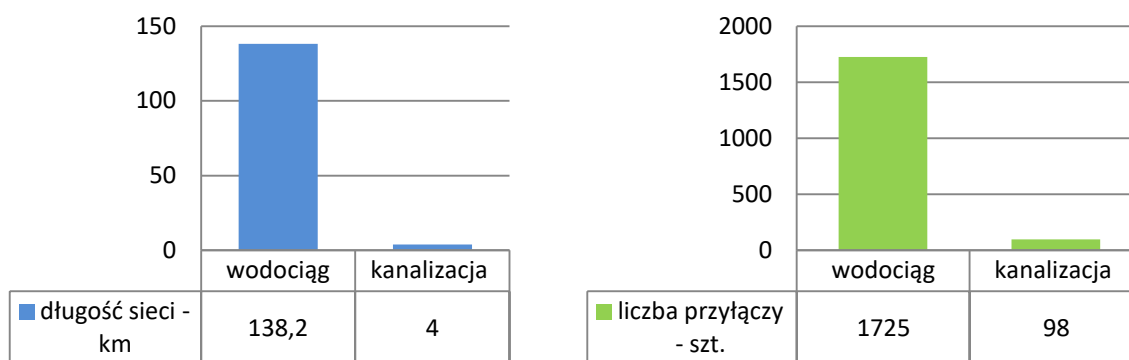
Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 4 km, natomiast ilość przyłączy kanalizacyjnych 98 szt. (GUS, 2016). Kanalizacja funkcjonuje w miejscowościach: Drużbice Kolonia, Bukowie Dolne, Głupice oraz Rasy, gdzie mieszczą się oczyszczalnie ścieków.

Tabela 14. Charakterystyka oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie gminy gminie Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)

Lokalizacja	Rodzaj	Przepustowość	Obszar funkcjonowania
Drużbice- Kolonia	Komunalna mechaniczno-biologiczna	15m ³ /dobę	osiedle domów jednorodzinnych w Drużbicach- Kolonii
Bukowie Dolne	Komunalna mechaniczno-biologiczna	15m ³ /dobę	5 bloków mieszkalnych i 3 domy jednorodzinne w miejscowości Bukowie Kolonia
Głupice	Komunalna mechaniczno-biologiczna	4,5m ³ /dobę	1 blok mieszkalny i 1 dom jednorodzinny w miejscowości Głupice
Rasy	Komunalna mechaniczno-biologiczna	23m ³ /dobę	miejscowości Bukowie Górne i Rasy

Mieszkańcy obszarów nie objętych siecią kanalizacyjną odprowadzają ścieki do przydomowych zbiorników bezodpływowych, które są opróżniane w miarę potrzeb. Na terenie gminy (GUS, 2016) jest 791 zbiorników bezodpływowych oraz 227 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wykres 20. Długość sieci i liczba przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w gminie Drużbice (GUS, 2016)

Wyposażenie w sieć kanalizacyjną na terenie gminy jest niewystarczające, konieczne są dalsze działania kompleksowe związane z systemem odbioru ścieków na obszarach nieskanalizowanych, w celu ochrony środowiska, poprawy standardu życia, uatrakcyjnienia gminy do zamieszkania.

Podstawą gospodarki cieplnej jest infrastruktura ciepłownicza oparta na lokalnych źródłach ciepła eksploatowanych przez ich właścicieli wyłącznie na własne potrzeby oraz przez piecowy system ogrzewania mieszkań. Nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania. Głównym czynnikiem grzewczym jest węgiel oraz inne produkty węglopochodne, bardzo rzadko olej opałowy. Budynki użyteczności publicznej należące do gminy zasilane są w ciepło z kotłów na paliwa stałe (głównie węgiel, drewno, biomasa) i paliwa ciekłe (olej opałowy).

Gmina Drużbice nie posiada sieci gazowej. Jednakże coraz częściej mieszkańcy gminy instalują lokalne, domowe urządzenia grzewcze oparte o gaz płynny propan-butan

Położenie gminy w bliskiej odległości od Elektrowni Bełchatów powoduje, że przez jej teren przebiegają linie energetyczne najwyższych napięć:

- 400kV Bełchatów-Łowicz-Płock przez Głupice-Wadlew,
- 220kV Bełchatów-Pabianice przez Rożniatowice,
- 220kV Łagisza-Łódź-Janów przez Wdowin.

Dystrybutorem energii elektrycznej na terenie gminy Drużbice jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź-Teren. Gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia 15kV wyprowadzonymi z głównych stacji zasilających 110/15kV w Bełchatowie i Żelowie. Sieć linii średniego napięcia w swej przeważającej mierze jest siecią napowietrzną. Do indywidualnych odbiorców energia doprowadzana jest za pomocą linii niskiego napięcia 0,4/0,231kV.

Na terenie gminy jest dostępność telefoniczna wszystkich operatorów telefonii komórkowej. Mieszkańcy korzystają również z usług operatorów telefonii przewodowej. Usługi internetowe są ogólnie dostępne.

W pojedynczych gospodarstwach domowych w gminie zainstalowane są instalacje solarne wykorzystywane do ogrzania wody użytkowej.

1.4.4. Mieszkalnictwo

Czynnikiem wpływającym na standard życia ludności są warunki mieszkaniowe. Istniejące warunki mieszkaniowe w gminie są zbliżone do warunków mieszkaniowych w kraju.

W zasobach mieszkaniowych dominuje własność prywatna. Zasoby komunalne to kilka lokali mieszkalnych zlokalizowanych w miejscowościach: Drużbice (1 lokal, powierzchnia- 43 m²), Drużbice-Kolonia (budynek biurowo-usługowo-mieszkalny - łączna pow. 154 m²), Wadlew (4 budynki o pow: 120,06 m², 120,06 m², 85 m² i 138,2 m²) i Zwierzyniec (1 budynek, pow. 476,09 m²).

Według danych GUS (stan na koniec 2016 roku), w gminie znajdowały się 1862 mieszkania. Na jedno mieszkanie o przeciętnej wielkości 88,5m² przypada średnio 2,72 osób. W skład jednego mieszkania wchodzi przeciętnie 4,05 izby. Statystyczny mieszkaniec gminy Drużbice ma do swojej dyspozycji 32,6m² powierzchni mieszkaniowej.

Tabela 15. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie Drużbice w 2016 roku (GUS, 2016)

Zasoby mieszkaniowe			Wyposażenie mieszkań w instalacje (szt.)			
Mieszkania ogółem (szt.)	Izby (szt.)	Powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem (m ²)	Wodociąg	Ustęp spłukiwany	Łazienka	Centralne ogrzewanie
1862	7555	164931	1568	1366	1268	1030

Ruch budowlany na terenie gminy, biorąc pod uwagę okres 2003-2016, kształtuje się na poziomie około 21 mieszkań na rok i dotyczy budynków nowych, jak również po rozbudowie. Nowe mieszkania realizowane są w szczególności w ramach budownictwa indywidualnego i charakteryzują się wyższym standardem zamieszkania – średnia powierzchnia nowych mieszkań kształtuje się na poziomie ok. 134m². Jest to wskaźnik nieporównanie wyższy niż w latach poprzednich.

Dla poziomu życia ludności gminy ważne są również wskaźniki wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne i dostęp do infrastruktury technicznej. W gminie wyposażonych w wodociąg jest 84,2% mieszkań, 68,1% w łazienkę i 55,3% w centralne ogrzewanie. Braki są zwłaszcza w infrastrukturze wodnej i kanalizacyjnej. Dostęp do sieci elektrycznej i telefonii a także usług teleinformatycznych jest wystarczający.

1.4.5. Budynki użyteczności publicznej i dostęp do usług

Teren gminy nie jest niejednolicie zaopatrzony w obiekty użyteczności publicznej, usługi koncentrują się w Drużbicach, Drużbicach-Kolonii i Wadlewie. Stan techniczny obiektów jest rozmaity.

Tabela 16. Wykaz budynków użyteczności publicznej i opis stanu technicznego (Urząd Gminy w Drużbicach)

Sołectwo	Przeznaczenie budynku	Stan techniczny	
		wewnątrz	na zewnątrz
Drużbice	szkoła	dobry	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian i dachu)
	Urząd Gminy Gminna Biblioteka Publiczna Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej	dobry	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian i dachu, wymiany pieca wraz z instalacją grzewczą)
	Urząd Gminy	dobry	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian i dachu, wymiany pieca wraz z instalacją grzewczą)
	świetlica wiejska (remiza strażacka)	zły	zły (wymaga kompleksowego remontu)
Drużbice-Kolonia	pocztą + lokale mieszkalne	dostateczny	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian i dachu wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej)
	warsztaty referatu remontowo - technicznego	zły	zły (wymaga kompleksowego remontu)
	świetlica wiejska	dobry	dobry
Hucisko	świetlica wiejska	dobry	dobry
Patok	świetlica wiejska	zły	dobry
Rasy	szkoła	dobry	dobry
Rawicz	świetlica wiejska	dobry	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian zewnętrznych)
Suchcice	budynek użyteczności publicznej + przedszkole	dobry	dobry
Wadlew	świetlica wiejska	dobry	dobry
	NZOZ	dobry	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian zewnętrznych)
	szkoła	dobry	dobry
	KGW + lokal usługowy	zły	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian zewnętrznych, wymiany instalacji grzewczej, elektrycznej i wod. kan.)
Wdowin	świetlica wiejska	dobry	dostateczny (wymaga termomodernizacji w zakresie docieplenia ścian i dachu wraz z remontem dachu)

Dostęp do podstawowych usług społecznych nie jest wystarczający, usługi administracyjne i obsługi ludności oraz placówki kultury skumulowane są w Drużbicach. Infrastruktura edukacyjna, sportowa i zdrowotna głównie w Drużbicach i Wadlewie. Mieszkańcy innych miejscowości mają utrudniony dostęp do usług. Obiekty publiczne są najczęściej w złym stanie technicznym, nie są w pełni, lub w ogóle, wykorzystane dla obsługi, zagwarantowania czasu wolnego mieszkańcom. Oferta świetlic wiejskich (zajęć, spotkań) jest zbyt uboga i mało atrakcyjna.

1.4.6. Obiekty cenne, zabytkowe

Obszar gminy Drużbice nie odznacza się znaczącym nasyceniem zabytkami. Do obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości województwa łódzkiego należą:

- kościół Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Ignacego Loyoli w Suchcicach z II połowy XVIII wieku, w którym znajdują się zabytki ruchome, wchodzące w skład wyposażenia wnętrza kościoła (ołtarze, obrazy, ambona, chrzcielnica w większości barokowe, pochodzące z około 1770 roku),
- park dworski oraz zieleń wokół kościoła w miejscowości Suchcice z przełomu XVIII/XIX wieku,
- klasycystyczny dwór murowany z XIX wieku w zespole dworsko-parkowym (własność prywatna) w Bukowiu Dolnym,
- dwór oraz park w zespole dworsko-parkowym w miejscowości Wrzosek z ok. 1920r.,
- park w zespole dworsko-parkowym w miejscowości Głupice z XVIII/XIX wieku.

Tabela 17. Zabytki gminy Drużbice wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa łódzkiego (rejestr zabytków województwa łódzkiego - stan na 01.09.2016r.)

Miejscowość	Nr działki	Obręb	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru
Bukowie Dolne	115	Bukowie Dolne	Dwór w zespole dworsko - parkowym	1 poł. XIX w.	168	26.05.1967 r.
Bukowie Dolne	114 i 115	Bukowie Dolne	Park w zespole dworsko - parkowym	poł. XIX w.	334	16.03.1984 r.
Głupice	347	Głupice (dawny obręb Głupice R.Z.S.)	Park w zespole dworsko - parkowym	XVIII/XIX w.	306	31.08.1983 r.
Suchcice	141	Suchcice	Kościół Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Ignacego Loyoli	2 poł. XVIII w.	179	26.05.1967 r.
Suchcice	141	Suchcice	Park dworski i zieleń wokół Kościoła Parafii	XVIII/XIX w.	337	28.03.1984 r.

			Rzymsko-Katolickiej p. w. św. Ignacego Loyoli			
Wrzosa	420	Bukowie Górne	Park w zespole dworsko - parkowym	1920 r.	338	16.03.1984 r.
Wrzosa	420	Bukowie Górne	Dwór w zespole dworsko parkowym	1920 r.	338	16.03.1984 r.

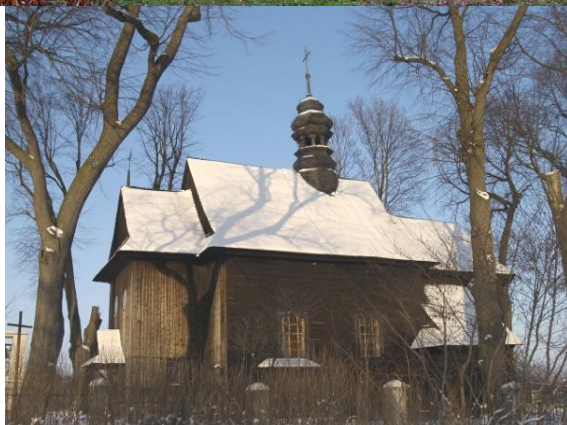
Rysunek 6. Fotografie obiektów architektonicznych z terenu gminy Drużbice wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego

Dwór w Bukowiu Dolnym
(źródło:
<http://www.zamkilodzkie.pl>)

Dwór we Wrzosach (Bukowie Górne)
(źródło:
<http://www.zamkilodzkie.pl>)

**Kościół Parafii Rzymskokatolickiej
pw. św. Ignacego Loyoli
w Suchcicach**
(źródło: <https://pl.wikipedia.org>)

W gminie poza zabytkami wpisanymi do rejestru, są też obiekty o walorach architektonicznych, tradycyjnych dla regionu.

Tabela 18. Cenne historycznie i artystycznie obiekty i tereny w gminie Drużbice (Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Drużbice na lata 2014-2018)

Rodzaj	Miejscowość	Obiekt
układy przestrzenne	Drużbicach	układ przestrzenny z 1386 roku,
	Suchcice	Układ przestrzenny (wieś sznurowa) z 1336 roku
obiekty architektoniczne	Bukowie Dolne	obora ze spichlerzem z końca XIX w.
	Chynów	młyn wodny
	Drużbicach	zespół kościelny z kościołem p.w. św. Rocha i plebanią dom ludowy z XVIII w. drewniane domy prywatne z końca XIX w. i I połowy XX w.
	Drużbice-Kolonia	młyn wodny
	Kuców	młyn wodny
	Wadlew	drewniane domy prywatne w z końca XIX w. - I połowa XX w.
	Wdowin-Kolonia	dworek z parkiem
cmentarze	Drużbice-Kolonia	cmentarz komunalny
	Rasy	cmentarz ewangelicki w z I połowy XX w.
	Stoki	cmentarz ewangelicki z II połowy XIX w.

Stanowiące pozostałości śladów osadniczych stanowiska archeologiczne zewidencjonowano w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (obszary AZP na terenie gminy Drużbice: 71-50, 71-51, 72-50, 72-51, 73-50, 73-51, 73-52, 74-50, 74-51, 74-52). Do rejestru zabytków archeologicznych nie są wpisane zabytki z terenu gminy Drużbice. Największe skupiska stanowisk archeologicznych objętych częściową ochroną, znajdują się na terenie miejscowości: Chynów, Podstoła, Wadlew, Wdowin.

1.5. Sfera środowiskowa

1.5.1. Cechy środowiska naturalnego

Gmina Drużbice leży w obrębie Wysoczyzny Łaskiej, w jej południowo-wschodniej części na pograniczu z Wysoczyzną Bełchatowską. Wysoczyzna Łaska jest częścią makroregionu - Niziny Południowo-Wielkopolskiej. Pod względem geomorfologicznym wysoczyzna ma charakter moreny równinnej, z wyraźnie zarysowanym dnem doliny Grabi. Wysoczyzna zbudowana jest na powierzchni z luźnych osadów czwartorzędowych, o miąższości dochodzącej do kilkudziesięciu metrów. Ponadto występują tu wały wydymowe (Czarny Las - Skrajne) dochodzące do 5-10m głębokości. Budowa geologiczna starszego podłoża jest mało zróżnicowana. Gmina leży na obszarze Łódzkiej Niecki Kredowej, gdzie występują

skały wapienne górnej kredy, wykształcone w postaci wspomnianych już wapieni, margli i opok występujących w rejonie Zwierzyńca i Dłutowa.

Na terenie gminy występują i są eksploatowane kopaliny użyteczne, reprezentowane przez surowce okrucowe: piaski wydmore, piaski i żwiry akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Głównymi kopalinami są złoża kruszywa naturalnego:

- Złoże Zwierzyńce (obszar 3,0ha) o zasobach udokumentowanych 230 tys. Mg, złożo jest nieeksploatowane, chociaż kruszywo jest wydobywane przez okoliczną ludność.
- Złoże Suchcice (powierzchnia 0,97ha) o zasobach udokumentowanych piasku i żwiru w ilości 82,0 tys. Mg (nie ujęte w krajowym bilansie kopaliny), obecnie eksploatacja prowadzona jest nieregularnie.

Sieć wód powierzchniowych w gminie jest dość gęsta. Główną rzeką jest Grabia z dopływami prawobrzeżnymi: Brzezią i Małą Widawką. Grabia płynie w dość szerokiej dolinie (ok. 1km) w okolicy Chynów-Patok, w górnym biegu od Gręboszowa po Skrajne jest regulowana, a okoliczne łąki (terasa zalewowa) są zmeliorowane. We Wdowinie, Drużbicach oraz na zachód od Teresina występują stawy rybne.

Występowanie wód podziemnych na obszarze gminy związane jest przede wszystkim z utworami kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Na ogół poziom czwartorzędowy jest eksploatowany przez wodociągi wiejskie i obiekty o niewielkim zapotrzebowaniu na wodę. Powierzchnia gruntów leśnych i zadrzewionych ogółem na terenie gminy Drużbice wynosi (dane UG Drużbice) 2471ha, czyli 21,79% powierzchni gminy. Pod względem własności ponad 30% stanowią lasy państwowe. Tereny leśne skupiają się głównie w północnym fragmencie obszaru gminy. Na pozostałym obszarze lasy są rozrzucone i stanowią na ogół własność prywatną.

1.5.2. Ochrona przyrody

Obszary podlegające ochronie na terenie gminy Drużbice to pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne. Na terenie gminy Drużbice nie ma innych form ochrony przyrody, przez jej teren nie przebiegają również główne korytarze ekologiczne.

Tabela 19. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Drużbice (stan 04.08.2015r. <http://lodz.rdos.gov.pl>)

Nazwa pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna	Opis pomnika przyrody	Lokalizacja
7 dębów szypułkowych	Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987r. w sprawie uznania za pomniki	7 dębów szypułkowych; wysokość i obwód na wysokości 1,3m: 30m, 5,00m (1), 28m, 3,40m (2), 23m, 4,92m (3), 28m, 3,50m (4), 28m, 4,45m (5), 28m 3,70m (6) 26m,	Głupice, park RSK

	przyrody Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 17, poz. 177	3,40m (7)	
dąb szypułkowy w wieku ok. 500 lat	Uchwała Nr XI/80/2011 Rady Gminy Drużbice w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 353, poz. 3549)	dąb o wysokości 30m i obwodzie na wysokości 1,3m wynoszącym 630m	Józefów w pobliżu skrzyżowania drogi krajowej nr 12 (Łask-Piotrków Trybunalski) z drogą w miejscowości Kociołki

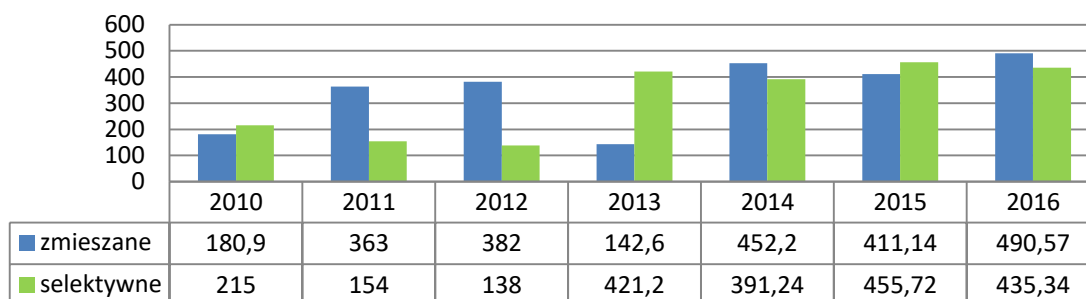
W gminie znajdują się ponadto 10 użytków ekologicznych: bagna i oczka wodne (wg. Rozporządzenie Nr 57 Wojewody Łódzkiego z 17 grudnia 2001r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne).

1.5.3. Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2014 roku na terenie gminy funkcjonuje nowy system gospodarki odpadami komunalnymi, według którego podmiotem odpowiedzialnym za odbiór odpadów jest Gmina Drużbice. W ramach nowego systemu właściciele nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy prowadzą selektywną zbiórkę odpadów „u źródła”, czyli w gospodarstwie domowym, bezpośrednio na nieruchomości. Odbiorem „u źródła” objęte zostały frakcje odpadów:

- odpady komunalne zmieszane (pozostałość po segregacji),
- odpady suche (papier, tworzywa sztuczne, metal),
- odpady ze szkła (opakowania szklane).

Wykres 21. Ilości odpadów zbieranych w gminie Drużbice w latach 2010-2016 w Mg (Urząd Gminy w Drużbicach)

Wykres 22 Ilość odpadów komunalnych zbieranych w Mg w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice w roku 2016 (Urząd Gminy w Drużbicach)

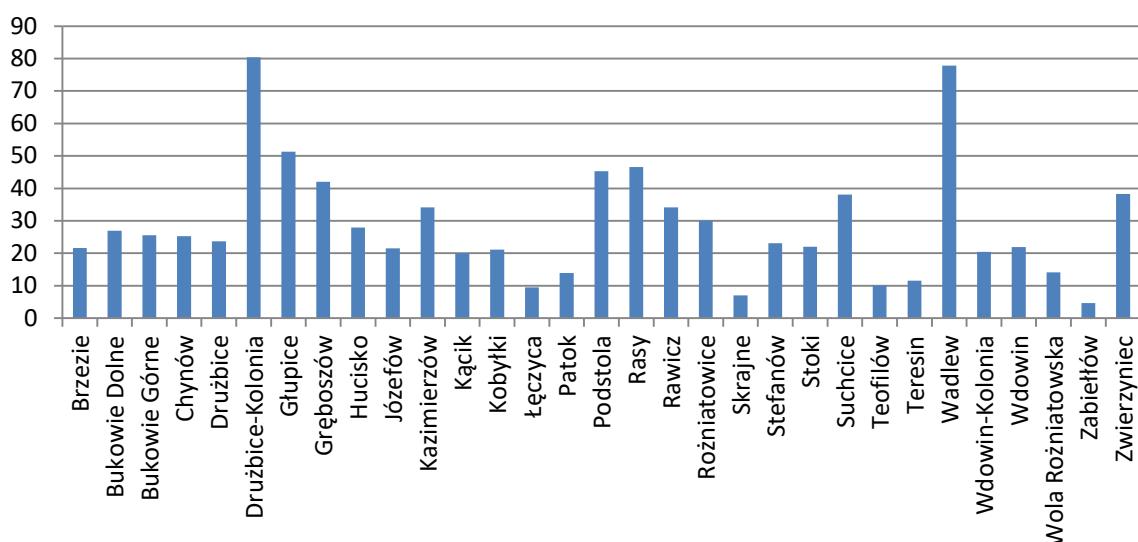

Tabela 20. Ilość odpadów komunalnych zbieranych z budynków mieszkalnych w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice w roku 2016 oraz ilość zaewidencjonowanego azbestu w sołectwach - dane w Mg (Urząd Gminy w Drużbicach)

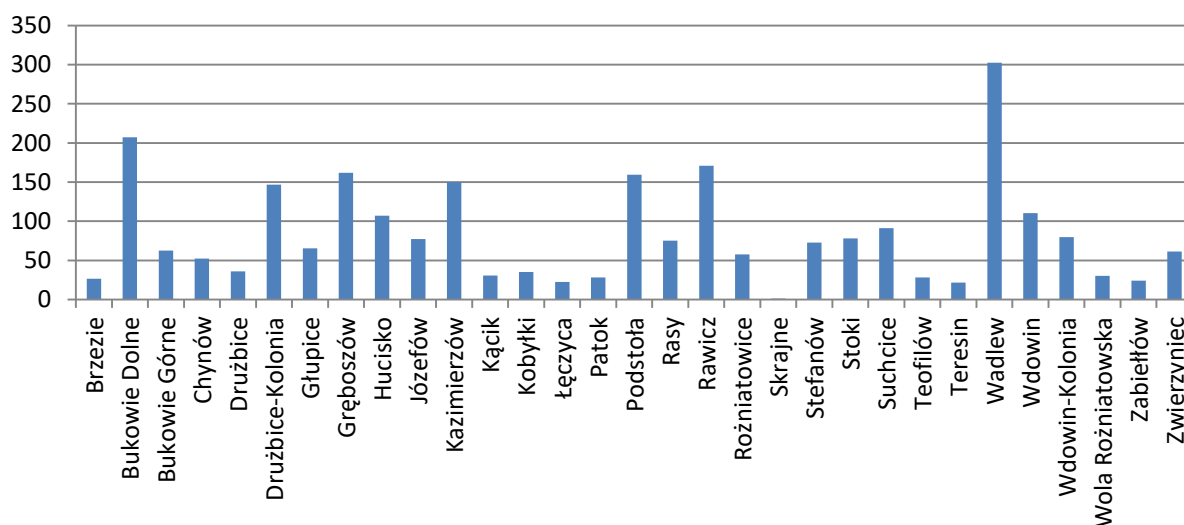
Nazwa jednostki	Ilość odpadów komunalnych (w Mg)	Ilość zewidencjonowanego azbestu (w Mg)
Brzezie	22,66	26,45
Bukowie Dolne	29,92	207,04
Bukowie Górne	25,52	62,71
Chynów	25,30	52,17
Drużbice	23,76	35,98
Drużbice-Kolonia	81,40	146,52
Głupice	51,26	65,34
Gręboszów	42,02	161,79
Hucisko	27,94	107,03
Józefów	21,56	77,33
Kazimierzów	34,10	149,96
Kącik	20,02	30,62
Kobyłki	21,12	35,15
Łęczycza	9,46	22,58
Patok	14,96	27,99
Podstoła	45,32	159,33
Rasy	47,52	75,32
Rawicz	34,10	170,89
Roźniatowice	30,14	57,68

Skrajne	7,04	1,30
Stefanów	23,10	72,56
Stoki	22,00	77,91
Suchcice	38,06	90,93
Teofilów	10,12	27,99
Teresin	12,54	21,78
Wadlew	79,86	302,43
Wdowin	20,46	79,77
Wdowin-Kolonia	22,88	110,14
Wola Rożniatowska	14,08	30,33
Zabiełłów	4,62	24,11
Zwierzyniec	40,26	61,34
Razem	903,10	2572,47

Odpady komunalne odbierane są przez wykonawcę usługi - EKO-REGION sp. z o.o. w Bełchatowie - i czasowo magazynowane na terenie zakładu, a następnie przekazywane do recyklingu. W miejscowości Drużbice-Kolonia 86 działa Punkt Selektywnej Zbiorki Odpadów (czynny w każdą sobotę w godz. 9.00 – 17.00), gdzie przyjmowane są odpady od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Drużbice.

W gminie obowiązuje „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Drużbice”, zgodnie z którym zewidencjonowano 2572,47 Mg wyrobów zawierających azbest.

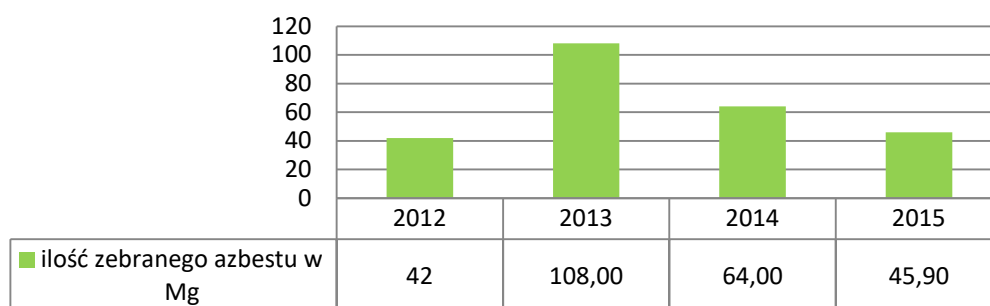
Wykres 23. Ilość wyrobów zawierających azbest w Mg w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)

Najwięcej azbestu znajduje się w miejscowościach Wadlew, Bukowie Dolne, Rawicz, Podstoła.

Azbest z terenu gminy jest sukcesywnie usuwany. Mieszkańcy mogą zwracać się do Urzędu Gminy w Drużbice z wnioskami o sfinansowanie wywozu i utylizacji wyrobów zawierających azbest.

Wykres 24. Ilość zebranego azbestu z terenu gminy Drużbice w latach 2010-2015 (Urząd Gminy w Drużbicach)

1.5.4. Jakość środowiska w gminie Drużbice

Jakość powietrza

Głównym źródłem niskiej emisji jest zabudowa mieszkaniowa o niskich standardach energetycznych oraz spalanie paliw przez pojazdy samochodowe przejeżdżające przez gminę. W ostatnich latach łódzka strefa badań uzyskała klasę C w zakresie przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} i PM₁₀ oraz beznzo(a)pirenu. Cały obszar województwa w latach 2011-2015 uzyskał klasę D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu.

Oprócz źródeł lokalnych znaczący wpływ na jakość powietrza atmosferycznego w gminie mają także ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pochodzące z dużych ośrodków przemysłowych (głównie z aglomeracji łódzkiej).

Gmina posiada "Plan gospodarki niskoemisyjnej", według danych którego bilans emisji CO₂ według rodzajów sektorów wynosił.:

- z transportu (2013r.) - 11345,10 Mg,
- z ciepłownictwa (2012r.) - 62721,72 Mg,
- z energii elektrycznej (2013r.) - 6031,93 Mg,
- z oświetlenia ulicznego (2013 r.) - 317,09 Mg
- z mieszkalnictwa (obliczenia własne) - 62522,44 Mg.

Tabela 21. Emisja gazów cieplarnianych z mieszkalnictwa - dane w MgCO₂/rok (obliczenia własne na podst. PGE dla Gminy Drużbice)

Sołectwo	Emisja CO ₂ z budynków mieszkalnych	Sołectwo	Emisja CO ₂ z budynków mieszkalnych
Brzezie	1628,03	Rasy	3600,44
Bukowie Dolne	1158,40	Rawicz	3193,43
Bukowie Górne	1690,64	Rożniatowice	2191,57
Chynów	1753,26	Skrajne	782,70
Drużbice	1941,11	Stefanów	1628,03
Drużbice-Kolonia	5291,08	Stoki	1283,64
Głupice	3193,43	Suchcice	2598,58
Gręboszów	2222,88	Teofilów	657,47
Hucisko	1941,11	Teresin	1189,71
Józefów	1408,87	Wadlew	5541,55
Kazimierzów	2066,34	Wdowin	2003,72
Kącik	1189,71	Wdowin-Kolonia	1221,02
Kobyłki	1283,64	Wola Rożniatowska	1033,17
Łęczycza	563,55	Zabiełtów	375,70
Patok	1001,89	Zwierzyniec	3193,43
Podstoła	3694,37	Razem	62522,47

Średnia emisja CO₂ z jednego budynku mieszkalnego wynosiła 31,308 Mg rocznie.

W roku 2012 powstał projekt „Programu ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy w województwie łódzkim”. Program ustala podstawowe kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia standardu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 w zakresie: ograniczenia emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego, ograniczenia emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej, ograniczenia emisji liniowej (komunikacyjnej), edukacji ekologicznej i reklamy, planowania przestrzennego, identyfikacji źródeł emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza, finansowania realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych. Dla terenu gminy Drużbice nie przewidziano konieczności sporządzania planu działań naprawczych.

Zagrożenie hałasem

Badania hałasu komunikacyjnego prowadzone przez WIOŚ w Łodzi w ostatnich latach nie były prowadzone na terenie gminy Drużbice. W roku 2015 badania przeprowadzono dla miast: Tomaszowa Mazowieckiego, Koluszek i Wielunia.

Przekroczenie poziomów dopuszczalnych hałasu występowało głównie przy drodze krajowej nr 48 w Tomaszowie (2,2 dB dla pory dziennej, 7,2 dB dla pory nocnej) i 74 w

Wieluniu (2,2 dB dla pory dziennej, 8,9 dB dla pory nocnej) oraz drogach wojewódzkich (w porze nocnej od 1,5 do 8,3 dB). Można przyjąć, że na drogach o podobnym natężeniu ruchu, jak odcinki badane, w gminie także okresowo występują przekroczenia norm hałasu.

Badań hałasu przemysłowego na terenie gminy w ostatnich latach nie prowadzono. Zakłady i obiekty usługowe coraz częściej stosują zabezpieczenia przeciw emisji ponadnormatywnego hałasu.

Jakość wód

Na terenie gminy Drużbice badania monitoringowe wód podziemnych w ostatnich latach nie były prowadzone, w powiecie bełchatowskim badano w roku 2015 stan wód w 6 punktach pomiarowych, który wykazał III klasę jakości.

Z badań wód powierzchniowych wynika, że rzeka Grabia prowadzi wody zadowalającej jakości spełniające wymagania dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do spożycia, w przypadku ich uzdatniania sposobem właściwym dla kategorii A2.

Pola elektromagnetyczne

Na terenie gminy Drużbice pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego były prowadzone w miejscowości Bukowie Dolne. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM - określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. nr 192, poz. 1883).

W stosunku do przesyłowych linii elektroenergetycznych oraz obiektów z nimi związanych przyjmuje się: szkodliwy wpływ linii energetycznych o napięciu 110, 220 i 400 kV obejmuje strefę o szerokości od 12 do 25m od osi linii w obie strony, uciążliwość stacji transformatorowych zamyka się w granicach obiektu.

Uciążliwość masztów telefonii komórkowej mieści się w ich strefach ochronnych.

SYNTEZA DIAGNOZY I UWARUNKOWAŃ GMINY DRUŻBICE

Na potrzeby opracowania "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" starano się wyselekcjonować zjawiska negatywne występujące na terenie gminy, które przekładają się na obecny stan obszaru wymagającego wsparcia.

2.1. Podsumowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej na obszarze gminy Drużbice

2.1.1. Synteza problemów sfery społecznej

Tabela 22. Wartości wskaźników określających sytuację społeczną gminy Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*

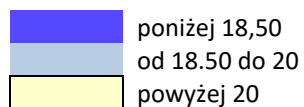
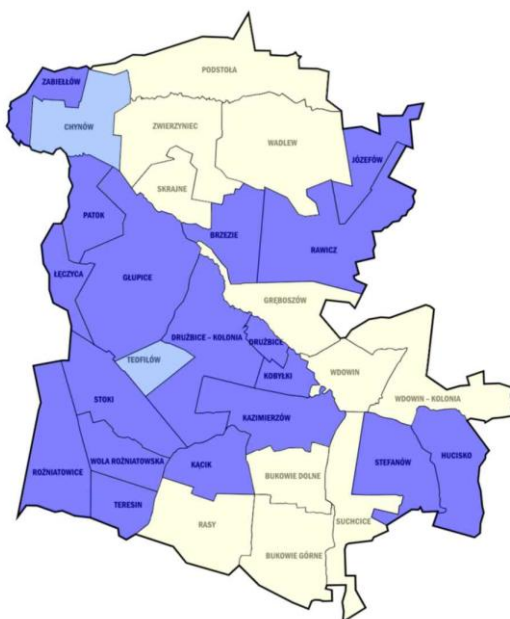
Sołectwo	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z pomocy GOPS na 100 mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych/ lub i chorych wymagających stałej opieki na 100 mieszkańców	Liczba popełnianych przestępstw na 100 mieszkańców
Brzezie	16,26	19,51	11,39	4,06	4,88	2,44
Bukowie Dolne	23,16	18,64	6,80	9,03	3,95	0,56
Bukowie Górne	24,18	15,69	2,17	3,26	1,96	1,31
Chynów	19,01	16,90	8,79	14,08	2,82	2,82
Drużbice	14,96	12,60	6,52	7,87	4,72	8,66
Drużbice-Kolonia	15,53	20,09	4,61	4,79	4,34	2,28
Głupice	14,65	19,78	3,35	12,45	2,93	1,47
Gręboszów	21,72	15,57	7,19	10,24	4,51	1,64

Hucisko	15,89	20,53	3,13	1,32	1,32	2,65
Józefów	16,95	17,80	1,30	9,32	2,54	0,00
Kazimierzów	17,55	24,47	2,75	1,59	3,19	1,06
Kącik	14,95	16,82	6,85	1,86	5,61	0,93
Kobyłki	13,51	17,12	6,49	2,70	4,50	4,50
Łęczyca	10,42	25,00	3,23	0,00	8,33	0,00
Patok	16,05	17,28	12,96	16,04	3,70	1,23
Podstoła	22,26	16,60	2,47	5,28	2,64	0,38
Rasy	21,51	12,19	3,78	5,73	2,51	2,87
Rawicz	17,55	19,68	7,63	4,78	3,19	0,00
Rożniatowice	13,29	19,62	8,49	3,79	4,43	1,27
Skrajne	21,95	29,27	0,00	12,19	9,76	12,20
Stefanów	13,22	20,66	7,50	11,57	1,65	0,83
Stoki	17,78	22,22	3,70	16,29	3,70	4,44
Suchcice	22,07	12,61	6,21	19,81	2,70	3,15
Teofilów	20,00	27,50	9,52	30,00	2,50	5,00
Teresin	17,39	18,84	0,00	8,69	2,90	1,45
Wadlew	20,22	16,92	4,90	9,45	5,05	1,54
Wdowin	23,77	18,03	5,63	0,00	4,10	2,46
Wdowin-Kolonia	24,64	19,57	6,49	10,14	0,00	1,45
Wola Rożniatowska	16,88	20,78	12,50	12,98	2,60	3,90
Zabiełtów	8,70	21,74	6,25	13,04	13,04	4,35
Zwierzyniec	24,07	14,94	9,52	18,25	5,39	0,83
Wartość wskaźnika referencyjnego	18,79	18,00	5,63	8,54	3,62	2,03

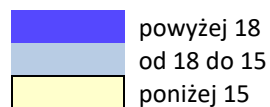
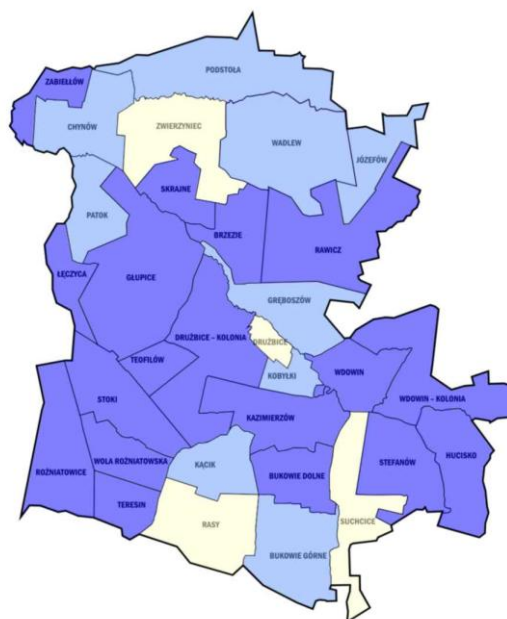
*wskaźniki wyliczone według danych Urzędu Gminy w Drużbicach, stan na dzień 31.01.2017r.

Rysunek 7. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację społeczną gminy Drużbice (opracowanie własne)

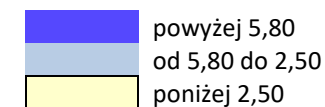
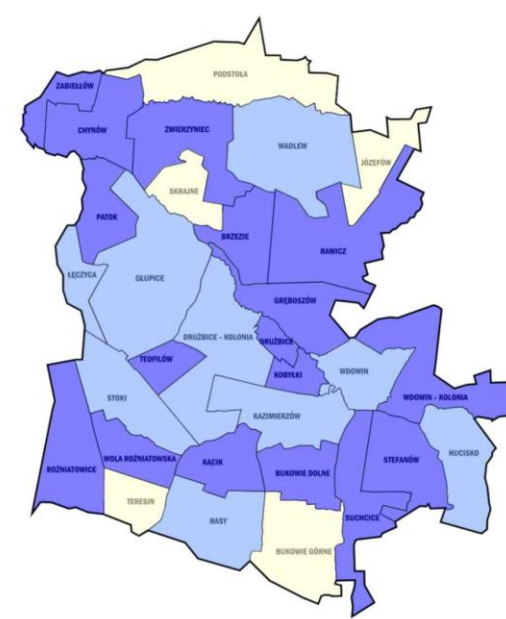
**Liczba osób
w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców**

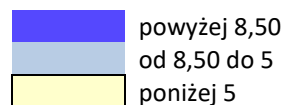
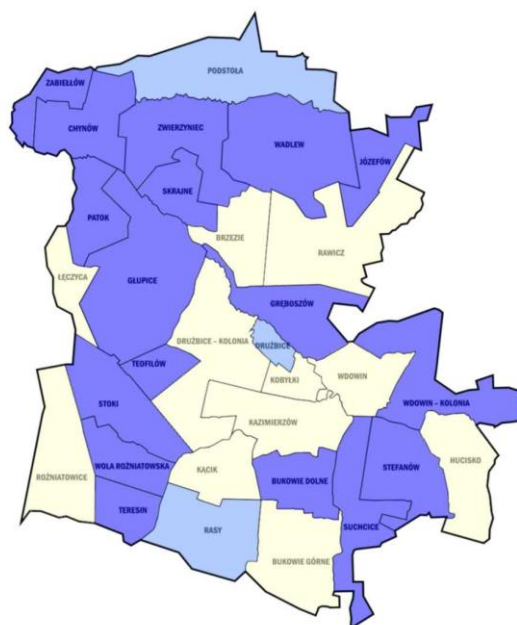
**Liczba osób
w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców**

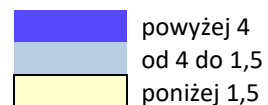
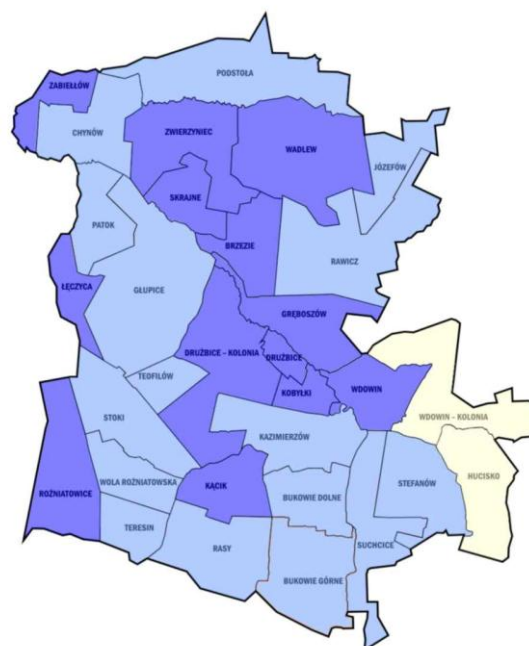
**Liczba osób bezrobotnych
na 100 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym**

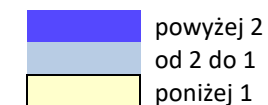
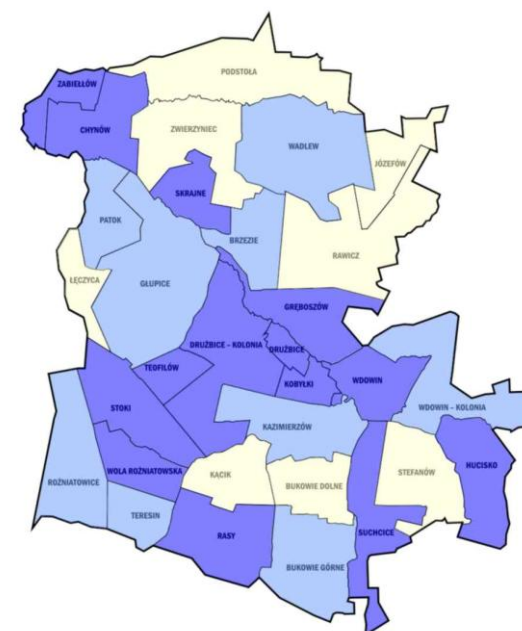
**Liczba osób korzystających z pomocy GOPS
na 100 mieszkańców**

**Liczba osób niepełnosprawnych lub/i chorych,
wymagających stałej opieki na 100 mieszkańców**

Liczba popełnianych przestępstw na 100 mieszkańców

2.1.2. Synteza problemów sfery gospodarczej

Tabela 23. Wartości wskaźników określających sytuację gospodarczą gminy Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*

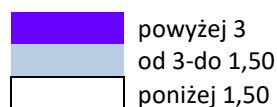
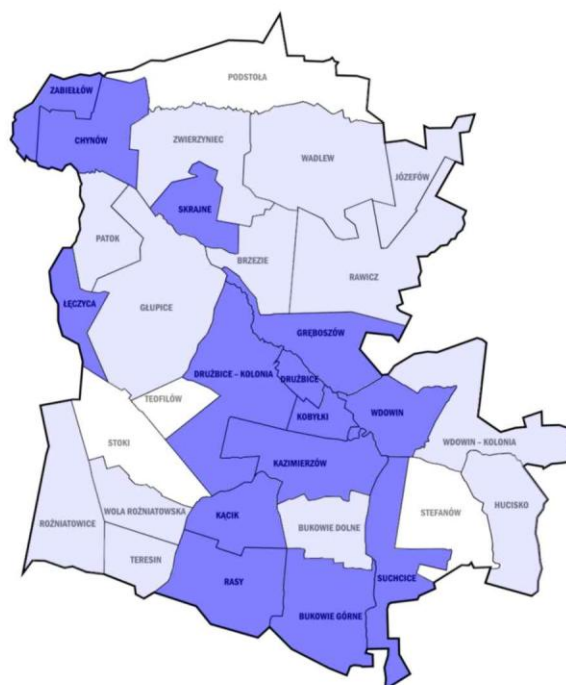
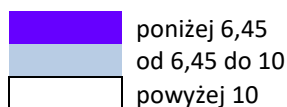
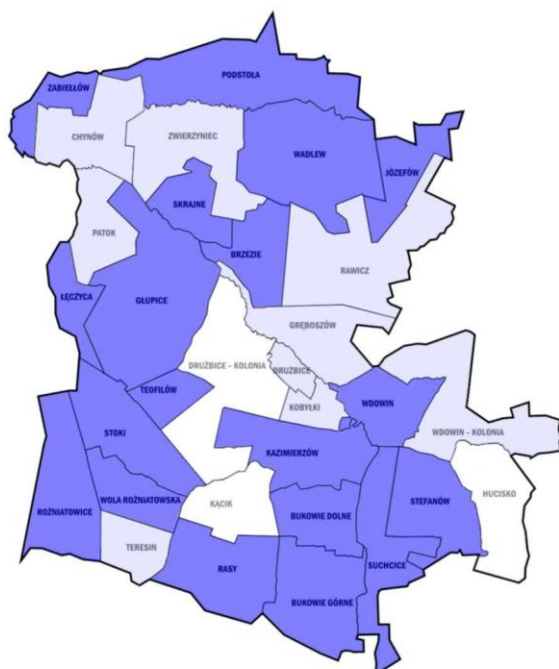
Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym
Brzezcie	3,80	2,53
Bukowie Dolne	5,83	1,94
Bukowie Górne	5,43	3,26
Chynów	8,79	3,30
Drużbice	9,78	4,35
Drużbice-Kolonia	10,99	6,74
Głupice	5,03	2,79
Gręboszów	7,84	3,27
Hucisko	10,42	2,08
Józefów	3,90	2,60
Kazimierzów	4,59	2,75
Kącik	12,33	4,11
Kobyłki	9,09	3,90
Łęczycza	3,23	3,23
Patok	7,41	1,85
Podstoła	3,09	1,23
Rasy	4,86	3,78
Rawicz	7,63	2,54
Rożniatowice	5,66	1,89
Skrajne	5,00	10,00
Stefanów	5,00	1,25
Stoki	0,00	1,23
Suchcice	5,52	3,45
Teofilów	4,76	0,00
Teresin	6,82	2,27
Wadlew	6,29	2,45
Wdowin	2,82	4,23
Wdowin-Kolonia	7,79	2,60
Wola Rożniatowska	4,17	2,08
Zabiełłów	0,00	6,25
Zwierzyniec	6,80	2,04
Wartość wskaźnika referencyjnego	6,44	3,09

*wskaźniki wyliczone według danych Urzędu Gminy w Drużbicach, stan na dzień 31.01.2017r.

Rysunek 8. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację gospodarczą gminy Drużbice (opracowanie własne)

Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym

Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym

2.1.3. Synteza sfery technicznej

Tabela 24. Podsumowanie wskaźników dotyczących sfery technicznej w gminie Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*

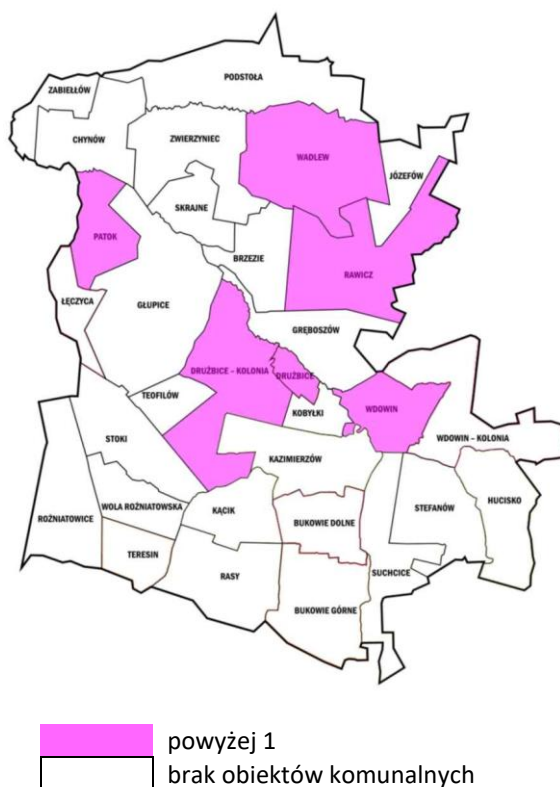
Sołectwo	Liczba zdegradowanych budynków komunalnych	Sołectwo	Liczba zdegradowanych budynków komunalnych
Brzezcie	0	Rasy	0
Bukowie Dolne	0	Rawicz	1
Bukowie Górne	0	Rożniatowice	0
Chynów	0	Skrajne	0
Drużbice	4	Stefanów	0
Drużbice-Kolonia	2	Stoki	0
Głupice	0	Suchcice	0
Gręboszów	0	Teofilów	0
Hucisko	0	Teresin	0
Józefów	0	Wadlew	2

Kazimierzów	0	Wdowin	2
Kącik	0	Wdowin Kolonia	0
Kobyłki	0	Wola Rożniatowska	0
Łęczycza	0	Zabiełtów	0
Patok	1	Zwierzyniec	0
Podstoła	0	Wartość wskaźnika referencyjnego	0,38

*wskaźniki wyliczone według danych Urzędu Gminy w Drużbicach, stan na dzień 31.01.2017r.

Rysunek 9. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację techniczną gminy Drużbice (opracowanie własne)

Liczba zdegradowanych budynków komunalnych

Powyższe dane wskazują na sołectwa, w których znajdują się budynki komunalne wymagające odnowy, w innych sołectwach w gminie nie występuje problem, ze względu na ich brak.

2.1.4. Synteza sfery środowiskowej

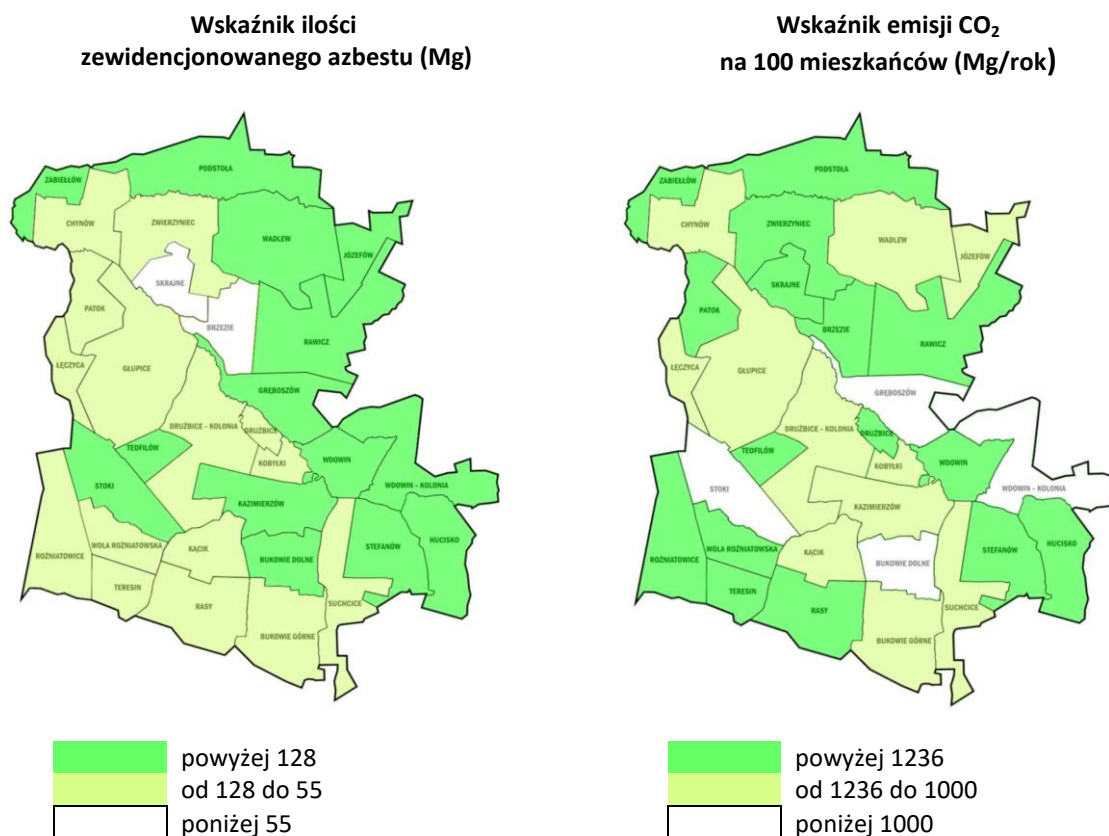
Tabela 25. Podsumowanie wskaźników dotyczących sfery środowiskowej w gminie Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*

Sołectwo	Wskaźnik ilości zewidencjonowanego azbestu na 100 budynków mieszkalnych (Mg)**	Wskaźnik emisji CO ₂ na 100 mieszkańców (Mg/rok)**
Brzezcie	50,87	1323,60
Bukowie Dolne	559,57	654,46
Bukowie Górne	116,13	1104,99
Chynów	93,16	1234,69
Drużbice	58,03	1528,43
Drużbice-Kolonia	86,70	1208,01
Głupice	64,06	1169,75
Gręboszów	227,87	911,02
Hucisko	172,63	1285,50
Józefów	171,84	1193,96
Kazimierzów	227,21	1099,12
Kącik	80,58	1111,88
Kobyłki	85,73	1156,43
Łęczycza	125,44	1174,06
Patok	87,47	1236,90
Podstoła	135,03	1394,10
Rasy	65,50	1290,48
Rawicz	167,54	1698,63
Rożniatowice	82,40	1387,07
Skrajne	5,20	1909,02
Stefanów	139,54	1345,48
Stoki	190,02	950,84
Suchcice	109,55	1170,53
Teofilów	133,29	1643,68
Teresin	57,32	1724,22
Wadlew	170,86	1217,92
Wdowin	204,54	1642,39
Wdowin-Kolonia	172,09	884,80
Wola Rożniatowska	91,91	1341,78
Zabiełtów	200,92	1633,48
Zwierzyniec	60,14	1325,07
Wartość wskaźnika referencyjnego	128,82	1236,84

*wskaźniki wyliczone według danych Urzędu Gminy w Drużbicach, stan na dzień 31.01.2017r.

**Liczba budynków mieszkalnych w poszczególnych sołectwach w gminie znajduje się w niniejszym opracowaniu na stronach 33 i 34, w tabeli 12.

Rysunek 10. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację środowiskową gminy Drużbice (opracowanie własne)

2.2. Synteza wskaźników podsumowujących sytuację w gminie Drużbice

Syntetyczne ujęcie wskaźników opisujących sytuację w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz środowiskowej dla potrzeb delimitacji obszarów zdegradowanych w gminie Drużbice.

Tabela 26. Podsumowanie wskaźników określających sytuację w gminie Drużbice (opracowanie własne)

Sołectwo	Sfera społeczna						Sfera gospodarcza		Sfera techniczna	Sfera środowiskowa	
	Wskaźniki										
	1	2	3	4	5	6	7	8	6	10	11
Brzezie	16,26	19,51	11,39	4,06	4,88	2,44	3,80	2,53	0	50,87	1323,60
Bukowie Dolne	23,16	18,64	6,80	9,03	3,95	0,56	5,83	1,94	0	559,57	654,46
Bukowie Górne	24,18	15,69	2,17	3,26	1,96	1,31	5,43	3,26	0	116,13	1104,99
Chynów	19,01	16,90	8,79	14,08	2,82	2,82	8,79	3,30	0	93,16	1234,69
Drużbice	14,96	12,60	6,52	7,87	4,72	8,66	9,78	4,35	4	58,03	1528,43
Drużbice-Kolonia	15,53	20,09	4,61	4,79	4,34	2,28	10,99	6,74	2	86,70	1208,01
Głupice	14,65	19,78	3,35	12,45	2,93	1,47	5,03	2,79	0	64,06	1169,75
Gręboszów	21,72	15,57	7,19	10,24	4,51	1,64	7,84	3,27	0	227,87	911,02
Hucisko	15,89	20,53	3,13	1,32	1,32	2,65	10,42	2,08	0	172,63	1285,50
Józefów	16,95	17,80	1,30	9,32	2,54	0,00	3,90	2,60	0	171,84	1193,96
Kazimierzów	17,55	24,47	2,75	1,59	3,19	1,06	4,59	2,75	0	227,21	1099,12
Kącik	14,95	16,82	6,85	1,86	5,61	0,93	12,33	4,11	0	80,58	1111,88
Kobyłki	13,51	17,12	6,49	2,70	4,50	4,50	9,09	3,90	0	85,73	1156,43
Łęczycza	10,42	25,00	3,23	0,00	8,33	0,00	3,23	3,23	0	125,44	1174,06
Patok	16,05	17,28	12,96	16,04	3,70	1,23	7,41	1,85	1	87,47	1236,90
Podstoła	22,26	16,60	2,47	5,28	2,64	0,38	3,09	1,23	0	135,03	1394,10
Rasy	21,51	12,19	3,78	5,73	2,51	2,87	4,86	3,78	0	65,50	1290,48
Rawicz	17,55	19,68	7,63	4,78	3,19	0,00	7,63	2,54	1	167,54	1698,63
Rożniatowice	13,29	19,62	8,49	3,79	4,43	1,27	5,66	1,89	0	82,40	1387,07
Skrajne	21,95	29,27	0,00	12,19	9,76	12,20	5,00	10,00	0	5,20	1909,02
Stefanów	13,22	20,66	7,50	11,57	1,65	0,83	5,00	1,25	0	139,54	1345,48
Stoki	17,78	22,22	3,70	16,29	3,70	4,44	0,00	1,23	0	190,02	950,84

Suchcice	22,07	12,61	6,21	19,81	2,70	3,15	5,52	3,45	0	109,55	1170,53
Teofilów	20,00	27,50	9,52	30,00	2,50	5,00	4,76	0,00	0	133,29	1643,68
Teresin	17,39	18,84	0,00	8,69	2,90	1,45	6,82	2,27	0	57,32	1724,22
Wadlew	20,22	16,92	4,90	9,45	5,05	1,54	6,29	2,45	2	170,86	1217,92
Wdowin	23,77	18,03	5,63	0,00	4,10	2,46	2,82	4,23	1	204,54	1642,39
Wdowin-Kolonia	24,64	19,57	6,49	10,14	0,00	1,45	7,79	2,60	0	172,09	884,80
Wola Rożniatowska	16,88	20,78	12,50	12,98	2,60	3,90	4,17	2,08	0	91,91	1341,78
Zabiełtów	8,70	21,74	6,25	13,04	13,04	4,35	0,00	6,25	0	200,92	1633,48
Zwierzyniec	24,07	14,94	9,52	18,25	5,39	0,83	6,80	2,04	0	60,14	1325,07
Wartość wskaźnika referencyjnego	18,79	18,00	5,63	8,54	3,62	2,03	6,44	3,09	0,38	128,82	1236,84

Nazwa wskaźnika:

1 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców 2 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców 3 Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym 4 Liczba osób korzystających z pomocy GOPS na 100 mieszkańców 5 Liczba osób niepełnosprawnych lub/i chorych wymagających stałej opieki na 100 mieszkańców 6 Liczba popełnianych przestępstw na 100 mieszkańców	7 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym 8 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym 9 Wskaźnik liczby budynków komunalnych wymagających odnowy 10 Wskaźnik ilości zewidencjonowanego azbestu na 100 budynków mieszkalnych (Mg) 11 Wskaźnik emisji CO₂ na ilość budynków mieszkalnych

Oznaczenia wskaźników:

	najmniej korzystny wskaźnik
	średnio korzystny wskaźnik
	najbardziej korzystny wskaźnik lub brak problemu

Określenie zakresów wartości wskaźników w poszczególnych przedziałach:

Wyszczególnienie	Sfera społeczna						Sfera gospodarcza		Sfera techniczna	Sfera środowiskowa	
	Wskaźniki*										
	1	2	3	4	5	6	7	8	6	10	11
Wartość wskaźnika referencyjnego	18,79	18,00	5,63	8,54	3,62	2,03	6,44	3,09	0,38	128,82	1236,84
Zakresy wartości	poniżej 18,50	powyżej 18	powyżej 5,63	powyżej 8,50	powyżej 4	powyżej 2	poniżej 6,45	powyżej 3	powyżej 1	powyżej 128	powyżej 1236
	od 18,50 do 20	od 18 do 15	od 5,63 do 2,50	od 8,50 do 5	od 4 do 1,5	od 2 do 1	od 6,45 do 10	od 3 do 1,50	-	od 128 do 55	od 1236 do 1000
	powyżej 20	poniżej 15	poniżej 2,50	poniżej 5	poniżej 1,5	poniżej 1	powyżej 10	poniżej 1,5	0	poniżej 55	poniżej 1000

* nazwa wskaźnika jak w tabeli powyżej

2.3. Problemy gminy Drużbice według opinii społecznej

Przystępując do opracowywania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022” przeprowadzono konsultacje społeczne w postaci badań ankietowych. Ankieta dotyczyła wyznaczenia i oceny skali problemów społecznych i ekonomicznych oraz wykazania działań inwestycyjnych i organizacyjnych, które umożliwiłyby poprawę funkcjonalności obszarów zdegradowanych, wzrost jakości życia i ożywienia społeczno-gospodarczego w gminie. W konsultacjach i badaniach ankietowych wzięli udział przedstawiciele lokalnej społeczności (badania ankietowe prowadzone były w dniach 27 lutego do 10 marca 2017 roku). Wyniki i wnioski z ankiety na potrzeby opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drużbice” - Identyfikacja obszarów problemowych:

- za problemy społeczne, które w znacznym stopniu wpływają na rozwój gminy uznano: starzenie się społeczeństwa i problemy ludzi starszych oraz brak perspektyw dla młodzieży. Za niekorzystne również uznano problemy: małą aktywność społeczną, zagrożenie patologiami społecznymi,
- w znacznym stopniu na rozwój gminy, chęć osiedlanie się ludzi, wpływają: brak bazy kulturalnej i medycznej,
- za problemy w zagospodarowaniu przestrzennym, które mogą mieć wpływ na rozwój gminy uznano: brak ładu przestrzennego i właściwego zagospodarowania terenu, braki w infrastrukturze technicznej. Gminę uznano także jako mało atrakcyjną dla większych inwestorów oraz nie w pełni wykorzystującą walory przyrodniczo-krajobrazowe do rozwoju gospodarczego,
- w znacznym stopniu na rozwój gminy wpływ mają także kwestie materialne - brak środków na inwestycje,
- za zadania priorytetowe mające na celu poprawę warunków życia mieszkańców, jakie powinna podejmować gmina uznano: pozyskiwanie środków pomocowych, tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, rozbudowę i modernizację obiektów infrastruktury społecznej, zagospodarowanie terenów w centrach miejscowości na potrzeby mieszkańców,
- propozycje ankietowanych odnośnie wyznaczenia obszaru na terenie gminy, dla którego stworzenie szczegółowego programu rewitalizacji może spowodować ożywienie gospodarcze i powstanie nowych miejsc pracy, poprawę estetyki, funkcji społecznych i przestrzenno-środowiskowych - dotyczyły:
 - centrum miejscowości Drużbice i Drużbice-Kolonia - ze względu na postępującą degradację techniczną obiektów sfery społecznej oraz ich niepełne wykorzystanie, brak terenu centrotwórczego, miejsc rekreacji wypoczynku dla mieszkańców,
 - budynku i terenu wokół budynku Drużbice 16 z przeznaczeniem na cele kulturalne, edukacyjne itp.,
 - terenu w Wadlewie – żwirownia,

- utworzenia zalewu,
- stworzenia terenów inwestycyjnych w pobliżu drogi krajowej nr 74.

2.4. Analiza SWOT

Metodą obrazowego opisu i zdiagnozowania gminy Drużbice jest wykorzystanie metody badawczej w postaci analizy SWOT. Jest ona jedną z metod, którą można się posłużyć przy planowaniu strategicznym, która opiera się na zidentyfikowaniu haseł obrazujących wszelkie aspekty charakteryzowanego zjawiska. Hasłami tymi są:

- mocne i słabe strony (opisujących czynniki wewnętrzne),
- szanse i zagrożenia (opisujących czynniki zewnętrzne, mające wpływ na dany obszar).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie potencjału gminy. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, rozszerzanie, właściwe wykorzystanie istniejących zasobów procentujące na przyszłość. Słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych.

Tabela 27. Uwarunkowania wewnętrzne dla gminy Drużbice - analiza SWOT

Obszar	Mocne strony	Słabe strony
Uwarunkowania społeczne	• Zagwarantowane podstawowe usługi społeczne: oświata, zdrowie, opieka społeczna, kultura. • Stosunkowo niski poziom bezrobocia i sukcesywny spadek liczby osób zarejestrowanych w PUP. • Wysoki poziom bezpieczeństwa, • Organizacja imprez cyklicznych promujących gminę i integrujących mieszkańców.	• Spadek liczby mieszkańców w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego. • Rosnące dysproporcje w ekonomicznych grupach wiekowych ludności na niekorzyść osób w wieku przedprodukcyjnym. • Dziedziczenie ubóstwa i patologii. • Brak aktywizacji społecznej. • Braki w infrastrukturze społecznej. • Niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Gospodarka i rolnictwo	• Działalność grup producenckich w branży rolnej. • Funkcjonowanie firm związanych z branżą spożywczą. • Tradycje rolnicze, prywatna własność i dziedziczenie gospodarstw.	• Mała liczba podmiotów gospodarczych. • Duże wskaźniki wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych. • Brak większych zakładów przemysłowych. • Rozdrobnienie gospodarstw rolnych prowadzących nieopłacalną produkcję rolną.
Zagospodarowanie przestrzenne	• Zabytkowe dziedzictwo kulturowe gminy. • Stosunkowo dobre warunki mieszkaniowe.	• Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego większości gminy. • Słaby rozwój przestrzenny poszczególnych miejscowości (np. brak centrów wsi i terenów przeznaczonych dla mieszkańców, wyznaczonych obszarów funkcjonalnych, brak spójności obszarów, obecność terenów niezagospodarowanych). • Zaniedbane i niewykorzystane obiekty zabytkowe. • Wysoka energochłonność budynków, w tym

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

		budynków infrastruktury społecznej.
Infrastruktura	• Dostępność sieci wodociągowej w całej gminie. • Dostępność komunikacyjna centralnej części gminy. • Wystarczające zaopatrzenie w energię elektryczną. • Powszechność usług telekomunikacyjnych.	• Brak kompleksowej kanalizacji, • Stan techniczny dróg i otoczenia drogowego wewnątrz gminy. • Słaba dostępność komunikacyjna części miejscowości. • Słaby dostęp do internetu w niektórych rejonach gminy. • Niewykorzystywanie zasobów energii odnawialnej w gospodarstwach domowych i na skalę gospodarczą.
Środowisko	• Położenie przy mieście powiatowym. • Obecność rzek. • Czyste środowisko. • Sprawnie działający system gospodarki odpadami.	• Mała lesistość i atrakcyjność turystyczna. • Niekompletność infrastruktury technicznej przyjaznej dla środowiska. • Mała efektywność energetyczna budynków i wysokie wskaźniki emisji CO₂. • Obecność odpadów zawierających azbest.

Tabela 28. Uwarunkowania zewnętrzne dla Gminy Drużbice - analiza SWOT

Obszar	Szanse	Zagrożenia
Uwarunkowania społeczne	• Wykorzystanie źródeł wewnętrznych dla wzrostu poziomu usług społecznych i rozbudowy infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom. • Wykorzystanie potencjału ludzkiego, aktywizacja mieszkańców, kreowanie liderów lokalnych. • Aktywniejsza działalność stowarzyszeń i fundacji dla rozwoju gmin. • Współpraca z gminami sąsiednimi.	• Starzejące się społeczeństwo. • Wzrost bezrobocia długotrwałego. • Zaostrzenie niekorzystnych trendów demograficznych ze względu na wzrost migracji zarobkowej i starzenie się społeczeństwa. • Zbyt duże obciążenie gminy obowiązkami społecznymi przy braku wsparcia ze strony państwa. • Brak aktywności w tworzeniu miejsc pracy poza rolnictwem, dla ludzi młodych i wykształconych. • Niskie zaangażowanie mieszkańców gminy w inicjatywy lokalne i regionalne.
Gospodarka i rolnictwo	• Dostępność funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na rozwój rolnictwa, gospodarki, turystyki i pobudzania rynku pracy. • Stworzenie stref dla przedsiębiorców i rozwój terenów przemysłowych. • Możliwość przyciągnięcia zewnętrznych inwestorów różnorodnych branż. • Wsparcie rozwoju rolnictwa i gałęzi pobocznych. • Popyt na energię odnawialną pochodzącą z zasobów naturalnych. • Dostępność taniej i licznej siły roboczej	• Nieopłacalność produkcji rolnej. • Konkurencja ze strony ościennych gmin o zbliżonych lub lepszych walorach. • Wysokie koszty produkcji oraz tworzenie i utrzymania miejsc pracy. • Wysokie koszty rozpoczynania działalności gospodarczej.
Wyzwania	• Promocja terenów pod inwestycje gospodarcze, usługowe oraz budownictwo	• Duża konkurencja w aplikowaniu o środki zewnętrzne.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

	mieszkaniowe. • Poprawa infrastruktury drogowej (współpraca z samorządem powiatowym, sukcesywna wymiana nawierzchni dróg i poprawa otoczenia drogowego). • Wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo do rozwoju turystyki. • Wykorzystanie obiektów zabytkowych na cele społeczne.	• Brak wystarczających środków na inwestycje i działania rewitalizacyjne.
Infrastruktura	• Możliwość aplikowania o środki zewnętrzne na rozbudowę infrastruktury technicznej sieciowej. • Wykorzystanie zasobów i warunków dla rozwoju energetyki odnawialnej. • Sieć szerokopasmowego Internetu.	• Brak środków w budżecie gminy na inwestycje infrastrukturalne.
Środowisko	• Położenie przy Bełchatowie. • Współpraca z samorządami (gminnymi, powiatowymi, wojewódzkimi) w celu promocji regionalnych zasobów. środowiskowych i ich wykorzystania w turystyce i rekreacji. • Rozwój bazy turystycznej. • Wyeliminowanie odpadów zawierających azbest. • Poprawa energochłonności budynków.	• Opóźnienia w realizacji inwestycji proekologicznych. • Zbyt niska świadomość ekologiczna mieszkańców. • Niewykorzystywanie nowoczesnych technologii i odnawialnych źródeł energii.

ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE - DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego - delimitacja

Obszar zdegradowany, zgodnie z treścią "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r., to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi, bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Dla potrzeb "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" przeprowadzono identyfikację obszarów problemowych w ujęciu społecznym, gospodarczym, przestrzennym (technicznym) i środowiskowym, której istotnym elementem było obiektywne stwierdzenie, kiedy dane zjawisko ma charakter zjawiska problemowego (stanu kryzysowego). Służyć temu miała analiza porównawcza, tj. odniesienie skali zjawisk do występujących na innych poziomach statystycznych, jak i analiza opisowa danego problemu. Szczegółowa diagnoza pozwoliła na określenie stanów kryzysowych występujących na obszarze gminy Drużbice.

W diagnozie opierano się na:

- danych statystycznych dostępnych w instytucjach działających w gminie, statystyk Głównego Urzędu Statystycznego w podziale na sołectwa,
- analizach dokumentów przestrzennych i strategicznych gminy oraz zawartych w nich wizji i ustaleń,
- konsultacjach społecznych i spotkaniach roboczych, przeanalizowaniu wyników rozpisanej ankiety oraz przeprowadzonych wizjach lokalnych.

Założeniem "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" jest, aby program pomógł rozwiązywać kluczowe problemy gminy w sposób najefektywniejszy. Konieczne jest ustalenie kryterium wyznaczania - delimitacji - obszarów na terenie gminy Drużbice. Kryteria te zawierają uzgodnienia:

- zachowanie podziału gminy na sołectwa do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe, jako podziału najbardziej naturalnego, zapewniającego optymalne i miarodajne wskaźniki,
- zapewnienie kompleksowości działań rewitalizacyjnych i jak najpełniejszego oddziaływania efektów rewitalizacji na obszar całej gminy poprzez kryterium brania pod uwagę tych sołectw, w których zamieszkuje stosunkowo największa liczba mieszkańców gminy,
- zsumowanie wskaźników i przyjętych założeń w stosunku do każdego sołectwa i każdego zagadnienia - tj. dla sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej - technicznej i środowiskowej.

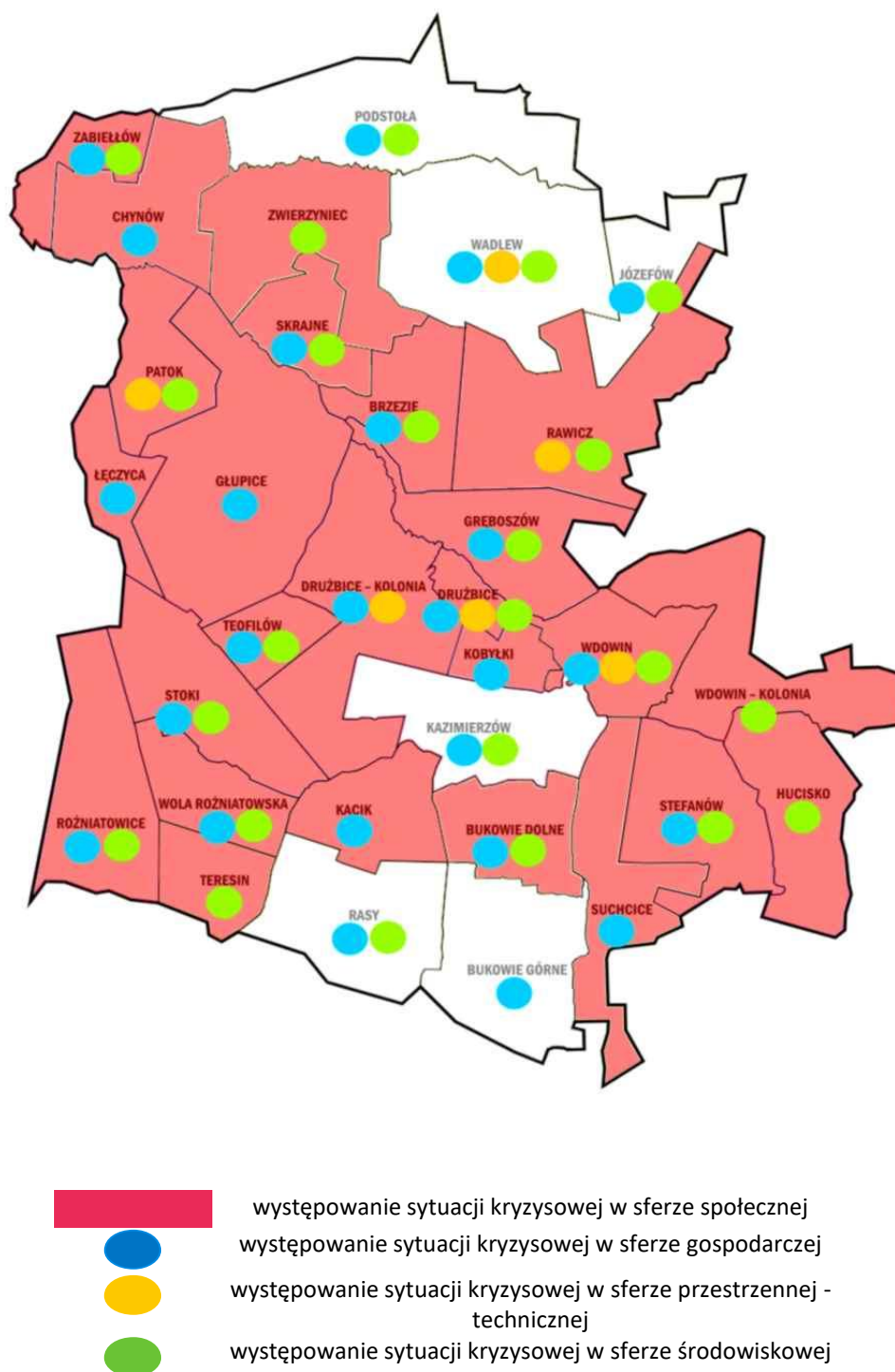
Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznane zostaną te sołectwa, które na 11 analizowanych wskaźników spełnią co najmniej kryteria:

- występowania sytuacji kryzysowej w sferze społecznej (minimum 3 lub powyżej 3 wskaźników negatywnych),
- występowania sytuacji kryzysowej w sferze gospodarczej,
- występowaniem sytuacji kryzysowej w sferze przestrzennej/technicznej lub/i środowiskowej.

Tabela 29. Potwierdzenie sytuacji kryzysowej w poszczególnych sferach dla sołectw gminy Drużbice

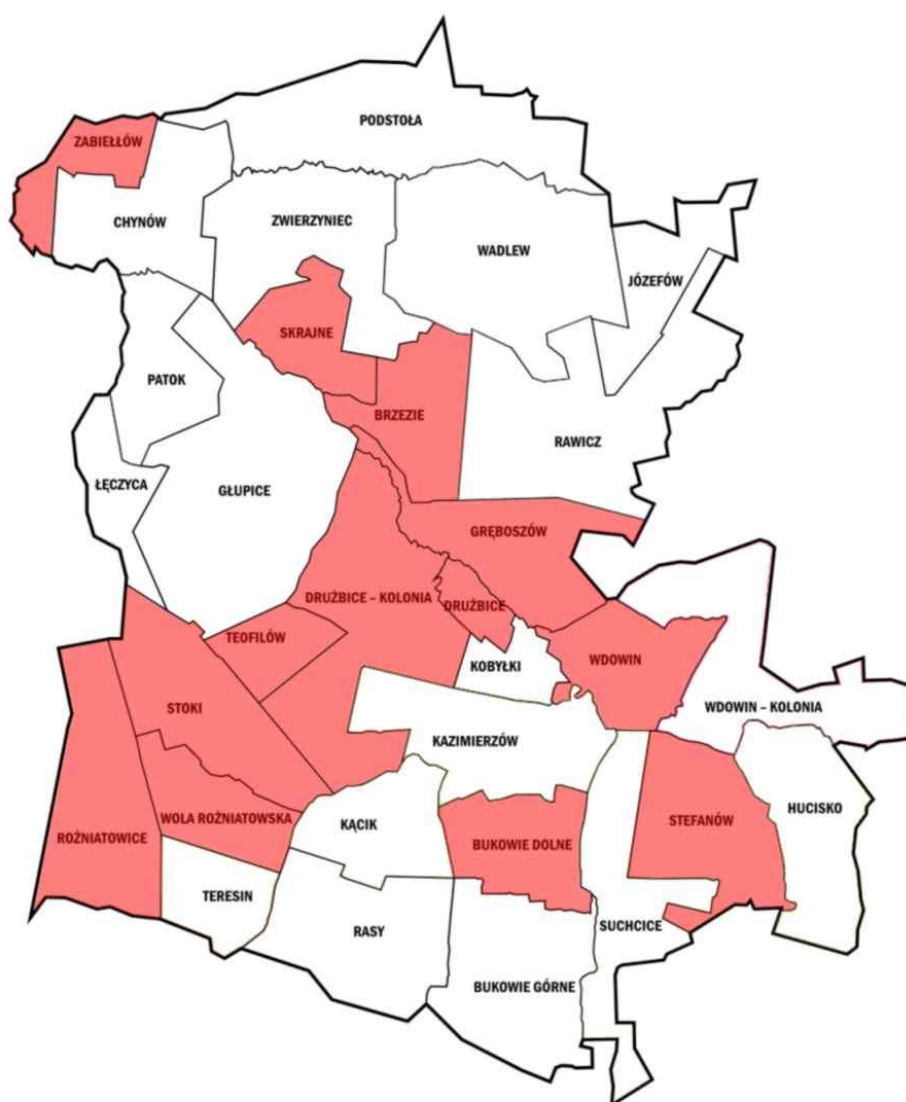
Sołectwo	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
Brzezie	TAK	TAK	NIE	TAK
Bukowie Dolne	TAK	TAK	NIE	TAK
Bukowie Górne	NIE	TAK	NIE	NIE
Chynów	TAK	TAK	NIE	NIE
Drużbice	TAK	TAK	TAK	TAK
Drużbice-Kolonia	TAK	TAK	TAK	NIE
Głupice	TAK	TAK	NIE	NIE
Gręboszów	TAK	TAK	NIE	TAK
Hucisko	TAK	NIE	NIE	TAK
Józefów	NIE	TAK	NIE	TAK
Kazimierzów	NIE	TAK	NIE	TAK
Kącik	TAK	TAK	NIE	NIE
Kobyłki	TAK	TAK	NIE	NIE
Łęczycza	TAK	TAK	NIE	NIE
Patok	TAK	NIE	TAK	TAK
Podstoła	NIE	TAK	NIE	TAK
Rasy	NIE	TAK	NIE	TAK
Rawicz	TAK	NIE	TAK	TAK
Rożniatowice	TAK	TAK	NIE	TAK
Skrajne	TAK	TAK	NIE	TAK
Stefanów	TAK	TAK	NIE	TAK
Stoki	TAK	TAK	NIE	TAK
Suchcice	TAK	TAK	NIE	NIE
Teofilów	TAK	TAK	NIE	TAK
Teresin	TAK	NIE	NIE	TAK
Wadlew	NIE	TAK	TAK	TAK
Wdowin	TAK	TAK	TAK	TAK
Wdowin-Kolonia	TAK	NIE	NIE	TAK
Wola Rożniatowska	TAK	TAK	NIE	TAK
Zabiełłów	TAK	TAK	NIE	TAK
Zwierzyniec	TAK	NIE	NIE	TAK

Rysunek 11. Podsumowanie liczby wskaźników negatywnych do określenia obszaru kryzysowego na terenie gminy Drużbice

Mając na uwadze koncentrację negatywnych zjawisk, według założonych kryteriów, za obszary problemowe uznano przestrzeń sołectw: Brzezie, Bukowe Dolne, Drużbice, Drużbice-Kolonia, Gręboszów, Rożniatowice, Skrajne, Stefanów, Stoki, Teofilów, Wdowin, Wola Rożniatowska i Zbieńców.

Rysunek 12. Sołectwa spełniające kryteria koncentracji problemów do określenia obszaru kryzysowego - obszaru zdegradowanego - na terenie gminy Drużbice (opracowanie własne)

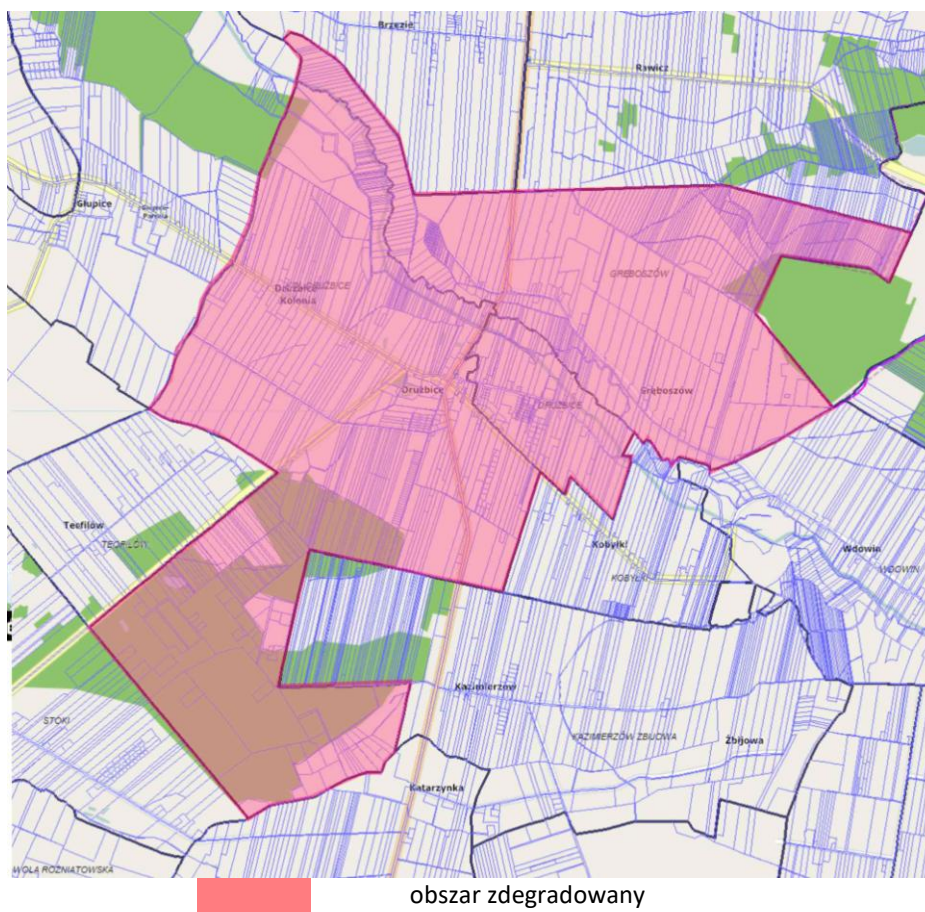

sołectwa spełniające kryteria koncentracji problemów na terenie gminy

W wyniku konsultacji społecznych oraz spotkań roboczych, uznano, że za obszary zdegradowane w gminie należy uznać sołectwa **Drużbice, Drużbice-Kolonia i Gręboszów**. Obszary te są zamieszkałe przez największą liczbę mieszkańców gminy i charakteryzują się największą koncentracją negatywnych zjawisk we wszystkich sferach. Jest to też teren, który ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy, ponieważ skupia się tu życie społeczno-gospodarcze gminy.

W pozostałych sołectwach - odznaczających się kumulacją niekorzystnych zjawisk - są sołectwami najmniej zaludnionymi w gminie, przeważnie nie znajdują się w nich przestrzenie czy budynków, w których mogłyby być realizowane cele społeczne, działania rewitalizacyjne. Z uwagi na ten fakt nie wyznacza się na ich terenie obszaru zdegradowanego. Uznano, że problemy występujące w sołectwach: Brzeznie, Bukowe Dolne, Rożniatowice, Skrajne, Stefanów, Stoki, Teofilów, Wdowin, Wola Rożniatowska i Zabiełłów, mogą być rozwiązane przy podejmowaniu działań ogólnogminnych lub inwestycji punktowych. Działania te mogą być wspierane z środków zewnętrznych typowych dla obszarów wiejskich. Przede wszystkim skala oddziaływania ewentualnych działań rewitalizacyjnych przeprowadzanych w tych obszarach nie dałaby spodziewanych rezultatów.

Rysunek 13. Obszar zdegradowany na terenie gminy Drużbice - mapa poglądowa (opracowanie własne)

3.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami, wynikającymi z "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020":

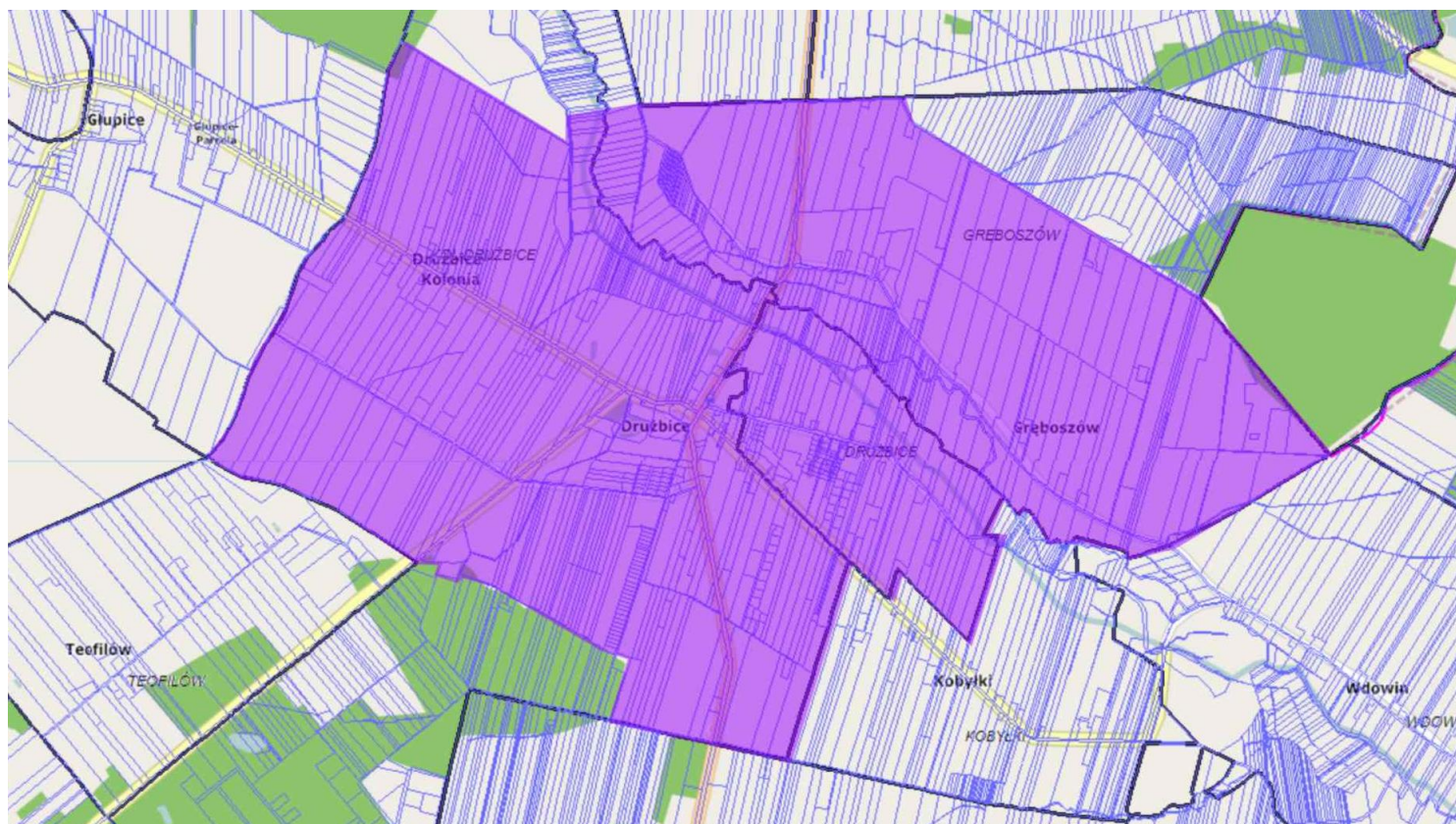
- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację,
- obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic,
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego,
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy,
- w skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Ważną przesłanką procesu rewitalizacji jest uznanie, że obszar wyznaczony do rewitalizacji powinien mieć istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Ta zasada daje możliwość zachowania marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać procesowi rewitalizacji. Znaczenie danego obszaru dla rozwoju gminy oceniać można pod względem:

- zgodności z gminnymi dokumentami strategicznymi,
- opinii, czy dany obszar skupiać będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie,
- opinii, czy dany obszar pod względem przestrzennym może być obszarem specjalnej troski władz gminy,
- opinii mieszkańców i przedsiębiorców, którzy zamieszkują lub prowadzą działania na danym obszarze.

Bazując na wynikach analizy danych zastanych, wskaźnikach opisujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzennego i środowiskowego gminy Drużbice, na wynikach badań ankietowych wśród mieszkańców oraz biorąc pod uwagę znaczenie wybranych obszarów dla rozwoju gminy, zdecydowano się wskazać do rewitalizacji w gminie Drużbice obszar w miejscowości **Drużbice, Drużbice-Kolonia, Gręboszów** (wyłączając obszary niezaludnione i leśne).

Rysunek 14. Mapa obszaru przeznaczonego do rewitalizacji w gminie Drużbice (opracowanie własne)

obszar rewitalizacji

Mapa "Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie gminy Drużbice" w skali 1:5000 stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego opracowania.

3.2.1. Dane statystyczne dotyczące obszaru rewitalizowanego

Dane wyjściowe dla gminy Drużbice to:

- powierzchnia gminy - 11336,35 ha (Urząd Gminy w Drużbicach),
- liczba ludności wg stanu na 31.01.2017r. - 5055 mieszkańców (Urząd Gminy w Drużbicach).

Tabela 30. Wskaźniki koncentracji obszaru rewitalizacji dla gminy Drużbice (opracowanie własne)

Obszar rewitalizacji	Powierzchnia	Liczba mieszkańców
dane obszaru rewitalizacji	712,55 ha	809 osób
udział % obszaru rewitalizacji w powierzchni gminy i liczbie mieszkańców gminy	6,28 %	16,00 %

Do rewitalizacji na terenie gminy Drużbice wyznaczony został obszar, który obejmuje 6,28 % ogółu powierzchni gminy oraz 16 % ogółu mieszkańców gminy. Przy określaniu powierzchni obszaru przeznaczonego do rewitalizacji z całkowitej powierzchni sołectw wyłączono obszary rolne i leśne (365,73 ha), które nie są zamieszkałe.

Na tym obszarze prowadzona będzie kompleksowa rewitalizacja, zakładająca optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań tego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów we współpracy z lokalną społecznością.

POGŁĘBIONA DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W OBSZARZE REWITALIZACJI

4.1. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Do obszaru rewitalizacji zaliczone zostały jednostki urbanistyczne, które charakteryzują się dużą intensywnością kryzysu w sferze społecznej (co najmniej 3 zjawiska kryzysowe), a jednocześnie pojawiają się na nich inne negatywne zjawiska w sferze technicznej i przestrzennej oraz środowiskowej. Spełniające kryteria trzy sołectwa to: Drużbice, Drużbice-Kolonia, Gręboszów. Wybrany obszar jest największym skupiskiem ludności, obiektów publicznych oraz podmiotów gospodarczych w gminie, dlatego też wymaga wsparcia we właściwym pełnieniu wyznaczonych funkcji.

4.1.1. Sfera społeczna

Na obszarze rewitalizacji zamieszkuje ogółem 809 osób, co stanowi 16% ludności gminy Drużbice. Mieszkańcy Drużbic-Kolonii stanowią 8,66% ogólnej liczby zamieszkującej obszar gminy, Gręboszowa - 4,82%, Drużbic - 2,51%. Sołectwo Drużbice ma najwyższą w gminie gęstość zaludnienia, która wynosi 174,45 os/km².

Według prognoz i trendów w sołectwach obserwuje się niekorzystne zmiany świadczące o depopulacji oraz starzeniu się społeczeństwa, a także o dysproporcji płci (w populacji osób powyżej 70 lat - znaczna przewaga kobiet).

Na obszarze rewitalizacji osoby w wieku do 18 roku życia stanowią 17,30 % mieszkańców. Niekorzystny wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym (średnia dla gminy wynosi 18,79 na 100 mieszkańców) mają: Drużbice - 14,96, Drużbice-Kolonia- 15,53). Są to sołectwa o stosunkowo dużej liczbie ludności, dlatego jest to problem bardziej widoczny - spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przebiega szybciej niż na pozostałym terenie gminy. Jest to spowodowane przede wszystkim najwyższym wskaźnikiem ujemnego przyrostu naturalnego. Ponadto środkowa i północna część gminy jest znacznie mniej atrakcyjna dla młodych ludzi do zamieszkania. Ze względu na bliskość Bełchatowa młodsze pokolenia chętniej wybierają obszary południowe gminy - w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej 74 i miasta.

Na obszarze rewitalizacji dzieci i młodzież mają zapewniony dostęp do placówek oświatowych, ale na tym terenie obserwowany jest problem słabej organizacji czasu wolnego poza placówkami oświatowymi: brak domu kultury, który mógłby stanowić dodatkowe miejsce spotkań. Młodzież poszukująca kierunków na wyższym poziomie kształcenia, opuszcza teren gminy na rzecz większych ośrodków akademickich, tam pozostaje i szuka zatrudnienia - widoczny jest odpływ ludzi młodych (ze względu na brak możliwości rozwoju zawodowego i osobistego).

Drużbice-Kolonia to sołectwo posiadające także niekorzystny wskaźnik - wynoszący 20,09 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców (wskaźnik dla gminy - 18). Przyrost

liczby osób starszych ma konsekwencje dla rozwoju, przede wszystkim istnieje konieczność organizacji odpowiednich przestrzeni i opieki czy dofinansowania usług medycznych oraz fakt, że niewielkie dochody osób starszych sprawiają iż nie są one atrakcyjnymi klientami lokalnych podmiotów gospodarczych. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia, które zapewni im jak najdłuższe utrzymanie we własnym środowisku. Osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. Problem ludzi starszych jest trudny do rozwiązania zwłaszcza na terenach wiejskich.

Obserwowane problemy demograficzne mają znaczący wpływ na rozwój gospodarczy gminy, trwale i radykalnie obniżając jej potencjał. Niekorzystne zmiany w strukturze ludności mogą przyczyniać się do pogłębiania problemów ekonomiczno-społecznych. Zmiany demograficzne dynamicznie wpływają na popyt na poszczególne usługi i zasoby siły roboczej. W efekcie następuje osłabienie działalności gospodarczej, co powoduje obniżenie dochodów samorządu i mieszkańców.

Na obszarze rewitalizacji funkcjonują głównie jednorodzinne gospodarstwa domowe, dla których źródłami utrzymania są praca najemna w rolnictwie i poza nim oraz niezarobkowe źródła utrzymania (np. emerytura, renta).

16,66% z liczby osób bezrobotnych z terenu gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bełchatowie stanowią mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym (przy średniej dla gminy - 5,63) dla obszaru rewitalizacji wynosi: Drużbice - 6,52, Drużbice-Kolonia- 4,61, Gręboszów - 7,19. Gręboszów jest sołectwem gdzie występuje jeden z najwyższych wskaźników osób bezrobotnych w gminie. Wskaźnik liczby osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi: Drużbice - 4,35, Drużbice-Kolonia- 2,13 Gręboszów - 3,27. Wskaźniki w sołectwie Drużbice są wyższe niż średnia dla gminy, która wynosi 3,40.

Przyczyną wysokiego wskaźnika bezrobocia na obszarze rewitalizacji może być fakt, że na tym terenie występują nadwyżki siły roboczej, w stosunku do możliwości rozwoju gospodarczego. Należy przypuszczać, że występuje również marazm i mniejsza mobilność mieszkańców (duża liczba osób starszych), którzy chcieliby szukać zatrudnienia poza swoim miejscem zamieszkania. Na terenach wiejskich występują też zjawisko bezrobocia członków wiejskich gospodarstw domowych związanych z rolnictwem (gospodarstwo indywidualne nie jest w stanie zagwarantować zatrudnienia wszystkim członkom rodziny) lub niezwiązanych z rolnictwem indywidualnym (trend migracyjny z miast do wsi, do gospodarstw bezrolnych).

Osoby bezrobotne charakteryzują się: niską samooceną, niskimi kwalifikacjami, brakiem specjalizacji, niską aktywnością na rynku pracy, ze względu na niechęć do podjęcia jakiegokolwiek pracy. Stopień upowszechnienia kształcenia ustawicznego w regionie jest znacznie zróżnicowany w zależności od aktualnie posiadanego poziomu wykształcenia beneficjenta (osoby posiadające wykształcenie wyższe są znacznie częściej zainteresowane kształceniem ustawicznym, niż osoby o niskich kwalifikacjach i relatywnie gorszej pozycji na

rynku pracy). Zjawisko długotrwałego bezrobocia jest nierozzerwalnie związane z niskim poziomem życia mieszkańców, a kolejne pokolenia w rodzinach dotknięte są często tymi samymi problemami.

W strukturze osób bezrobotnych 53,88% stanowią kobiety, a 57,22% to osoby długotrwale bezrobotne, aż 88,33% bezrobotnych określanych jest jako osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Bezrobocie jest zjawiskiem interdyscyplinarnym i dotyczy zarówno płaszczyzny gospodarczej, jak i społecznej. Bezrobocie, a co za tym idzie brak środków prowadzi do negatywnych zjawisk społecznych, przede wszystkim do wykluczenia społecznego, czyli ograniczenia udziału w życiu społecznym, gospodarczym i kulturowym.

Na obszarze rewitalizacji bezrobocie jest jedną z podstawowych przyczyn korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Jest to widoczne zwłaszcza w sołectwie Gręboszów.

Najwięcej świadczeń z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drużbicach udzielnych jest z powodu: długotrwałej choroby, ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności.

Zjawisko ubóstwa implikowane jest nie tylko bezrobociem, ale i niskim poziomem edukacji, niskim poziomem życia. Wiele lat życia w trudnych warunkach, stagnacja i brak chęci do zmiany, powoduje, że pogarsza się sytuacja mieszkańców dotkniętych ubóstwem. Dane dotyczące liczby osób korzystających ze wsparcia społecznego na obszarze rewitalizowanym korzystających z Pomocy GOPS zamieszkujących obszar rewitalizacji obrazują sytuację rodzin, gdzie od pokoleń występuje problem biedy, uzależnień, niepełnosprawności czy też bezrobocia. W GOPS do kryterium otrzymywania pomocy z powodu ubóstwa zakwalifikowywane są rodziny o dochodach poniżej kryterium dochodowego, czyli poniżej 634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie (wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058). Nie jest to jednak wskaźnik, który mógłby zobrazować sytuację mieszkańców. W obszarze rewitalizacji wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy GOPS wynosi: dla Drużbic - 7,87, Drużbic-Kolonii - 4,79, Gręboszowa - 10,24 (przy średniej dla gminy 8,54).

Brak wystarczających środków do życia jest problemem, który dotyczy głównie rodzin, gdzie "dziedziczy" się pewne zachowania i wzorce, niekorzystne dla rozwoju społecznego. Ubóstwo występuje tu wielopokoleniowo, problemy są skumulowane, postawy mieszkańców charakteryzują się roszczeniowością i brakiem odpowiedzialności. Obecnie coraz bardziej uwidacznia się zjawisko niechęci do podejmowania pracy na rzecz korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, dziedziczenie biedy, brak zmiany mentalności.

Przyznawanie świadczeń z powodu choroby i niepełnosprawności jest związane ze starzeniem się społeczeństwa i koniecznością zagwarantowania pomocy medycznej, opieki itp. Wskaźnik: liczba osób niepełnosprawnych lub/i chorych, wymagających stałej opieki na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji kształtowały się powyżej średniej dla gminy (3,62) i wynosił: Drużbice - 4,72, Drużbice-Kolonia- 4,34, Gręboszów - 4,51. Na obszarze rewitalizowanym i w gminie nie ma instytucji lub organizacji, która świadczyłaby usługi skierowane do tej grupy osób.

Według liczby popełnianych przestępstw sołectwo Drużbice miało najwyższy wskaźnik w gminie (średnia dla gminy - 2,03) - wynoszący 8,66. W Drużbicach-Kolonii wskaźnik wyniósł 2,28, a w Gręboszowie - 1,64. Na wielkość wskaźnika złożyła się liczba popełnianych przestępstw, interwencji i liczba założonych Niebieskich Kart. Wśród przestępstw najczęściej notowanych na obszarze rewitalizowanym były: kradzież mienia, kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym oraz przemoc w rodzinie. Sprawozdanie z roku 2016 Posterunku Policji w Drużbicach podaje mającą zagrożone przestępstwami - na obszarze rewitalizacji są to Drużbice (główne przestępstwa: kradzież rzeczy cudzej, kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości).

Przemoc w rodzinie należy do najtrudniejszych problemów społecznych, często ze względu na strach ofiar przed ujawnieniem swojej sytuacji oraz ostracyzm społeczny w stosunku do osób pokrzywdzonych. Z tego względu dane dotyczące tego zagadnienia mogą być niepełne. W sołectwie Drużbice-Kolonia i Gręboszów wydano po 3 Niebieskie Karty dla sprawców przemocy. W przeliczeniu na mieszkańców sołectwa wskaźnik liczby wydanych Niebieskich Kart w Drużbicach-Kolonii wynosił 0,68, a w Gręboszowie - 1,23 (w tym przypadku był wyższy od średniej dla gminy, która wynosiła 0,73).

Do grupy zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na występujące zjawiska patologiczne należą środowiska, gdzie notuje się wysokie wskaźniki uzależnień (od alkoholu, substancji psychoaktywnych itp.) i innych zachowań patologicznych (np. bezradności, przemocy domowej). Zjawiska te mogą być zarówno przyczyną, jak i skutkiem innych negatywnych sytuacji.

Na obszarze rewitalizowanym działają 3 organizacje pozarządowe, w tym 2 z nich to kluby sportowe. Na obszarze brakuje osób zaktywizowanych i zintegrowanych, które mogłyby stać się liderami lokalnymi lub współdziałać dla rozwoju obszaru.

Obszar rewitalizacji należy do okręgu wyborczego, w którym w wyborach samorządowych w 2014 roku osiągnięto najniższą frekwencję w gminie - poniżej 62%.

Sołectwa Drużbice i Drużbice-Kolonia to najlepiej wyposażone tereny w gminie pod względem dostępności do instytucji administracyjnych, oświatowych, kulturalnych i sportowych. Jednocześnie zaznacza się niski poziom wyposażenia obiektów administracyjnych i kulturalnych, co w znaczący sposób wpływa na zakres oferty, świadczonej przez te instytucje.

4.1.2. Sfera gospodarcza

Ocenia się, że działalność gospodarcza na obszarze rewitalizowanym na terenie gminy Drużbice jest rozwinięta w stopniu średnim, mimo że jest tu zarejestrowanych najwięcej podmiotów w gminie. Wpływ na aktywność społeczną w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej mają: niekorzystne trendy demograficzne - zwłaszcza duży udział osób w wieku poprodukcyjnym, marazm, niska świadomość.

Na obszarze rewitalizacji działa 25,24% podmiotów zarejestrowanych w gminie, najwięcej w Drużbicach-Kolonii. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi: Drużbice - 9,78, Drużbice-Kolonia- 10,99, Gręboszów - 7,84 (przy średniej dla gminy - 6,44). Jednocześnie na tym samym obszarze są najwyższe wskaźniki liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym, które wynoszą: Drużbice - 4,35, Drużbice-Kolonia- 6,74, Gręboszów - 3,27 (przy średniej dla gminy - 3,09). Duża liczba wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych to według opinii publicznej istotny problem, który może świadczyć o ich niskiej kondycji finansowej, niemożności utrzymania się na rynku m.in. po zakończeniu korzystania z zewnętrznej pomocy finansowej np. z PUP, OHP (tzw. środki pomostowe). Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji w roku 2016 otrzymało 13 osób, w roku 2017 – 7 osób. Wysoki wskaźnik wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych to także znak świadczący o marazmie w sferze aktywności gospodarczej mieszkańców.

Na tym obszarze zaznacza się także wyższy niż w innych rejonach gminy odsetek osób zatrudnionych w administracji publicznej (ogółem 46 osób) oraz w oświacie (26 osób). W zakresie opieki medycznej na terenie rewitalizowanym funkcjonuje NZOZ zatrudniający 4 osoby oraz jednoosobowe, prywatne gabinety medyczne: lekarski, dentystyczny i weterynaryjny.

W obszarze rewitalizacji działają dwaj producenci: firma związana z branżą rolniczą Wytwórnia Koncentratów Spożywczych Drużbice Sp. z o.o. oraz producent części samochodowych Musk By Jakub Tatar. Oba podmioty nie stanowią jednak siły napędowej gospodarki obszaru rewitalizacji oraz nie generują miejsc pracy (w 1 firmie zatrudnienie sięga ok. 5 osób - sezonowo wzrasta do kilkunastu, druga jest firmą jednoosobową).

Większość podmiotów zarejestrowanych w obszarze rewitalizacji to podmioty jednoosobowe, najczęściej prowadzące usługi. Należą do nich usługi ubezpieczeniowe, usługi taksówkowe, naprawy sprzętu chłodniczego, schładzania mleka, kamieniarstwa. Pozostałe podmioty to: sklepy (5 podmiotów, 12 osób zatrudnionych), usługi transportowe (4 podmioty, 10 osób zatrudnionych), usługi remontowo-budowlane (4 podmioty, 10 osób zatrudnionych), usługi dekarstwo-stolarskie (3 podmioty, 5 osób zatrudnionych), usługi gastronomiczno-hotelarskie (2 podmioty, 5 osób zatrudnionych), mechanika pojazdowa (2 podmioty, 2 osoby zatrudnione), stacja paliw (1 podmiot, 6 osób zatrudnionych), usługi geodezyjne (1 podmiot, 2 osoby zatrudnione).

Kondycja lokalnych podmiotów gospodarczych nie jest silna, ze względu na fakt, że w większości przedsiębiorstwa są małymi podmiotami, nie posiadającymi wielkiego kapitału,

nie posiadającymi zdolności inwestowania i rozszerzania działalności - i tym samym zwiększania liczby miejsc pracy - wprowadzania innowacyjności, promocji, itp.

Obszar rewitalizacji cechuje także niskie zainteresowanie ze strony dużych inwestorów, w tym inwestorów zewnętrznych lub inwestorów z kapitałem zagranicznym. Pomimo bliskości miasta Bełchatowa, ważniejsze jest położenie poza ważnymi szlakami komunikacyjnymi, atrakcyjniejszymi dla rozwijających się w regionie centrów logistycznych koncernów zagranicznych.

Głównym czynnikiem napędzającym wzrost gospodarczy gminy będzie nadal kapitał prywatny w strukturze podmiotów rodzimych – głównie mikro i małych przedsiębiorstw. Wzmacnianie ich roli i siły tworzenia rodzimej gospodarki jest rolą władz samorządowych.

4.1.3. Sfera przestrzenna

W rozplanowaniu obszaru rewitalizacji brak jest wykształconego ośrodka centrotwórczego, skupiającego usługi ponadpodstawowe dla całej gminy. Rozkład funkcji publicznych jest przypadkowy, skupia się przy istniejących szkołach, kościołach, zakładach opieki zdrowotnej. Usługi handlu nie tworzą czytelnej sfery, są porozrzucane w gminie. Częsty jest deficyt usług podstawowych na wsiach. W zagospodarowaniu dominują funkcje rolnicze oparte o indywidualne gospodarstwa rolne, marginalnie pozostają inne gałęzie produkcji i działalności gospodarczej.

Obszar rewitalizacji pod względem zagospodarowania cechują ponadto:

- deficyt terenów publicznych,
- rozlokowanie zabudowy mieszkaniowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych - fakt nie sprzyjający koncentracji np. usług, a także integracji społecznej,
- słabe warunki lokalowe obiektów użyteczności publicznej i ich niska efektywność energetyczna,
- braki w infrastrukturze komunikacyjnej (zły stan techniczny dróg),
- braki w infrastrukturze sieciowej (brak pełnego zwodociągowania, sieci kanalizacyjnej nie posiadają sołectwa Drużbice i Gręboszów).

Obszar rewitalizacji - centrum gminy - nie stanowi jej wizytówki.

Na obszarze rewitalizacji, głównie w sołectwach Drużbice i Drużbice-Kolonia zaznacza się znaczny stopień degradacji budynków użyteczności publicznej, co zakłóca ich funkcjonowanie, generuje koszty i zmniejsza komfort korzystania z nich przez mieszkańców. Są to:

Wskaźnik liczby budynków komunalnych wymagających odnowy wynosi dla Drużbic - 4 (budynek szkoły, 2 budynki administracji publicznej z Urzędem Gminy, świetlica - remiza) i Drużbic-Kolonii - 2 (budynek tzw. warsztatów, budynek poczty z lokalami mieszkalnymi). Wszystkie obiekty znajdują się z złym stanie technicznym z uwagi na długoletni okres użytkowania i wymagają przeprowadzenia kapitalnych remontów oraz dostosowania do pełnienia nowych funkcji społecznych i/lub pierwotnych funkcji mieszkaniowych.

Wartość nieruchomości na obszarze rewitalizowanym nie jest wysoka. O niskim poziomie zasobu mieszkaniowego świadczy m.in. niski poziom energetyczny budynków oraz braki

w infrastrukturze technicznej sieciowej. Na obszarach centralnych wsi, budynki mieszkalne są najczęściej parterowe, występują w zabudowie szeregowej, z niewielkim podwórzem i są najczęściej w gorszym stanie technicznym. Stare budynki to często także zabudowa drewniana.

Budynki zlokalizowane na obszarze rewitalizacji to, poza obiektami instytucji publicznych, w większości budynki mieszkalne lub mieszkalno-usługowe o niedostatecznym stanie technicznym i o niskich właściwościach termoizolacyjnych. Niski poziom energetyczny budynków (głównie wybudowanych w latach 1945-1988) to: brak prawidłowego ocieplenia, szczelnych okien, pokrycia dachowego (na niektórych budynkach mieszkalnych są jeszcze pokrycia azbestowe, które - poza szkodliwym oddziaływaniem na ludzi i środowisko - z upływem czasu tracą swoje właściwości izolacyjne). Mieszkania opalane są głównie paliwem stałym, brak jest wysokosprawnych piecy c.o. Kotłownie lokalne mieszczą się bezpośrednio przy zasilanym budynku. Czynniki te mają wpływ na komfort mieszkania, wysokie koszty eksploatacji, a także negatywnie oddziałują na środowisko naturalne.

4.1.4. Sfera środowiskowa

Główne zagrożenia, które są przyczyną niekorzystnej sytuacji w sferze środowiskowej na obszarze rewitalizowanym to obecność odpadów zawierających azbest i konieczność ochrony środowiska zwłaszcza w odniesieniu do jakości powietrza oraz zagrożenia hałasem komunikacyjnym.

Na obszarze rewitalizowanym zaznacza się obecność odpadów zawierających azbest - 13,38% wszystkich odpadów tego typu w gminie. Są to przede wszystkim odpady typu pokrycia dachowe. Uśredniony wskaźnik dla gminy wynosi 128,82 Mg azbestu na 100 budynków mieszkalnych, w sołectwach Drużbice i Drużbice-Kolonia - jest niższy - wynosi odpowiednio: 58,03 i 86,70, natomiast dla Gręboszowa jest niemal dwukrotnie wyższy i wynosi 227,87. Odbieranie odpadów azbestowych - odpadów zagrażających zdrowiu i życiu ludzi, a także środowisku naturalnemu - z gospodarstw domowych jest na zbyt niskim poziomie.

Ze względów klimatycznych konieczne jest prowadzenie polityki eliminującej zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego stałymi mediami energetycznymi. Skuteczne wdrażenie działań naprawczych w tym zakresie wymaga równoległe podejmowania kompleksowych działań informacyjno-edukacyjnych. W obszarze rewitalizacji emisja CO₂ z budynków mieszkalnych wynosi 15,12 % emisji dla całej gminy. Emisja CO₂ (w Mg na rok) w obszarze rewitalizacji wynosi: Drużbice - 1941,11 Mg/rok, Drużbice-Kolonia- 5291,08 Mg/rok, Gręboszów - 2222,88 Mg/rok. Wskaźnik emisji na 1 mieszkańca sołectwa wynoszą: Drużbice 1528,43 Mg/rok, Drużbice-Kolonia - 1208,01 Mg/rok, Gręboszów - 911,02 Mg/rok, przy wskaźniku referencyjnym dla gminy - 1236,84 Mg/rok.

W obszarze rewitalizacji nie jest rozpowszechnione korzystanie z odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej w zakresie oszczędności energii.

Na obszarze rewitalizacji rozbudowy i modernizacji wymaga infrastruktura komunikacyjna w zakresie ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego.

4.2. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

4.2.1. Sfera społeczna

Tabela 31. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji

Główne problemy	Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych
depopulacja	• umożliwienie i zachęcenie młodych ludzi do osiedlania się na obszarze rewitalizowanym poprzez: interwencje w sferze społecznej (ułatwienie dostępu i szerokiej oferty instytucji społecznych), rozwój terenów mieszkalnych wraz z infrastrukturą techniczną, działania w celu poprawy na lokalnym rynku pracy, promowanie terenu gminy jako obszaru podmiejskiego korzystniejszego do zamieszkania, itp., • podejmowanie działań w stosunku do osób młodych (w tym: uczniów, młodych rodzin) w zakresie: – wspierania podniesienia poziomu nauczania poprzez: poprawę poziomu nauczania, dostęp do nowoczesnych technologii, dostęp do obiektów i inicjatyw z zakresu kultury, sportu i rekreacji, – zapewnienie atrakcyjnych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży w kołach zainteresowań oraz organizacja innych zajęć, konkursów, akcji, itp., – zwiększenie dostępu do opieki nad dzieckiem małym, • wspieranie działalności instytucji kulturalnych, sportowych oraz kół zainteresowań, klubów itp., • wzmocnienie roli trzeciego sektora w realizacji usług społecznych.
bezrobocie	• wsparcie aktywizacji zawodowej osób z obszaru rewitalizacji, zwłaszcza bezrobotnych i poszukujących pracy, szczególnie w odniesieniu do grup społecznych, które doświadczają największych trudności związanych z integracją z rynkiem pracy (tj. osób długotrwale bezrobotnych, młodzieży do 30 roku życia, osób niepełnosprawnych, kobiet powracających oraz wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy, osób po 50 roku życia) poprzez: bezpośrednie dopasowanie realizowanego wsparcia do zróżnicowanych potrzeb osób bezrobotnych, właściwe zdiagnozowanie oraz kompleksowe podejście, uwzględniające specyfikę lokalnego rynku pracy, • wspieranie podniesienia ogólnego poziomu wykształcenia.
starzenie się społeczeństwa	• wspieranie działań w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów z obszaru rewitalizacji oraz zapewnienie im dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji, • rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania, • aktywizacja zawodowa starszych i niepełnosprawnych mieszkańców, • likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, • wzmocnienie roli trzeciego sektora w realizacji usług społecznych.
występowanie zjawisk patologicznych w rodzinie	• minimalizacja występowania zjawisk patologicznych w środowiskach domowych, • zwiększenie dostępności usług pomocy społecznej (w tym w szczególności usług terapeutycznych dla rodzin dysfunkcyjnych), • prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie.

4.2.2. Sfera gospodarcza

Tabela 32. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Główne problemy	Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych
niska aktywność gospodarcza mieszkańców	• stworzenie warunków i wspieranie aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarze rewitalizowanym, • współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Bełchatowie w celu aktywizacji osób bezrobotnych.
niska dynamika rozwoju podmiotów gospodarczych	• polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez rozwój na obszarze rewitalizowanym infrastruktury technicznej i drogowej, • włączenie przedsiębiorców prywatnych w procesy rewitalizacyjne na terenie gminy, • postawienie na rozwój małych i średnich podmiotów na obszarze rewitalizacji, które kształtują innowacyjność gospodarki i najszybciej tworzących nowe miejsca pracy, • rozwój instytucjonalnej współpracy międzysektorowej - stworzenie platformy infrastrukturalnej i instytucjonalnej w celu wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości, a zwłaszcza przedsiębiorstw usługowych (w tym usług otoczenia biznesu), • szeroka promocja oferty prowadzenia działalności gospodarczej, możliwości nabycia lub dzierżawy terenów i obiektów pod działalność na obszarze rewitalizacji, • współpraca z ośrodkami doradztwa rolniczego i agencjami w celu aktywizacji i przeprowadzania szkoleń oraz wspieranie kampanii informacyjnych skierowanych do rolników na temat możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz na różnicowanie działalności.

4.2.3. Sfera przestrzenna

Tabela 33. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzennej na obszarze rewitalizacji

Główne problemy	Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych
niski poziom ładu przestrzennego	• konieczność wprowadzenia w strukturę przestrzenną miejscowości objętych obszarem rewitalizacji elementów ładu przestrzennego, w tym zorganizowanie terenów ogólnodostępnych, o cechach centrotwórczych, przeznaczonych dla integracji mieszkańców, • wykorzystanie istniejących na budowę obiektów przeznaczonych na cele społeczno-kulturalne, • konieczność poprawy infrastruktury komunikacyjnej na obszarze rewitalizacji, • wykonanie uzbrojenia i zmodernizowanie infrastruktury sieciowej
degradacja budynków	• odnowienie budynków zdegradowanych i ich zaadaptowanie do pełnienia funkcji społecznych na obszarze rewitalizacji, • promowanie przeprowadzenia głębokiej (kompleksowej) termoizolacji i wymiany źródeł ciepła w budynkach na obszarze rewitalizowanym, • promowanie odnawiania tkanki mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji.

4.2.4. Sfera środowiskowa

Tabela 34. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze środowiskowej na obszarze rewitalizacji

Główne Problemy	Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych
obecność odpadów azbestowych	- poprawa świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie postępowania i konieczności wyeliminowania azbestu, odpadów zagrażających zdrowiu i środowisku, - kontynuacja programu dofinansowania do odbioru odpadów zawierających azbest na obszarze rewitalizowanym.
konieczność ochrony środowiska naturalnego	- rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej w zakresie ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego, - sukcesywne doposażenie budynków mieszkalnych w infrastrukturę sieciową, - podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie właściwego gospodarowania odpadami oraz podnoszenie skuteczności selektywnego zbierania odpadów, - wykorzystanie posiadanych walorów przyrodniczych gminy dla rozwoju gospodarczego, nie szkodzącego środowisku naturalnemu, - promowanie włączania się inwestorów prywatnych w działania rewitalizacyjne.
niski poziom wydajności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych	- promowanie przeprowadzenia głębokiej (kompleksowej) termoizolacji i wymiany źródeł ciepła w budynkach na obszarze rewitalizowanym, - wymiana energooszczędnego oświetlenia wewnątrz budynków i przy drogach gminnych na energooszczędne (np. LED), - propagowanie i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na obszarze rewitalizowanym.

4.3. Potencjał obszaru rewitalizacji

Potencjał obszaru rewitalizacji w gminie Drużbice:

- obszar priorytetowy w rozwoju całej gminy; teren, który wymaga przeprowadzenia działań w sferze społecznej, a także odświeżenia i zagospodarowania w kierunku stworzenia przestrzeni publicznej i ożywienia aktywności gospodarczej,
- koncentracja ludności - 16% mieszkańców gminy,
- koncentracja podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- obecność infrastruktury administracyjnej, oświatowej, zdrowotnej, kulturalnej, rekreacyjnej,
- dostępność usług i punktów handlowych,
- możliwości "promieniowania" przeprowadzonych efektów działań rewitalizacyjnych na obszar całej gminy, obejmując wszystkich mieszkańców.

PLAN LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE

5.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych

Obszar poddany rewitalizacji na terenie gminy Drużbice, obejmujący miejscowość gminną Drużbice i centralne części miejscowości Drużbice-Kolonia i Gręboszów, charakteryzować się będzie wysokim poziomem atrakcyjności zarówno dla jakości życia mieszkańców, jak i dla działalności podmiotów gospodarczych.

Podjęte działania przyczyniły się do zminimalizowania niekorzystnych zjawisk społecznych i poprawiły znacząco kondycję zasobów ludzkich, a także zwiększyły ich aktywność i integrację. Poprawił się dostęp i funkcjonalność obiektów sfery społecznej oraz oferowanych przez nich usług. Podejmowane inicjatywy spowodowały włączenie w główny nurt życia społecznego osób wykluczonych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych tymi zjawiskami. Poprawiły się warunki rozwoju dla dzieci i młodzieży poprzez stworzenie nowych możliwości i dostępu do edukacji, kultury i sportu.

Działania społeczne pozwoliły na wyprowadzenie mieszkańców obszaru rewitalizacji z marazmu także w sferze gospodarczej. Wzrosła aktywność w tworzeniu nowych pomiotów gospodarczych. Inwestycje przestrzenne pozwoliły pełniej rozwinąć się istniejącym przedsiębiorcom oraz zrobiły miejsce dla nowych.

W sterze przestrzennej: właściwie zagospodarowane, odnowione i zaadaptowane obiekty oraz tereny publiczne służą mieszkańcom obszaru rewitalizowanego i całej gminy.

Podjęte inwestycje dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej na rzecz poprawy środowiska i zwiększenia bezpieczeństwa dopełniły kompleksowości interwencji w obszarze rewitalizacji.

Wszystkie działania podejmowane na obszarze rewitalizowanym, promieniując na inne obszary gminy Drużbice, przyczyniły się do jej wieloaspektowego rozwoju.

5.2. Cele rewitalizacji

Program rewitalizacji ma na celu współuczestniczenie – wraz ze strategią rozwoju, planami zagospodarowania przestrzennego i innymi dokumentami o charakterze strategicznym opracowanymi dla gminy – w rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych na terenie gminy Drużbice.

Program rewitalizacji jest dokumentem opracowanym z myślą o wyznaczeniu obszarów w gminie, które wymagają ożywienia i odnowy. Jest to program wieloletni, interdyscyplinarny i zintegrowany, który bazuje na współpracy różnych podmiotów podczas przygotowania, opracowania i realizacji.

Głównym celem programu rewitalizacji jest wyznaczenie dróg do wyprowadzenia danego obszaru ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację.

Rysunek 15. Cele główne "Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drużbice na lata 2017-2022"

Cel 1.
Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cel 2.
Budowanie spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji z uwzględnieniem możliwości rozwoju potencjału gospodarczego i poprawy w sferze inwestycji prośrodowiskowych

Działania rewitalizacyjne w szczególności mają wspomóc i wywrzeć wpływ na jakość życia mieszkańców w obszarze rewitalizacji, rozwiązać problemy społeczne, które zaznaczają się w tym obszarze.

5.3. Kierunki działań rewitalizacyjnych

Rysunek 16. Kierunki "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022"

Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

- 1.1. Poprawa dostępu do infrastruktury społecznej: edukacyjnej, kulturalnej i sportowej
- 1.2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych
- 1.3. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług
- 1.4. Minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych i problemów w rodzinach
- 1.5. Wspomaganie włączenia społecznego osób starszych i innych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem
- 1.6. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców oraz kreacja liderów lokalnych
- 1.7. Wzmocnienie roli sektora pozarządowego w działaniach społecznych

Budowanie spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji z uwzględnieniem możliwości rozwoju potencjału gospodarczego i poprawy w sferze inwestycji środowiskowych

- 2.1. Kształtowanie funkcjonalnej, estetycznej i bezpiecznej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji
- 2.2. Poprawa zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną
- 2.3. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia
- 2.4. Stymulowanie działań związanych z rozwojem gospodarczym (handlem, usługami, nowoczesnym rolnictwem, turystyką)
- 2.5. Dbłość o środowisko naturalne
- 2.6. Ograniczenie tzw. niskiej emisji poprzez wspieranie wzrostu efektywności energetycznej budynków i inwestowanie w odnawialne źródła energii

PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACJI

6.1. Planowane podstawowe projekty i przedsięwzięcia na obszarze rewitalizowanym w gminie Drużbice

W "Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" wyznaczono projekty priorytetowe, na które składać się będą zadania realizowane według szczegółowych planów. Projekty te mają wymiar przestrzenny, ponieważ wprowadzają zmiany i porządkują przestrzeń publiczną w miejscowości Drużbice, Drużbice-Kolonia i Gręboszów, ale też mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania inwestycyjne mają służyć poprawie jakości życia, wzrostowi aktywności gospodarczej, ożywieniu ruchu turystycznego i gwarantować wykorzystanie zasobów obszaru.

"Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drużbice" obejmuje okres lat od 2017 do 2022. Taka perspektywa czasowa pozwala zaplanować działania długofalowe, zwłaszcza w działaniach organizacyjnych podejmowanych dla rozwoju społecznego. Główne działania inwestycyjne związane są z okresem programowania, kiedy funkcjonować będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Projekt 1	
Poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury społecznej poprzez kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE oraz z dostosowaniem do obsługi osób niepełnosprawnych na obszarze rewitalizowanym w gminie Drużbice	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	1. Termomodernizacja budynku Zespołu Szkolno- Przedszkolnego, Drużbice 15, 2. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy, Drużbice 77a, 3. Termomodernizacja budynku mieszczącego: Urząd Gminy, Gminną Bibliotekę Publiczną, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Drużbice 20. Zakres prac w budynkach obejmuje - według potrzeb - ocieplenie stropodachu i ścian zewnętrznych, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej fundamentów, częściowej lub całkowitej wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, przebudowę niezbędnych instalacji. Istnieje możliwość instalacji odnawialnych źródeł energii (panele fotowoltaiczne lub kolektory słoneczne) w modernizowanych budynkach. W budynkach zostaną wykonane podjazdy dla osób niepełnosprawnych.
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice - miejscowość Drużbice
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, pośrednia grupa docelowa - mieszkańcy gminy

Realizacja celu LPR	• Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. • Budowanie spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji z uwzględnieniem możliwości rozwoju potencjału gospodarczego i poprawy w sferze inwestycji pro środowiskowych.
Realizacja kierunku LPR	• 1.1. Poprawa dostępu do infrastruktury społecznej, edukacyjnej, kulturalnej, sportowej. • 1.3. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług. • 1.5. Wspomaganie włączenia społecznego osób starszych i innych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem. • 2.6. Dbłość o środowisko naturalne. • 2.7. Ograniczenie tzw. niskiej emisji poprzez wspieranie wzrostu efektywności energetycznej budynków i inwestowanie w odnawialne źródła energii.
Charakter projektu	społeczny, środowiskowy, funkcjonalny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: Właściwa izolacja termiczna budynków przyczyni się do ograniczenia ilości spalanej paliwa/zużycia ciepła (tzw. efekt oszczędnościowy), a tym samym zmniejszy ilość emisji substancji zanieczyszczających powietrze (zmniejszenie emisji CO₂). Inwestycje zwiększą efektywność energetyczną obiektów, zwłaszcza na obszarze rewitalizacji (termomodernizacja 3 obiektów), co rozwiąże problem z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej kompleksowo). Wpływ/rozwiązanie problemów: • zwiększenie dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych, • inwestycje zmniejszą zużycie energii, co obniży koszty funkcjonowania obiektów (ograniczenie kosztów energii cieplnej oraz zakupu energii elektrycznej), • zwiększenie komfortu korzystania z obiektów użyteczności publicznej, głównie w obszarze rewitalizacji, • wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, co pozwoli na zmniejszenie ilości gazów cieplarnianych oraz innych substancji szkodliwych emitowanych do atmosfery, • pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego, zwłaszcza w obszarze rewitalizacji, gdzie problem zostanie rozwiązany kompleksowo, • wzrost estetyki przestrzeni publicznych.
Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania. Określenie wskaźników: • liczba obiektów poddanych termomodernizacji (3 obiekty), • określenie oszczędności na paliwie w termomodernizowanych obiektach.
Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2017 - 2020

Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
1 500 000 zł	- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. - Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, - Środki własne. - Środki budżetu Powiatu Bełchatowskiego z zakresu ochrony środowiska.

Projekt 2	
Stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju aktywności twórczej młodzieży i osób dorosłych oraz zwiększenia ich możliwości do uczestnictwa w kulturze poprzez utworzenie Gminnego Domu Kultury	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	1. Budowa Gminnego Domu Kultury, 2. Wyposażenie Gminnego Domu Kultury, 3. Stworzenie oferty edukacyjnej i kulturalnej dla powstałego Gminnego Domu Kultury, 4. Wzbogacenie kalendarza imprez gminnych, kontynuacja dotychczasowej oferty i wprowadzenie nowych wydarzeń na obszarze rewitalizowanym, 4. Utworzenie Izby pamięci / Izby regionalnej - zgromadzenie pamiątek, utworzenie ekspozycji, realizowanie lekcji historii, udostępnianie mieszkańcom i turystom. 5. Wzmocnienie roli tzw. trzeciego sektora w uczestnictwie w kulturze i organizacji czasu wolnego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt przewiduje budowę nowego budynku do celów domu kultury, z odpowiednią ilością i przeznaczeniem pomieszczeń dla potrzeb mieszkańców różnych grup wiekowych. Zakłada się kompleksowość projektu poprzez zakup odpowiedniego wyposażenia i stworzenie oferty edukacyjnej, kulturalnej dla różnych grup społecznych, w tym dla młodzieży, osób starszych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, także we współpracy z tzw. trzecim sektorem. Na bazie domu kultury planuje się także realizować kalendarz ogólnodostępnych imprez gminnych - kontynuowanie dotychczasowej oferty np. świętowanie Dnia Niepodległości 11 Listopada wraz z imprezą "Na świętego Marcina najlepsza gęsiina" oraz wprowadzenie nowych wydarzeń na obszarze rewitalizowanym. Planuje się również utworzenie Izby z pamiątkami z regionu, jako miejsca pamięci, zachowania tradycji oraz udostępniania zwiedzającym.
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, organizacje pozarządowe działające na rzecz m.in. interesariuszy rewitalizacji, pośrednia grupa docelowa - mieszkańcy gminy
Realizacja celu LPR	Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Realizacja kierunku LPR	1.1. Poprawa dostępu do infrastruktury społecznej: edukacyjnej, kulturalnej i sportowej. 1.2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych. 1.3. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług. 1.7. Wzmocnienie roli sektora pozarządowego w działaniach społecznych
Charakter projektu	społeczny, funkcjonalny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: Efektem projektu jest powstanie nowoczesnego i dostosowanego do potrzeb mieszkańców kompleksu kulturalnego, sprzyjającego szeroko prowadzonej przez tą jednostkę działalności na rzecz rozwoju lokalnych środowisk oraz dostępu do nauki i sztuki. Działalność Domu Kultury ma przyczynić się do przeprowadzenia zmian społecznych i przyczynić się do realizacji celów LPR, min. zapobiegając wykluczeniu społecznemu. Wpływ/rozwiązanie problemów: - zwiększenie dostępności mieszkańców do infrastruktury kulturalnej, edukacyjnej i rozrywkowej, - poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej w gminie, w szczególności na obszarze rewitalizowanym, w tym; koncerty, festyny, itp., - integracja społeczeństwa na obszarze rewitalizacji , - zwiększenie dostępności do kultury tzw. wysokiej, - nawiązanie współpracy z innymi placówkami kulturalnymi w regionie w celu wymiany doświadczeń i prezentacji dokonań różnych środowisk i ośrodków.
Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania Określenie wskaźników: - liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury, - liczba prowadzonych form aktywności i wydarzeń kulturalnych, - liczba działań organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji.
Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2018 - 2020
Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
1 000 000 zł	- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. - Środki własne.

Projekt 3	
Program senioralny	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	Projekt zakłada stworzenie kompleksowych usług dla osób starszych; chorych, niepełnosprawnych organizacji pomocy doraźnej oraz miejsca do aktywizacji i integracji seniorów z obszaru rewitalizacji i terenu gminy. Program zakłada: 1. Realizowanie programów profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów 2. Prowadzenie zajęć i spotkań aktywizujących poprzez Klub Seniora, inne spotkanie na bazie istniejącej i przyszłej infrastruktury społecznej. Zwiększenie dostępu seniorów, osób chorych i niepełnosprawnych do edukacji, kultury i aktywnego wypoczynku. 3. Zorganizowanie platformy informacyjnej i koordynującej potrzeby seniorów w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, konieczności zapewnienia dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji seniorów. 4. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych pracujących na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i chorych
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Biblioteka Publiczna Sołtysi Fundacje i stowarzyszenia
Grupy docelowe	seniorzy, osoby chore i niepełnosprawne z obszaru rewitalizacji, organizacje pozarządowe działające na rzecz m.in. interesariuszy rewitalizacji
Realizacja celu LPR	• Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Realizacja kierunku LPR	• 1.5. Wspomaganie włączenia społecznego osób starszych i innych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem. • 1.6. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców oraz kreacja liderów lokalnych. • 1.7. Wzmocnienie roli sektora pozarządowego w działaniach społecznych.
Charakter projektu	społeczny, środowiskowy, funkcjonalny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: Wzrost komfortu życia i integracji w społeczeństwie osób starszych, chorych, niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji i na terenie gminy. Wpływ/rozwiązanie problemów: • zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów i zwiększenie możliwości korzystania z przez nich z usług i pomocy, • integracja i aktywizacja mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy
Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania. Określenie wskaźników: • liczba nowych form aktywizacji, • liczba osób objętych przedsięwzięciem.

Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2018 - 2022
Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
100 000 zł	Środki własne

Projekt 4	
Program wsparcia inicjatyw obywatelskich	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	Wspieranie lokalnych inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców terenu rewitalizowanego oraz gminy Drużbice, które zwiększają aktywność i integrację lokalnej społeczności, organizują czas wolny, służą rozwojowi edukacji, sportu i rekreacji itp. Program zakłada: Realizowanie projektów z zakresu zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez działanie edukacyjne, sportowe, rekreacyjne, organizację zajęć, konkursów, warsztatów, wyjazdów, itp. Prowadzenie zajęć i spotkań, inicjatyw aktywizujących i integrujących różne grupy społeczne - organizacja spotkań towarzyskich różnych grup społecznych. Realizacja zadań zwiększających aktywność fizyczną mieszkańców - upowszechnianie kultury fizycznej wśród osób w różnych kategoriach wiekowych poprzez organizację szkoleń, warsztatów, prowadzenie młodzieżowych drużyn piłkarskich, organizowanie przygotowań i uczestnictwa w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich rozgrywkach sportowych, organizowanie rozgrywek sportowych w gminie. Popularyzacja kultury ludowej i tradycji narodowych poprzez wsparcie rozwoju lokalnych stowarzyszeń, zespołów itp. Realizacja zadań z zakresu zagospodarowania przestrzeni publicznej - wsparcie dla małych inicjatyw sołeckich, świetlic i Ochotniczych Straży Pożarnych, klubów. Program będzie realizowany m.in.: na podstawie rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami, klubami działającymi w gminie oraz poza nią, np. z: Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS, Lokalną Grupą Działania "Dolina rzeki Grabii".
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice Sołtysi Fundacje i stowarzyszenia
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, organizacje pozarządowe działające na rzecz m.in. interesariuszy rewitalizacji
Realizacja celu LPR	Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Realizacja kierunku LPR	1.1. Poprawa dostępu do infrastruktury społecznej: edukacyjnej, kulturalnej i sportowej. 1.2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych. 1.5. Wsparcie włączenia społecznego osób starszych i innych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem. 1.6. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców oraz kreacja liderów lokalnych. 1.7. Wzmocnienie roli sektora pozarządowego w działaniach społecznych.
Charakter projektu	społeczny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: Wzrost komfortu życia, aktywizacji i integracji mieszkańców na obszarze rewitalizacji i na terenie gminy. Wpływ/rozwiązanie problemów: - zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów i zwiększenie możliwości korzystania z przez nich z usług i pomocy, - przeciwdziałanie występowaniu zjawisk patologicznych w rodzinach, - integracja i aktywizacja mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy
Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania. Określenie wskaźników: - liczba inicjatyw, - liczba osób objętych inicjatywami.
Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2018 - 2022
Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
300 000 zł	- Środki własne. - Środki fundacji i stowarzyszeń.

Projekt 5	
Realizacja projektu edukacyjnego społecznego przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	1. Realizacja projektu edukacyjnego "Dopalacze - prawda i mity" przeprowadzenie przez wybranych specjalistów (terapeutę, lekarza, psychologa, policjanta) kursów, szkoleń i warsztatów do osób uzależnionych i współuzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym min. tzw. "dopalaczy". Celem szkolenia jest promowanie zdrowego stylu życia oraz: uzmysłowienia zagrożeń i konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych, rozpoznawania czy członek rodziny ma kontakt z dopalaczami, jak działa mechanizm uzależnień, jakie jest działanie (szkody w organizmie), zdobycie wiedzy na temat udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, zdobycie wiedzy na temat odpowiedzialności za handel, itp. 2. Wspieranie działań mających na celu promocję zdrowego stylu życia wśród wszystkich grup wiekowych, przede wszystkim promowanie: aktywności fizycznej, nie stosowania używek, zdrowej diety, itp. 3. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych wspomagających rodziny i środowiska dysfunkcyjne, zagrożone uzależnieniem, itp.
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie Placówki oświatowe w gminie Fundacje i stowarzyszenia
Grupy docelowe	uczniowie, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, potencjalna grupa docelowa - mieszkańcy gminy
Realizacja celu LPR	• Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Realizacja kierunku LPR	• 1.4.Minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych i problemów w rodzinach • 1.5.Wspomaganie włączenia społecznego osób starszych i innych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem • 1.7. Wzmocnienie roli sektora pozarządowego w działaniach społecznych.
Charakter projektu	społeczny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: Wzrost jakości życia poprzez promowanie zdrowego, aktywnego stylu życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji i na terenie gminy. Podniesienie świadomości i kształtowanie postaw oraz rzetelna wiedza na temat środków psychoaktywnych, wyrobienie umiejętności zachowanie się w trudnych sytuacjach. Wpływ/rozwiązanie problemów: • spadek liczby osób zgłaszających się do instytucji społecznych z problemem uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych, • integracja i aktywizacja mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy.
Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania. Określenie wskaźników: • liczba osób objętych projektem (ok. 150 osób).

Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2019 - 2022
Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
100 000 zł	- Europejski Fundusz Społeczny, - Środki własne.

Projekt 6	
Stymulowanie rozwoju, jakości prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizowanym	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	1. Wspieranie aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości we współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drużbicach z Powiatowym Urzędem Pracy w Bełchatowie poprzez: bezpośrednie dopasowanie realizowanego wsparcia do zróżnicowanych potrzeb osób bezrobotnych, właściwe zdiagnozowanie oraz kompleksowe podejście (uwzględniające specyfikę lokalnego rynku pracy), podnoszenie kompetencji osób bezrobotnych, podejmowanie inicjatyw edukacyjnych zwiększających szanse dla młodzieży, pracowników niewykwalifikowanych itp., skierowanie działań informacyjnych i edukacyjnych do potencjalnych pracodawców, preferencyjne warunki dla rozpoczynających działalność gospodarczą. 2. Tworzenie preferencyjnych warunków dla osób prowadzących działalność gospodarczą - określenie zasad wspierania nowo tworzonej podmiotów gospodarczych oraz pomocy dla podmiotów gospodarczych zagrożonych zakończeniem działalności, pomocą w utrzymaniu się na rynku podmiotów korzystających z funduszy pomostowych. Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych zewnętrznych środkach finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej. 3. Organizacja cykli szkoleń z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej, możliwości uzyskania dofinansowania podmiotów gospodarczych, ogólne zasady prowadzenia dokumentacji – rozliczenia US, ZUS, itp. 4. Stymulowanie rozwoju specjalistycznych usług dla różnych grup odbiorców (w tym np.: w turystyce, opiece nad osobami starszymi, itp.) poprzez diagnozowanie potrzeb na rynku gospodarczym, informowanie, współpracę z instytucjami rynku pracy oraz tworzenie popytu na lokalne usługi, promowanie lokalnych produktów i usług, inicjowanie i wspieranie powstawania lokalnych grup producenckich. 5. Zwiększenie efektywności, innowacyjności i specjalizacji produkcji rolnej poprzez system szkoleń i informacji dla rolników we współpracy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa I Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego.
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie Fundacje i stowarzyszenia

Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, osoby prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji, potencjalna grupa docelowa - mieszkańcy gminy
Realizacja celu LPR	• Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. • Budowanie spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji z uwzględnieniem możliwości rozwoju potencjału gospodarczego i poprawy w sferze inwestycji prośrodowiskowych.
Realizacja kierunku LPR	• 1.6. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców oraz kreacja liderów lokalnych. • 2.4. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia. • 2.5. Stymulowanie działań związanych z rozwojem gospodarczym (handlem, usługami, nowoczesnym rolnictwem, turystyką).
Charakter projektu	społeczny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: Stworzenie warunków wspierania aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przystwojenie wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej. Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej. Wpływ/rozwiązanie problemów: • spadek liczby wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych, • integracja i aktywizacja mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy.
Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania. Określenie wskaźników: • stopa (%) bezrobocia, • liczba nowych podmiotów na terenie rewitalizowanym.
Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2017- 2022
Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
70 000 zł	• Europejski Fundusz Społeczny, • Środki własne.

Projekt 7	
Zwiększenie funkcjonalności układu komunikacyjnego i bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze rewitalizacji	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	1. Przebudowa drogi gminnej wraz z infrastrukturą techniczną w m. Drużbice i Drużbice-Kolonia, 2. Przebudowa drogi gminnej w m. Drużbice-Kolonia (osiedle), 3. Przebudowa drogi gminnej w m. Gręboszów, 4. Budowa oświetlenia ulicznego w m. Drużbic - wzdłuż drogi powiatowej na 1927E, 5. Budowa oświetlenia ulicznego w m. Gręboszów - wzdłuż drogi nr 101309E. Projekt przewiduje przebudowę dróg gminnych (przebudowa nawierzchni, poprawa jej stanu technicznego) wraz z infrastrukturą towarzyszącą: chodniki. Ponadto planuje się budowę i modernizację oświetlenia drogowego - zastosowanie oświetlenia energooszczędnego. W ramach projektu wykonane będzie oznakowanie poziome i pionowe dla powstałej infrastruktury.
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice - miejscowości: Drużbice, Drużbice Kolonia, Gręboszów.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, użytkownicy dróg, piesi
Realizacja celu LPR	• Budowanie spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji z uwzględnieniem możliwości rozwoju potencjału gospodarczego i poprawy w sferze inwestycji prośrodowiskowych.
Realizacja kierunku LPR	• 2.1. Kształtowanie funkcjonalnej, estetycznej i bezpiecznej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji. • 2.2. Poprawa zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną. • 2.3. Zwiększenie funkcjonalności układu komunikacyjnego.
Charakter projektu	społeczny, środowiskowy, funkcjonalny, techniczny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym i pieszym poprzez budowę, przebudowę dróg będących pod władaniem różnych zarządców (współpraca gminy) wraz z otoczeniem drogowym. Wpływ/rozwiązanie problemów: • zwiększenie bezpieczeństwa uczestnictwa w ruchu komunikacyjnym mieszkańców obszaru rewitalizowanego.
Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania. Określenie wskaźników: • długość przebudowanych odcinków dróg, • długość wybudowanych chodników, • liczba nowych opraw świetlnych.
Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2018 - 2022

Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
1 700 000 zł	• ŁUW- poprawa infrastruktury drogowej, • Środki własne, • Środki budżetu Województwa Łódzkiego, pochodzących z tytułu wyłączenia z produkcji gruntów rolnych.

Projekt 8	
Utworzenie świetlicy wiejskiej w Drużbicach-Kolonii	
Opis projektu	
Zakres rzeczowy projektu	1. Przebudowa i rozbudowa budynku remizy OSP ze zmianą sposobu użytkowania na świetlicę gminną. 2. Wyposażenie świetlicy w niezbędny sprzęt. 3. Stworzenie oferty edukacyjnej i kulturalnej. Zakres robót obejmuje: przebudowę i rozbudowę istniejącego budynku, budowę przyłącza wodociągowego, szamba i kanalizacji sanitarnej, instalacji wod.-kan., elektrycznej, grzewczej, wentylacji i klimatyzacji, budowę schodów i pochylni dla osób niepełnosprawnych, ocieplenie ścian zewnętrznych. Na zewnątrz budynku planuje się utwardzenie i zagospodarowanie terenu. Projekt zakłada zakup wyposażenia niezbędnego do funkcjonowania obiektu jako miejsca spotkań mieszkańców (w tym np.: dzieci i młodzieży, członków OSP, Kluby Seniora, stowarzyszeń i innych nieformalnych grup). W świetlicy będzie możliwość prowadzenia oferty edukacyjnej, kulturalnej, organizacji zebrań wiejskich i innych spotkań mieszkańców, stowarzyszeń, liderów lokalnych, itp.
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji w gminie Drużbice - miejscowość Drużbice-Kolonia.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Drużbice
Grupy docelowe	mieszkańcy obszaru rewitalizacji, potencjalna grupa docelowa - mieszkańcy gminy
Realizacja celu LPR	• Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Realizacja kierunku LPR	• 1.1. Poprawa dostępu do infrastruktury społecznej: edukacyjnej, kulturalnej i sportowej. • 1.2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych. • 1.5. Wspomaganie włączenia społecznego osób starszych i innych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem. • 1.6. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców oraz kreacja liderów lokalnych. • 1.7. Wzmocnienie roli sektora pozarządowego w działaniach społecznych.
Charakter projektu	społeczny, środowiskowy, funkcjonalny
Prognozowane rezultaty, sposób oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Efekty: W wyniku realizacji przedsięwzięcia zakłada się efektywniejsze wykorzystanie istniejącego budynku, a także zagospodarowanie czasu wolnego, integrację i aktywizację mieszkańców, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wpływ/rozwiązanie problemów: • integracja i aktywizacja mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy.

Sposób oceny i miary	Monitoring i sprawozdawczość przez okres min. 5 lat od daty zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania. Określenie wskaźników: • liczba nowych form aktywizacji, • liczba osób objętych przedsięwzięciem.
Harmonogram realizacji projektu	
Przewidywany termin realizacji	2018-2020
Finansowanie	
Szacowana wartość projektu	Przewidywane źródło finansowania
1 300 000 zł	• Środki własne.

6.2. Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W "Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" zawarte zostały uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizacja których przyczyni się do osiągnięcia celów programu. Gmina Drużbice planuje szereg działań w różnych sferach samodzielnie, a także we współpracy z innymi podmiotami.

Tabela 35. Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary	Harmonogram realizacji	Szacowana wartość (zł)
Komplementarne działania społeczne						
1. Zwiększenie dostępu do edukacji, kultury, sportu, rekreacji oraz wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i całych rodzin na obszarze rewitalizacji	Wzbogacenie oferty zagospodarowania wolnego czasu poprzez organizowanie w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Drużbicach dodatkowych zajęć: warsztatów, kół zainteresowań, kursów.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Drużbicach	Wszechstronne wykształcenie, zagospodarowanie czasu wolnego i aktywizacja uczniów.	Liczba nowych form zajęć Liczba uczniów biorących udział w nowych formach zajęć	Zadanie ciągłe	10 000 zł
	Wzbogacenie kalendarza imprez gminnych, w tym: wprowadzenie nowych wydarzeń na obszarze rewitalizowanym.	Urząd Gminy Placówki oświatowe Gminna Biblioteka	Wzrost uczestnictwa w kulturze, integracji i aktywizacji mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy.	Liczba nowych wydarzeń		20 000 zł
	Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju aktywności twórczej młodzieży i osób dorosłych.	Publiczna Fundacje i Stowarzyszenia		Liczba nowych form aktywizacji		20 000 zł
	Wzmocnienie roli trzeciego sektora w uczestnictwie w kulturze i organizacji czasu wolnego mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Urząd Gminy Fundacje i Stowarzyszenia		Liczba działań organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji		Zadanie realizowane w ramach środków własnych podmiotów
	Rozszerzenie działalności Klubu Seniora, funkcjonującego przy	Gminna Biblioteka Publiczna	Wzrost aktywności i integracji seniorów z	Liczba nowych spotkań,		10 000 zł

	Gminnej Bibliotece Publicznej w Drużbicach o warsztaty artystyczne, rękodzieło, organizację spotkań łączących pokolenia		obszaru rewitalizacji i całej gminy	warsztatów		
	Utworzenie sekcji tanecznej dla dzieci	Gminna Biblioteka Publiczna	Wzrost uczestnictwa w kulturze, integracji i aktywizacji mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy.	Liczba uczestników		12 000 zł
	Promowanie działalności Gminnej Orkiestry Dętej na obszarze rewitalizacji	Gminna Biblioteka Publiczna		Liczba nowych przedsięwzięć		20 000 zł
2. Umocnienie kulturowego bogactwa, historii oraz tożsamości lokalnej i regionalnej	Kształtowanie świadomości społecznej w aspekcie posiadanych zasobów dziedzictwa kulturowego, poszanowanie dorobku kultury, wzrost zainteresowania historią, tradycją i zabytkami. Skoncentrowanie działań na obszarze rewitalizacji, w oparciu o zaplecze w postaci istniejących obiektów zabytkowych (kościół św. Rocha) oraz działających (obecnych i przyszłych) instytucji i stowarzyszeń.	Urząd Gminy Placówki oświatowe Gminna Biblioteka Publiczna Parafie katolickie Fundacje i Stowarzyszenia	Wzmocnienie utożsamienia się mieszkańców z gminą i regionem. Wzrost uczestnictwa w kulturze, integracji i aktywizacji mieszkańców z obszaru rewitalizacji i całej gminy. Wzrost ruchu turystycznego.	Liczba prowadzonych działań	Zadanie ciągłe	50 000 zł
	Wprowadzenie nowych inicjatyw i wydarzeń umacniających tożsamość.			Liczba nowych wydarzeń		
	Wzmocnienie roli trzeciego sektora w uczestnictwie w działaniach integrujących.			Liczba działań organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji		

3. Poprawa jakości usług społecznych w zakresie wspierania funkcji rodziny	Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze (w tym w formie asystenta rodziny) z ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z obszaru rewitalizowanego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Zmniejszenie skali zjawisk patologicznych w środowisku rodzinnym.	Liczba rodzin, które pokonały trudności i zaczęły samodzielnie funkcjonować	Zadanie ciągłe	60 000 zł
	Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom z tym problemem.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Placówki oświatowe Fundacje i Stowarzyszenia		Liczba założonych Niebieskich Kart		
	Ograniczenie zjawiska niedożywiania dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie zadania własnego - Pomoc państwa w zakresie dożywiania – zadanie realizowane w placówkach szkolnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Fundacje i Stowarzyszenia	Ograniczenie zjawiska niedożywiania dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych programem dożywiania		

4. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami	Poprawa komunikacji oraz aktywizacja środowisk gminnych w celu rozwiązywania problemów społecznych, rozszerzenia działań dla mieszkańców, promocji itp.	Urząd Gminy Sołtysi Fundacje i Stowarzyszenia	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji i terenu gminy.	Liczba stowarzyszeń współpracujących z gminą	Zadanie ciągłe	250 000 zł
	Kreowanie liderów lokalnych na obszarze rewitalizacji.			Liczba liderów lokalnych		
Komplementarne działania gospodarcze						
5. Wspieranie inicjatyw w celu tworzenia spójnych projektów turystycznych opartych o walory regionu	Ożywienie i współpraca ponadgminna dla rozwoju ruchu turystycznego w gminie i regionie. Scentralizowanie działań promocyjnych na obszarze rewitalizacji na bazie istniejącej i powstałej infrastruktury oraz podejmowanych działań.	Urząd Gminy Urzędy gmin sąsiednich Starostwo Powiatowe Fundacje i Stowarzyszenia	Współpraca dla rozwoju ruchu turystycznego w gminie i regionie.	Liczba wspólnie realizowanych przedsięwzięć	Zadanie ciągłe	20 000 zł
6. Budowa obiektu wielkopowierzchniowego handlowego w Drużbicach-Kolonii	Poprawa dostępności do usług handlowych poprzez budowę nowego obiektu wielkopowierzchniowego. Wzrost zatrudnienia.	Inwestor prywatny	Wzrost liczby podmiotów w sektorze MŚP. Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców.	Liczba osób nowo zatrudnionych	2018-2019	Środki inwestora
7. Budowa magazynu zbożowego w Gręboszowie	Poprawa warunków prowadzenia działalności rolniczej.	Inwestor prywatny	Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców.	Powierzchnia magazynowa	2018-2019	Środki inwestora

Komplementarne działania przestrzenne						
8. Wzbogacenie przestrzeni publicznej poprzez budowę muszli koncertowej z widownią na placu rekreacyjnym w Drużbicach	Budowa muszli koncertowej z widownią na placu rekreacyjnym w Drużbicach. Uzupełnienie przestrzeni dla mieszkańców na placu rekreacyjnym w Drużbicach poprzez budowę małej muszli koncertowej wraz z widownią do organizacji ogólnodostępnych imprez, koncertów i przeglądów na świeżym powietrzu.	Gmina Drużbice	Poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej na obszarze rewitalizowanym Integracja społeczeństwa na obszarze rewitalizacji. Zwiększenie dostępności do kultury tzw. wysokiej.	Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury. Liczba prowadzonych form aktywności i wydarzeń kulturalnych.	2018 - 2022	500 000 zł
9. Adaptacja budynku dla zapewnienia wysokiego standardu usług komunalnych	Przebudowa i rozbudowa budynku magazynowego Drużbice 86 oraz zakup wyposażenia i urządzeń. Zakres robót obejmuje: przebudowę i rozbudowę istniejącego budynku, budowę niezbędnych przyłączy, ocieplenie ścian zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, stworzenie części socjalnej i pomieszczeń dla Referatu Remontowo-Technicznego Urzędu Gminy w Drużbicach. Projekt zakłada zakup wyposażenia biurowego oraz urządzeń i innych maszyn do świadczenia usług komunalnych dla mieszkańców.	Gmina Drużbice	Poprawa warunków prowadzenia działalności w zakresie usług komunalnych.	Liczba odnowionych obiektów pełniących funkcje społeczne	2019 - 2020	700 000 zł

10. Wzrost estetyki przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji	Wzrost estetyki przestrzeni publicznych: dbałość o centra miejscowości, poszczególne obiekty, podwórka, tereny/obiekty cenne historycznie i przyrodniczo oraz dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców lub pełnienia funkcji społecznych.	Urząd Gminy Rada sołecka Właściciele obiektów	Wzrost estetyki przestrzeni publicznych. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Wzrost jakości życia.	Powierzchnia odnowionych terenów Liczba odnowionych obiektów pełniących funkcje społeczne	Zadanie ciągłe	10 000 zł
	Uporządkowanie terenu wokół cmentarza przy parafii pw. św. Rocha w Drużbicach	Urząd Gminy Parafia pw. św. Rocha w Drużbicach		Powierzchnia odnowionych terenów	2018	
11. Efektywne wykorzystanie terenów pod działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji i na terenie gminy	Wykorzystanie terenów pod działalność gospodarczą (wyznaczenie terenów, uzupełnienie infrastruktury technicznej według potrzeb) głównie na obszarze rewitalizacji.	Właściciele obiektów i terenów Podmioty gospodarcze	Wzrost jakości życia. Wzrost liczby osób zatrudnionych.	Powierzchnia wykorzystanych terenów pod działalność gospodarczą	Zadanie ciągłe	Zadanie realizowane w ramach środków własnych podmiotów
12. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w obszarze rewitalizacji	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego i stanu technicznego infrastruktury drogowej.	Urząd Gminy	Wzrost bezpieczeństwa komunikacyjnego.	Długość wyremontowanych dróg	Zadanie ciągłe	50 000 zł
	Poprawa wyposażenia jednostki OSP w Drużbicach	Urząd Gminy	Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego.	Liczba nowych urządzeń w		

				wyposażeniu OSP		
13. Rozbudowa infrastruktury turystycznej: rowerowej wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystyki pieszej, konnej oraz ścieżek dydaktycznych.	Rozbudowa infrastruktury turystycznej: (ścieżki, oznakowanie dróg, miejsca postoju, miejsca parkingowe itp. Zadanie realizowane we współpracy z gminami sąsiednimi, stowarzyszeniami, LGD itp.)	Urząd Gminy Urzędy gmin sąsiednich Starostwo Powiatowe Fundacje i Stowarzyszenia	Poprawa wyposażenia w infrastrukturę sportową, zachęcanie do aktywnego wypoczynku i rekreacji	Liczba nowych produktów turystycznych	2018-2022	100 000 zł
14. Stworzenie atrakcyjnych terenów mieszkaniowych	Utworzenie działek pod zabudowę mieszkaniowo jednorodziną w Drużbicach-Kolonii.	Inwestor prywatny	Wzrost estetyki przestrzeni.	Liczba/ powierzchnia utworzonych działek	2018-2020	Środki inwestora
Komplementarne działania infrastrukturalne i środowiskowe						
15. Budowa sieci wodociągowej w Drużbicach Kolonii	Wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną mieszkańców i podmiotów gospodarczych obszaru rewitalizacji.	Urząd Gminy Mieszkańcy	Ochrona środowiska naturalnego.	Liczba nowych przyłączy wodociągowych	2018	20 000 zł

16. Wsparcie wzrostu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, przedsiębiorstw i budynków prywatnych oraz wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na obszarze rewitalizacji i na terenie gminy	Wspieranie wzrostu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, przedsiębiorstw i budynków prywatnych oraz wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (termomodernizacje i modernizacje źródeł ciepła, montaż OZE).	Urząd Gminy Inwestorzy prywatni	Obniżenie kosztów utrzymania budynków. Ochrona środowiska naturalnego - przeciwdziałanie tzw. niskiej emisji. Zwiększenie udziału energii pochodzącej z ekologicznych źródeł w sumie wykorzystywanej energii.	Liczba obiektów po termomodernizacji Liczba nowych instalacji OZE	Zadanie ciągłe	20 000 zł
17. Usuwanie materiałów zawierających azbest z obszaru rewitalizowanego i terenu gminy	Kontynuowanie edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie konieczności usuwania wyrobów zawierających azbest.	Urząd Gminy	Wzrost świadomości mieszkańców skutkujący wzrostem ilości usuwanego azbestu.	Liczba akcji informacyjnych	Zadanie ciągłe	150 000 zł
	Usunięcie azbestu i odpadów zawierających azbest zgodnie z wymogami bezpieczeństwa i zasadami składowania tego rodzaju odpadów.	Urząd Gminy Mieszkańcy	Usunięcie szkodliwych odpadów według obowiązujących przepisów.	Ilość odebranego azbestu		

Mapa z podstawowymi kierunkami zmian funkcjonalno - przestrzennych na obszarze rewitalizacji w gminie Drużbice stanowi Załącznik nr 2 do niniejszego opracowania.

KOMPLEMENTARNOŚĆ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

7.1. Mechanizm zapewniania komplementarności

Program rewitalizacji - złożony z wielu różnorodnych projektów - jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowej interwencji na danym obszarze. Ważne jest ujęcie synergii projektów rewitalizacyjnych (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane z różnych źródeł, w tym: środków EFRR, EFS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego, lub technicznego, lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Najważniejsze są efekty oddziaływania planowanych projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową.

W LPR zostały uwzględnione zasady komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

Tabela 36. Komplementarność "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022"

Rodzaj komplementarności	Komplementarność przestrzenna
Zasada komplementarności	- konieczność uwzględnienia wzajemnych powiązań pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi, realizowanymi w obszarze rewitalizacji i poza nim (ale oddziałujących na obszar), - oddziaływanie efektów projektów rewitalizacyjnych na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), - wzajemne dopełnianie się przestrzenne projektów rewitalizacji, aby zachodził między nimi efekt synergii, - zagwarantowanie nieprzenoszenia problemów z obszaru rewitalizacji na inne obszary oraz prowadzenia do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
Komplementarność założeń LPR	- przedsięwzięcia i działania programu rewitalizacji będą podejmowane głównie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w miejscowości gminnej Drużbice oraz w miejscowościach: Drużbice-Kolonia i Gręboszów. Jest to obszar skupiający szereg usług publicznych i społecznych, zamieszkiwany przez największą liczbę mieszkańców i obszar, gdzie powiązania funkcjonalno-przestrzenne są najbardziej zarysowane. Podejmowanie działań w tym obszarze powinno przynieść pozytywne skutki dla mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale też dla innych mieszkańców gminy oraz powinno mieć wpływ na jej ogólny rozwój, - działania rewitalizacyjne zapewniają kompleksowość podejścia do obszaru, gwarantując: poprawę warunków życia mieszkańców, poprawę funkcjonalności oraz estetyki przestrzeni, jak również zapewniają tworzenie warunków do aktywności gospodarczej w różnych sferach działalności, - działania podejmowane poza obszarem rewitalizacji będą wpisywać się założenia programu rewitalizacji i będą stanowić kompleksowe rozwiązanie danego problemu w gminie,

	• pomiędzy działaniami przewidzianymi w programie zachodzi efekt synergii, działania nie rozwiązują problemów cząstkowych - często dotyczą kilku sfer problemowych, • realizacja działań nie spowoduje przenoszenia problemów z obszaru rewitalizacji na inne obszary oraz prowadzenia do niepożądanych efektów społecznych.
Rodzaj komplementarności	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna
Zasada komplementarności	Zasada zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji (w przyjętym przez gminę systemie zarządzania w ogóle), który zapewni efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.
Komplementarność założeń LPR	• zaprojektowany w programie rewitalizacji system wdrażania i realizacji działań został osadzony w systemie zarządzania rozwojem gminy, • system konsultacji społecznych, wdrażania i realizacji działań ma zapewnić szeroki współdział różnych interesariuszy, podmiotów realizujących zadania, • zapewnienie koordynacji działań zawartych w programie rewitalizacji przez gminę Drużbice, • włączenie lokalnej społeczności, w tym interesariuszy programu rewitalizacji, w proces tworzenia i realizację programu, m.in. poprzez działania Public Relations.
Rodzaj komplementarności	Komplementarność problemowa
Zasada komplementarności	Konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą: • wzajemnie się dopełniały tematycznie - program rewitalizacji ma oddziaływać we wszystkich niezbędnych aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym, • przeciwdziałać fragmentacji działań, • powiązane ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach dla lepszej koordynacji tematycznej i organizacyjnej działań administracji.
Komplementarność założeń LPR	• zaplanowanie działań z zakresu wzrostu aktywności społecznej, gospodarczej oraz poprawy jakości życia mieszkańców, • zaplanowanie projektów o charakterze infrastrukturalnym, przestrzennym (wykorzystującym zasoby gminy), • zaplanowania projektów o charakterze "miękkim" oraz organizacyjnym, • uspołecznienie procesu tworzenia i realizacji programu rewitalizacji.
Rodzaj komplementarności	Komplementarność źródeł finansowania
Zasada komplementarności	Realizacja projektów rewitalizacyjnych opiera się na: • konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS, • wykluczeniu ryzyka podwójnego dofinansowania, • realizacji zasady dodatkowości środków UE - koordynacji środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych, • zdolności łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania.
Komplementarność założeń LPR	• finansowanie działań rewitalizacyjnych ze środków UE, publicznych (Gmina Drużbice), prywatnych (organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, podmioty gospodarcze), • finansowanie działań rewitalizacyjnych z różnych Programów Unii Europejskiej lub/i ze źródeł krajowych, w tym w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności EFRR)

	poprzez RPO WŁ oraz sektorowe programy operacyjne i PROW (ze względu na położenie gminy na obszarach wiejskich), • możliwość finansowania działań poprzez formułę partnerstwa publiczno-prywatnego.
Rodzaj komplementarności	Komplementarność międzyokresowa
Zasada komplementarności	Zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020 na bazie doświadczeń z wykorzystaniem środków w poprzednich okresach.
Komplementarność założeń LPR	• zapewnienie kontynuacji działań podejmowanych na terenie gminy w poprzednim okresie programowania 2007-2013 z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach procesu rewitalizacji, • realizacja działań rewitalizacyjnych warunkuje wieloaspektowy rozwój gminy, dlatego zadania są zgodne z obowiązującymi dokumentami rozwojowymi gminy, min. Strategią Rozwoju Gminy.

Tabela 37. Komplementarność pomiędzy potrzebami rewitalizacji, celami, kierunkami oraz projektami

Sfera	Potrzeba rewitalizacji	Cel	Kierunek działania	Podstawowe projekty	Projekty uzupełniające
społeczna	Przeciwdziałanie depopulacji	Cel 1. Cel 2.	1.1.	1	1
			1.2.	2	2
			1.7.	4	3
			2.3.	8	4
			2.4.		13
społeczna	Przeciwdziałanie bezrobociu	Cel 1. Cel 2.	1.6.		14
			1.7.	6	4
			2.3.	8	6
			2.4.		11
społeczna	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu	Cel 1.	1.1.	3	1
			1.2.	4	2
			1.5.	8	3
			1.7.		4
					13
społeczna	Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk patologicznych w rodzinie	Cel 1.	1.3.	2	1
			1.4.	4	3
			1.6.	5	4
			1.7.	8	13
gospodarcza	Przeciwdziałanie niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców	Cel 1.	1.6.	1	4
			1.7.	6	5
gospodarcza	Przeciwdziałanie niskiej dynamice rozwoju podmiotów gospodarczych	Cel. 2.	2.3.		5
			2.4.	6	6
					7
					11

przestrzenna	Przeciwdziałanie niskiemu poziomowi ładu przestrzennego	Cel 1. Cel 2.	2.1.	1 2 4 7	7 8 10 11 13 14
	Przeciwdziałanie degradacji budynków	Cel 1. Cel 2.	1.1. 1.3. 2.1.	1 8	1 9 16
środowiskowa	Wyeliminowanie odpadów azbestowych	Cel 1. Cel 2.	2.6.	-	17
	Konieczność ochrony środowiska naturalnego	Cel 2.	2.2. 2.5. 2.6.	1 7	10 12 15
	Poprawa wydajności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych	Cel 2.	2.5. 2.6.	1 8	16

RAMY FINANSOWE REALIZACJI PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE NA LATA 2017-2022

8.1. Ramy finansowe

Tabela 38. Plan finansowy (koszty szacunkowe) realizacji projektów priorytetowych i przedsięwzięć "Lokalnego o Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice..."

Planowane działania	Budżet JST	Budżet państwa	Środki UE		Środki prywatne	Inne	Razem (zł)
			EFRR	EFS			
	zł						
Projekty priorytetowe							
Projekt 1. Poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury społecznej poprzez kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE oraz z dostosowaniem do obsługi osób niepełnosprawnych na obszarze rewitalizowanym w gminie Drużbice	500 000	600 000	400 000	0	0	0	1 500 000 zł
Projekt 2. Stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju aktywności twórczej młodzieży i osób dorosłych oraz zwiększenia ich możliwości do uczestnictwa w kulturze poprzez utworzenie Gminnego Domu Kultury	400 000	0	600 000	0	0	0	1 000 000 zł
Projekt 3. Program senioralny	100 000	0	0	0	0	0	100 000 zł

Projekt 4. Program wsparcia inicjatyw obywatelskich	100 000	0	0	100 000	0	100 000	300 000 zł
Projekt 5. Realizacja projektu edukacyjnego społecznego przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom	15 000	0	0	85 000	0	0	100 000 zł
Projekt 6. Stymulowanie rozwoju, jakości prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizowanym	20 000	0	0	50 000	0	0	70 000 zł
Projekt 7. Zwiększenie funkcjonalności układu komunikacyjnego i bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze rewitalizacji	1 000 000	700 000	0	0	0	0	1 700 000 zł
Projekt 8. Utworzenie świetlicy wiejskiej w Drużbicach- Kolonii	1 300 000	0	0	0	0	0	1 300 000 zł
Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
Komplementarne działania społeczne							
1. Zwiększenie dostępu do edukacji, kultury, sportu, rekreacji oraz wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i całych rodzin na obszarze rewitalizacji	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania						92 000 zł
2. Umocnienie kulturowego bogactwa, historii oraz tożsamości lokalnej i regionalnej	40 000	0	0	0	0	10 000	50 000 zł

3. Poprawa jakości usług społecznych w zakresie wspierania funkcji rodziny	50 000		0	0	0	10 000	60 000 zł
4. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami	200 000	0	0	0	0	50 000	250 000 zł
Komplementarne działania gospodarcze							
5. Wspieranie inicjatyw w celu tworzenia spójnych projektów turystycznych opartych o walory regionu	10 000	0	0	0	0	10 000	20 000 zł
6. Budowa obiektu wielkopowierzchniowego handlowego w Drużbicach-Kolonii	0	0	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania	0	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania		Inwestor prywatny
7. Budowa magazynu zbożowego w Gręboszowie	0	0	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania	0	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania		Inwestor prywatny

Komplementarne działania przestrzenne							
8. Wzbogacenie przestrzeni publicznej poprzez budowę muszli koncertowej z widownią na placu rekreacyjnym w Drużbicach	500 000	0	0	0	0	0	500 000 zł
9. Adaptacja budynku dla zapewnienia wysokiego standardu usług komunalnych	700 000	0	0	0	0	0	700 000 zł
10. Wzrost estetyki przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji	10 000	0	0	0	0	0	10 000 zł
11. Efektywne wykorzystanie terenów pod działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji i na terenie gminy	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania			0	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania		Zadanie realizowane w ramach środków własnych podmiotów
12. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w obszarze rewitalizacji	50 000	0	0	0	0	0	50 000 zł
13. Rozbudowa infrastruktury turystycznej: rowerowej wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystyki pieszej, konnej oraz ścieżek dydaktycznych	20 000	60 000	0	0	0	20 000	100 000 zł
14. Stworzenie atrakcyjnych terenów mieszkaniowych	0	0	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania	0	wielkość środków w zależności od możliwości uzyskania dofinansowania		Inwestor prywatny

Komplementarne działania infrastrukturalne i środowiskowe							
15. Budowa sieci wodociągowej w Drużbicach-Kolonii	8 000	12 000	0	0	0	0	20 000 zł
16. Wspieranie wzrostu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, przedsiębiorstw i budynków prywatnych oraz wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na obszarze rewitalizacji i na terenie gminy	10 000	0	0	0	0	10 000	20 000 zł
17. Usuwanie materiałów zawierających azbest z obszaru rewitalizowanego i terenu gminy	30 000	100 000	0	0	0	20 000	150 000 zł

SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

9.1. Uwarunkowania prawne

Ramy prawne wdrażania "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" wyznaczane są na podstawie następujących reżimów prawnych:

- system prawa wspólnotowego – akty prawa regulujące:
 - politykę regionalną Unii Europejskiej i zarządzanie funduszami strukturalnymi,
 - zasady konkurencji i pomoc publiczną – zasady udzielania pomocy publicznej oraz zasady udzielania pomocy de minimis określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie zastosowania art. 87 i art. 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006 r.),
- system prawa krajowego – ustawy i rozporządzenia regulujące:
 - funkcjonowanie gminy, jako jednostki samorządu terytorialnego – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z 2018 r. poz. 62), ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, 2232), ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, 2018),
 - formy zarządzania funduszami strukturalnymi na poziomie krajowym,
- system prawa miejscowego:
 - uchwały organu stanowiącego sankcjonujące działania rewitalizacyjne,
 - zarządzenia organu wykonawczego ustanawiające ramy organizacyjne wdrażania działań rewitalizacyjnych.

9.2. Uwarunkowania instytucjonalno-organizacyjne programu rewitalizacji

"Lokalny Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" realizowany jest w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego oraz sektorowych Programów Operacyjnych.

Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie programu jest Gmina Drużbice, do której zadań należy:

- opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie planowanych inwestycji zawartych w programie rewitalizacji,
- realizacja działań przewidzianych w programie w zakresie przygotowania:
 - dokumentacji przetargowej i przetargów,
 - zlecenia analiz, kosztorysów i studiów wykonalności,
 - nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wykonywania zleconych inwestycji,

- informacja o współfinansowaniu inwestycji z funduszy Unii Europejskiej.

Zarządzanie programem rewitalizacji odbywa się w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy Drużbice. Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji ponoszone są z budżetu gminy.

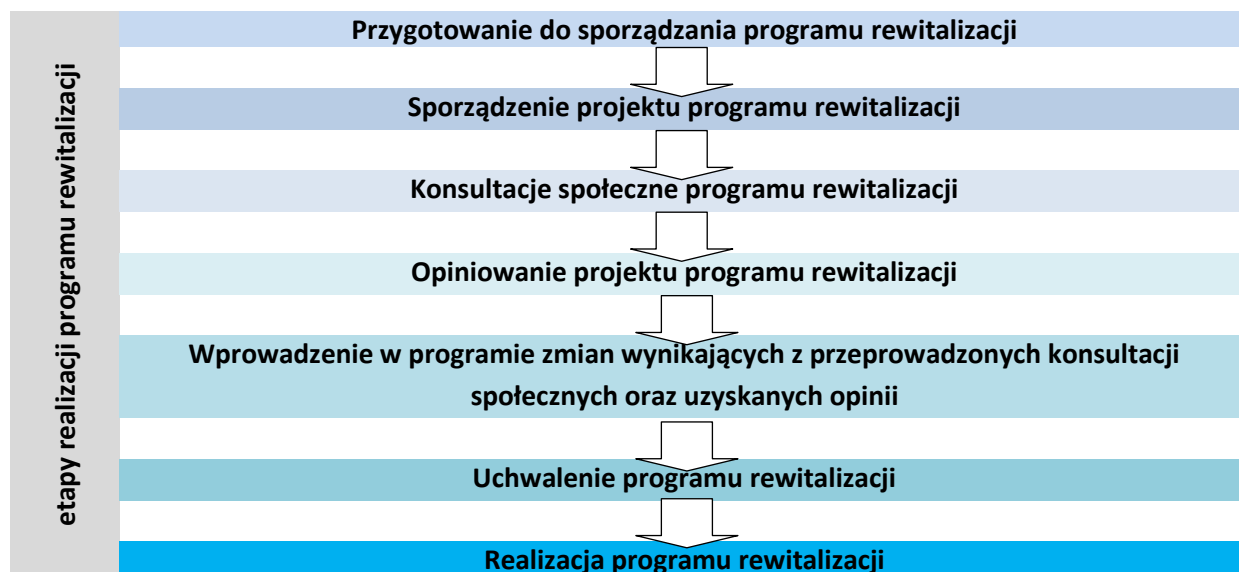
Zarządzeniem Wójta Gminy zostanie powołany **Zespół ds. wdrażania rewitalizacji**. W skład zespołu wejdą pracownicy referatów, którzy są odpowiedzialni za realizację zadań z zakresu: spraw obywatelskich, edukacji i zdrowia, spraw społeczno-lokalowych, dróg i transportu, gospodarki nieruchomościami, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska oraz planowania przestrzennego.

Jednym z ważniejszych narzędzi realizacji programu rewitalizacji, zapewniających jego uspołecznienie oraz komplementarność, jest **Komitet Rewitalizacji**, który stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach przygotowania, prowadzenia i oceny programu. Do innych zadań Komitetu należą, m.in.: prowadzenie oceny aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji, zgodnie z systemem monitorowania i ewaluacji w nim określonym, analizuje zgłaszane przez społeczność gminy uwagi, opinie i wnioski. Komitet Rewitalizacji zostanie powołany Zarządzeniem Wójta Gminy.

9.3. System realizacji programu rewitalizacji

Opracowanie i przyjęcie "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" inicjuje proces wdrażania dokumentu i zapisów w nim wprowadzonych.

Rysunek 17. Schemat procesu tworzenia i wdrażania programu rewitalizacji

Proces wdrażania Programu Rewitalizacji realizowany będzie zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Projekty zawarte w "Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" będą realizowane zależnie od posiadanych środków własnych (decyzja o zaangażowaniu środków gminy w ramach uchwały budżetowej, której bieżąca realizacja należy do organu wykonawczego tj. Wójta Gminy). Terminy realizacji projektów mogą także być uzależnione od możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

We wdrażaniu programu rewitalizacji przyjmuje się zasady:

- partnerstwa, czyli współpracy poszczególnych instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców
- partycypacji społecznej - zakładającą prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy interesariuszami rewitalizacji i różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

9.4. Realizacja rzeczowa i finansowa

Ustalenia finansowe i prawa własności w stosunku do projektów "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022":

- za rzeczową realizację projektów odpowiada komórka inwestycyjna Urzędu Gminy w Drużbicach (w inwestycjach gminnych) lub inwestor posiadający tytuł prawny do danego obiektu czy terenu (w inwestycjach innych podmiotów),
- właścicielem powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury po zakończeniu realizacji projektu pozostanie jej obecny właściciel, jeśli nie postanowi się inaczej.

Wdrażanie i realizacja projektów "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" nie spowoduje konieczności zmian z obowiązujących dokumentach z zakresu

zagospodarowania przestrzennego w gminie Drużbice, tj., w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Planowane przedsięwzięcia nie naruszają zapisów dokumentów przestrzennych, nie planuje się zmian funkcji przeznaczenia terenów.

W związku z Programem Rewitalizacji dla Gminy Drużbice nie ma konieczności uchwalania miejscowego planu rewitalizacji.

Realizacja projektów i zadań zawartych w "Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" będzie finansowana z budżetu gminy oraz ze źródeł zewnętrznych.

Rysunek 18. Możliwości dofinansowania zadań zawartych w programie (opracowanie własne)

działania wspomagające rozwój społeczny	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
	Narodowy Fundusz Zdrowia
inwestycje przestrzenne	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
	Granty Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
	Granty Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
	Rządowy Program Na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych
	Program Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020
infrastruktura sieciowa, komunikacyjna	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020
	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Wojewódzki
	Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
działania wspomagające rozwój gospodarczy	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020
	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
	Poprawa infrastruktury drogowej gminnej i powiatowej na lata 2016-2019
działania wspomagające zachowanie dziedzictwa	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Wojewódzki
	Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
	Granty Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
	Granty Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

9.5. Wytyczne w zakresie mieszkalnictwa

Podstawą dla określenia zasad wydatkowania środków UE na przedsięwzięcia, dot. mieszkalnictwa jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Projekty inwestycyjne zawarte w programie nie wpisują się bezpośrednio w zakres mieszkalnictwa - poza zadaniem inwestora prywatnego dotyczącego utworzenie działek pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną w Drużbicach-Kolonii. Pośrednio projekty mają wpływać na podniesienie wartości gruntów obszaru rewitalizacji. Zachęci to także mieszkańców do inwestowania w remont budynków, np. zmiany elewacji. Dzięki temu budynki będą harmonizowały z estetyką otoczenia. Realizacja kompleksowych inwestycji będzie motywacją do podejmowania dalszych prac związanych z odnową i modernizacją danego obszaru oraz może przyczynić się do wzrostu zainteresowania osiedlaniem na terenie gminy.

Gmina posiada wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym (Uchwała Nr XVI/122/2012 Rady Gminy Drużbice z dnia 29 maja 2012). W wyniku opracowania i wdrażania "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" nie zachodzi konieczność wprowadzania zmian zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy i aktualizacji programu.

SYSTEM MONITOROWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE

10.1. System monitorowania programu rewitalizacji

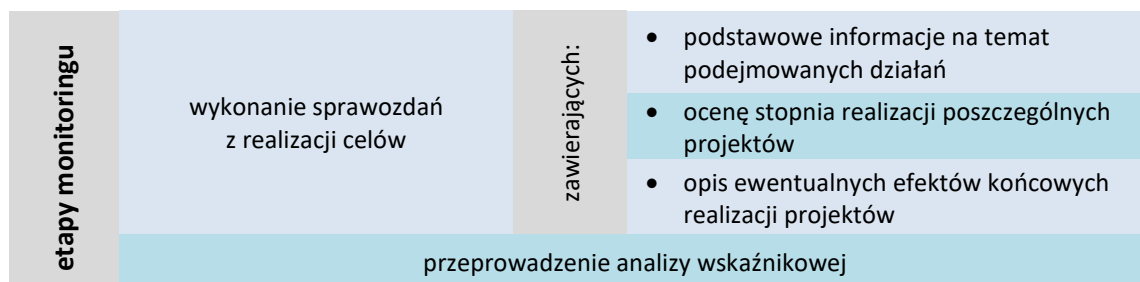
"Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" stanowi dokument otwarty, ponadkadencyjny, określający cele i programy działań na kilka kolejnych lat. Program poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz w razie potrzeby będzie aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań. Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych i programów oraz informacji o sposobie i prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Programu Rewitalizacji są:

- cele wytyczone w programie,
- poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces realizacji będzie monitorowany i oceniany przez zespół zadaniowy (Zespół ds. rewitalizacji).

Rysunek 19. Schemat monitoringu programu

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym:

- monitoring rzeczowy obejmował będzie stopień osiągnięcia planowanych wskaźników produktów i rezultatów dla poszczególnych projektów,
- monitoring finansowy obejmował będzie dane realizacji projektów będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków finansowych.

Zakończone projekty zostaną przekazane do monitorowania ich efektywności i skutków przez okres minimum 5 lat od chwili przekazania danej inwestycji do użytkowania.

10.2. System oceny - ewaluacji programu rewitalizacji

Ocena projektów i przedsięwzięć przebiegać będzie według trzech aspektów odnoszących się do trzech stanów procesów realizowanych w praktyce:

- ex-ante - ocena poprzedzająca realizację projektu, nazywana oceną prospektywną, polega na sprawdzeniu poprawności ustalenia struktury operacyjnej procesu wykonawczego i struktury organizacyjnej, w której proces ten ma być realizowany,
- mid-term – ocena bieżąca, sprawowana w czasie realizacji procesu, polega na śledzeniu przebiegu procesu realizowanego w podsystemie wykonawczym z punktu widzenia jego zgodności ze założoną strukturą operacyjną oraz sprawdzaniu zgodności osiąganych rezultatów pod względem ilościowym, jakościowym i czasowym z celami zdekomponowanymi na zadania,
- ex-post – przeprowadzona po zakończeniu działania objętego programem ocena retrospektywna, polega na konfrontacji osiągniętych rezultatów z założonymi celami. Stanowi ona podstawę oceny sprawności realizacji oraz trafności przyjętych wzorców działań.

Tabela 39. Wskaźniki dla projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji na terenie gminy Drużbice w odniesieniu do celów Programu Rewitalizacji

Cel	Wskaźnik	Stan obecny na obszarze rewitalizacji	Wartość docelowa w 2022 roku
Budowanie zintegrowanego społeczeństwa poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	stopa (%) bezrobocia	6%	5,5%
	udział osób pobierających świadczenia z GOPS	2,79%	sukcesywny spadek
	liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury społecznej	0	300 osób
	liczba prowadzonych form aktywności i wydarzeń kulturalnych	5 form aktywności	12 form aktywności
	liczba działających organizacji pozarządowych	3 organizacje	6 organizacji
Budowanie spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji z uwzględnieniem możliwości rozwoju potencjału gospodarczego i poprawy w sferze inwestycji prośrodowiskowych	liczba podmiotów gospodarczych	49 podmiotów	60 podmiotów
	liczba obiektów poddanych odnowie z przeznaczeniem na cele społeczne	0	4 obiekty
	liczba obiektów poddanych termomodernizacji	0	3 obiekty
	długość przebudowanych odcinków dróg	0	4 km
	powierzchnia wykorzystanych terenów pod działalność gospodarczą	0	2 ha
	powierzchnia wykorzystanych terenów pod budownictwo mieszkaniowe	0	2 ha
	liczba instalacji OZE	1 instalacja	20 instalacji
	ilość wyrobów zawierających azbest	344,29 Mg	330,00 Mg

Częstotliwość pomiaru: raz na 2 lata w okresie sprawozdawczym.

Źródła pozyskania informacji: Urząd Gminy Drużbice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Drużbice, Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie, Główny Urząd Statystyczny, itp.

Z przeprowadzonej oceny przygotowany zostanie raport wraz z oceną wdrażania "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022", który będzie przedstawiany

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Radzie Gminy oraz będzie podawany do informacji publicznej. Na bazie raportów okresowych możliwe będzie podjęcie decyzji odnośnie stopnia aktualności programu rewitalizacji. Decyzję o konieczności aktualizacji podejmuje Wójt Gminy Drużbice wraz z Radą Gminy. W chwili zaistnienia konieczności aktualizacji programu, zostanie uwzględniona zasada partnerstwa oraz partycypacji społecznej. Aktualizacja Programu Rewitalizacji następuje w trybie uchwały Rady Gminy.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY DRUŻBICE

11.1. Mechanizm włączenia interesariuszy w procesy rewitalizacji

Program rewitalizacji jest dokumentem wypracowywanym przez samorząd gminny, a każdy etap prac i realizacji poddawany jest konsultacjom we wszystkich grupach interesariuszy, w tym szczególnie konsultacjach ze: społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji. Dlatego też, nie tylko gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji, powinna informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szansę wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

Władze gminy angażują w działania rewitalizacyjne odbiorców programu - interesariuszy, grupy docelowe - to jest:

- beneficjentów projektów, czyli przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- właścicieli nieruchomości, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami na obszarze rewitalizacji (w tym: wspólnoty mieszkaniowe),
- pozostałych mieszkańców gminy,
- podmioty prywatne, przedsiębiorcy (obecni i przyszli) prowadzący działalność na obszarze rewitalizacji,
- jednostki samorządowe (JST) i ich jednostki organizacyjne,
- organizacje pozarządowe, grupy nieformalne,
- partnerów społecznych.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" odbywa się w oparciu o zasady:

- partnerstwa (instytucje, grypy docelowe, przedsiębiorcy, itp. uczestniczą w rozwiązywaniu problemów na zdegradowanych terenach, współdziałają z gminą przy wykonywaniu zadań, biorą udział w obradach Komitetu Rewitalizacji),
- efektywności (dążeniu gminy i instytucji/podmiotów/osób biorących udział we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji przedsięwzięć /projektów),
- suwerenności stron (gmina i instytucje/podmioty/osoby realizujące/współrealizujące przedsięwzięcia/projekty zachowują autonomię i niezależność względem siebie i są w stosunku do siebie nawzajem równorzędnymi partnerami),
- jawności (gmina udostępni organizacjom sektora pozarządowego i innym podmiotom wszelkie niezbędne informacje o celach i priorytetach realizowanych zadań oraz środkach dostępnych na ich realizację).

Rysunek 20. Schemat zasad partycypacji w programie rewitalizacji

zasady partycypacji społecznej	Rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji (komunikacja jednostronna)	poprzez:	- artykuły w informatorach samorządowych, - krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, - informacje w mediach.
	Dwustronny przepływ informacji		- jawność planów Gminy w zakresie działań podejmowanych w programie rewitalizacji, - poznanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy (zagwarantowanie możliwości wypowiedzenia się).
	Wieloetapowość konsultacji społecznych		angażowanie społeczności lokalnej na możliwie wielu etapach działań rewitalizacyjnych: przystąpienie do prac, przygotowanie, diagnozowanie, wdrażanie.
	Wieloaspektowość konsultacji społecznych		korzystanie z różnorodnych metod analiz i badania opinii.

Informacja przekazywana społeczeństwu ma być rzeczowa i wyczerpująca. Proces partycypacji społecznej rozpoczyna się od podania do wiadomości konieczności opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022” oraz powiadomienia o wyborze obszaru rewitalizacji (po przeprowadzeniu badań wśród mieszkańców gminy i osób bezpośrednio zaangażowanych w procesy rewitalizacji). Informowanie ma wyjaśnić mieszkańcom korzyści płynące z procesu rewitalizacji, w zamian za ewentualne, tymczasowe zakłócenie normalnego rytmu życia i określony wysiłek, także finansowy.

Działania rewitalizacyjne podejmowane w partnerstwie przyczyniają się do pogłębienia identyfikacji mieszkańców z ich gminą.

Elementami właściwej współpracy i inicjowania działań na poziomie gminnym są też:

- koordynowanie działań organizacji społecznych, zawodowych i innych instytucji,
- wspieranie kreowania aktywnych postaw społecznych oraz liderów lokalnych,
- wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz środowisk lokalnych, rozwoju gospodarczego, itp.,
- nawiązywanie porozumień i zawieranie umów z różnymi partnerami,
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu regionalnym.

11.2. Partycypacja społeczna

Rysunek 21. Schemat public-relation programu rewitalizacji

public-relation	Podanie do społecznej wiadomości rozpoczęcia prac nad "LPR..."	• stronę internetową Urzędu Gminy Drużbice, • tablice informacyjne Urzędu Gminy Drużbice, • kurendy rozpowszechniania na terenach poszczególnych sołectw,
	Rozpisanie ankiety diagnozującej problemy gminy	• udostępnienie ankiety na sesji planowania strategicznego, spotkaniach w ramach prac nad programem rewitalizacji, stronie internetowej Urzędu Gminy Drużbice,
	Zamieszczanie wszelkich informacji dotyczących opracowywanego programu	• stronę internetową Urzędu Gminy Drużbice,
	Konsultacje społeczne	poprzez: • spotkania inicjowane przez Wójta Gminy z grupami interesariuszy obszaru rewitalizacji, • przeprowadzenie debat, ankiet i zastosowanie innych form konsultacji, • gromadzenie i analizowanie uwag interesariuszy, • sporządzenie raportów z każdego etapu konsultacji, • udostępnienie raportów w Urzędzie Gminy w Drużbicach, Drużbice 77a, pok. 6, w godzinach pracy, lub na stronie http://www.druzbice.pl/index.php/dla-mieszkancow/lokalny-program-rewitalizacji.
	Raporty, sprawozdania, wnioski z przeprowadzonych konsultacji	
	Publikacja "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022"	• stronę internetową Urzędu Gminy Drużbice oraz Biuletyn Informacji Publicznej.

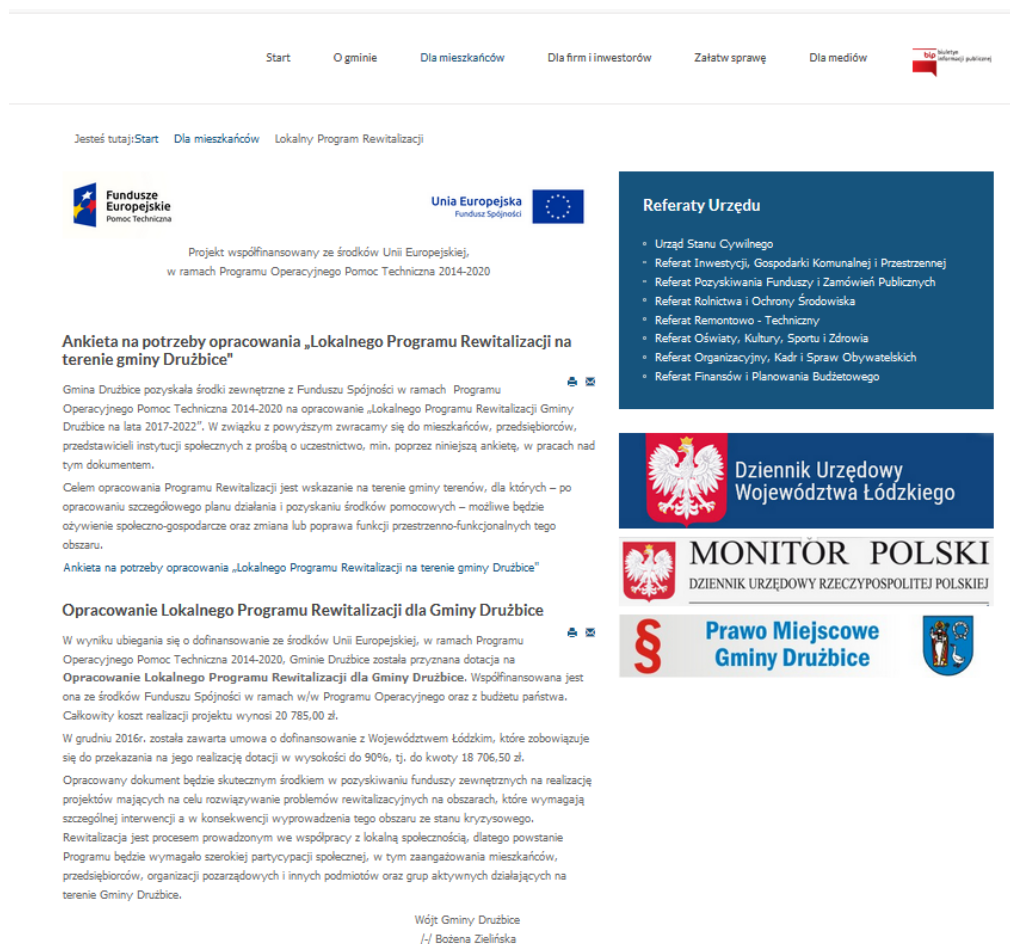
W ramach prac nad projektem "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" przeprowadzono szereg konsultacji społecznych, w których przewidziano szeroki udział społeczeństwa gminy, w tym interesariuszy obszaru rewitalizacji.

Podjęte formy konsultacji to:

- rozpisanie ankiet dla mieszkańców,
- w wyznaczonym terminie zbierane były opinie interesariuszy w formie:
 - pisemnej - poprzez wypełnienie załączonego formularza konsultacyjnego, który należało przesłać w wyznaczonym terminie pod adres email: m.plich@druzbice.pl lub dostarczyć do Urzędu Gminy w Drużbicach, Drużbice 77a, pok. 6, w godzinach pracy,
 - ustnej - zgłoszenie uwagi w siedzibie Urzędu Gminy w Drużbicach, Drużbice 77a , pok. 6, w godzinach pracy,
 - telefonicznej - zgłoszenie uwagi telefonicznie pod nr tel. (44) 631 10 78 wew. 23,
- zorganizowanie debat publicznych - otwartych spotkań z mieszkańcami obszaru rewitalizacji i interesariuszami rewitalizacji.

O formach konsultacji społecznych i spotkaniach w ramach prac nad „Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022” mieszkańcy zostali poinformowani z ustawo zagwarantowanym wyprzedzeniem poprzez media lokalne, komunikaty na stronie internetowej Urzędu Gmin. Na każdym etapie prac nad programem przyjmowane były uwagi, z których sporządzane były raporty lub notatki w formie zestawień zgłoszonych opinii. Uwagi były dyskutowane na spotkaniach wewnętrznych i spotkaniach z mieszkańcami.

Rysunek 22. Zakładka Lokalnego Programu Rewitalizacji na stronie www.druzbice.pl

Start O gminie Dla mieszkańców Dla firm i inwestorów Załatw sprawę Dla mediów

Jesteś tutaj: Start Dla mieszkańców Lokalny Program Rewitalizacji

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Ankieta na potrzeby opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji na terenie gminy Drużbice”

Gmina Drużbice pozyskała środki zewnętrzne z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 na opracowanie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022”. W związku z powyższym zwracamy się do mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli instytucji społecznych z prośbą o uczestnictwo, min. poprzez niniejszą ankietę, w pracach nad tym dokumentem.

Celem opracowania Programu Rewitalizacji jest wskazanie na terenie gminy terenów, dla których – po opracowaniu szczegółowego planu działania i pozyskaniu środków pomocowych – możliwe będzie ożywienie społeczno-gospodarcze oraz zmiana lub poprawa funkcji przestrzenno-funkcjonalnych tego obszaru.

[Ankieta na potrzeby opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji na terenie gminy Drużbice”](#)

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drużbice

W wyniku ubiegania się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, Gminie Drużbice została przyznana dotacja na **Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drużbice**. Współfinansowana jest ona ze środków Funduszu Spójności w ramach w/w Programu Operacyjnego oraz z budżetu państwa. Całkowity koszt realizacji projektu wynosi 20 785,00 zł.

W grudniu 2016r. została zawarta umowa o dofinansowanie z Województwem Łódzkim, które zobowiązuje się do przekazania na jego realizację dotacji w wysokości do 90%, tj. do kwoty 18 706,50 zł.

Opracowany dokument będzie skutecznym środkiem w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych na realizację projektów mających na celu rozwiązywanie problemów rewitalizacyjnych na obszarach, które wymagają szczególnej interwencji a w konsekwencji wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego.

Rewitalizacja jest procesem prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością, dlatego powstanie Programu będzie wymagało szerokiej partycypacji społecznej, w tym zaangażowania mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz grup aktywnych działających na terenie Gminy Drużbice.

Wójt Gminy Drużbice
/-/ Bożena Zielińska

Referaty Urzędu

- Urząd Stanu Cywilnego
- Referat Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Przestrzennej
- Referat Pozyskiwania Funduszy i Zamówień Publicznych
- Referat Rolnictwa i Ochrony Środowiska
- Referat Remontowo - Techniczny
- Referat Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia
- Referat Organizacyjny, Kadr i Spraw Obywatelskich
- Referat Finansów i Planowania Budżetowego

Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego

MONITOR POLSKI
DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Prawo Miejsce Gminy Drużbice

Elementy konsultacji społecznych przy opracowywaniu "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022":

- luty 2016 r. poinformowanie mieszkańców o przystąpieniu do opracowywania Programu Rewitalizacji - strona internetowa Gminy Drużbice www.druzbice.pl
- w celu opracowania diagnozy zostały udostępnione w terminie 09.02.2017 - 10.03.2017r. na stronie Gminy oraz w siedzibie Urzędu ankiety na potrzeby opracowania Programu Rewitalizacji - wpłynęło 16 szt.,
- w dniu 28 kwietnia odbyło się spotkanie wstępne dotyczące potrzeby opracowania programu rewitalizacji, wymogów, omówienia konsultacji społecznych i włączenia w proces tworzenia dokumentu mieszkańców,
- w ramach konsultacji społecznych projekt diagnozy Programu Rewitalizacji został wyłożony do wglądu mieszkańców (strona internetowa i siedziba Urzędu) w terminie 11.07.2017r. - 11.08.2017r. z możliwością składania uwag i wniosków - wpłynęły 3 uwagi. Informacja o możliwości zapoznania się z dokumentem została wywieszona w siedzibie Urzędu Gminy,
- przeprowadzenie w dniu 08.08.2017r. debaty, na którą za pośrednictwem kurendy zaproszeni zostali wszyscy mieszkańcy Gminy - liczba osób obecnych - 5 osób (łącznie z pracownikami UG), zgłoszone podczas spotkania uwagi zostały uwzględnione w projekcie dokumentu,
- sierpień 2017 r. - nabór członków do Komitetu Rewitalizacji (informacja na stronie internetowej, informacja pisemna do sołtysów, OSP i przedsiębiorców, do radnych, dyrektorów szkół, organizacji pozarządowych),
- wrzesień 2017 r. możliwość zgłaszania przedsięwzięć, które mogłyby być realizowane na terenie rewitalizacji poprzez złożenie karty planowanego przedsięwzięcia (informacja na stronie internetowej, informacja pisemna do sołtysów, OSP i przedsiębiorców, mail do radnych, dyrektorów szkół, organizacji pozarządowych) - wpłynęły 3 karty zewnętrzne oraz 6 kart z zadaniami gminy Drużbice planowanymi do realizacji. Ponadto na etapie zgłaszania projektów do realizacji na obszarze rewitalizacji uzyskano potwierdzenie zamiaru uczestniczenia w działaniach rewitalizacyjnych przez 3 przedstawicieli podmiotów gospodarczych, których zamierzenia inwestycyjne zostały zapisane w "Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022",
- grudzień 2017 r. - konsultacje społeczne projektu dokumentu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022”.

11.3. Działania informacyjno-promocyjne programu rewitalizacji

Informowanie społeczności lokalnej o procesach rewitalizacji podejmowanych na obszarze gminy stanowi podstawowy obowiązek władz samorządu. Jest najważniejszym elementem budowania zaufania pomiędzy samorządem a mieszkańcami.

W systemie komunikowania się z mieszkańcami rolę inicjującą przyjmuje Wójt Gminy oraz Komitet Rewitalizacji (zespół osób odbierający informacje od partnerów indywidualnych, zbiorowych i innych).

Wszystkie materiały informacyjne i promocyjne będą wskazywały, jakie są główne cele wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Promocję działań realizowanych w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022” prowadzić będzie Urząd Gminy Drużbice. Promocja będzie zgodna z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające Rozporządzenie Rady (UE) nr 1083/2006.

Rysunek 23. Schemat promocji programu rewitalizacji

schemat promocji	Umieszczenie na wszystkich materiałach i dokumentach związanych z realizacją projektów w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji...”, które uzyskają wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego umieszczone zostanie logo Unii Europejskiej oraz logo Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego lub innego właściwego projektowi programu.
	Umieszczanie tablic informacyjnych o współfinansowaniu projektu ze środków Unii Europejskiej w miejscu prowadzenia inwestycji.
	Podanie aktualnych informacji na temat programu rewitalizacji w biuletynie gminnym.
	Umieszczenie informacji na oficjalnej stronie internetowej Gminy Drużbice.

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022" zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.) został przekazany do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (pismo z dnia 4.10.2017 r. znak: FZR.033.4.2017) oraz Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo z dnia 4.10.2017 r. znak: FZR.033.5.2017) z prośbą o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny na środowisko lub uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy. Uzyskano następujące opinie:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (w piśmie z dnia 13.10.2017 r., znak: WOOŚ.411.222.2017. AJa.) wystąpił do Wójta Gminy Drużbice o uzupełnienie wniosku,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi (pismem z dnia 16.10.2017 roku znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.579.2017.MF) wystąpił do Wójta Gminy Drużbice o przeanalizowanie i jednoznaczne stanowisko czy przedmiotowy dokument kwalifikuje się do projektów dokumentów, o których mowa w art. 46 ust. 2 w/w ustawy.

Wobec powyższego dokonano ponownej analizy, w wyniku której stwierdzono, że projekt dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022” nie wpisuje się w katalog dokumentów wskazanych w art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Takie też stanowisko zostało przekazane w dniu 24 października 2017 roku do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (pismo znak: FZR.033.6.2017) oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi (pismo znak: FZR.033.7.2017). W odpowiedzi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi (pismem znak: WOOŚ.411.222.2017.AJa.2 z dnia 27.10.2017 r.) odstąpił od zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie, natomiast Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi (pismem znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.579.2017.MF z dnia 9.11.2017 r.)

W wyniku przeprowadzonej analizy organ opracowujący dokument dokonał oceny, iż projekt dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022” wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, które nie oddziałują znacząco na środowisko i tym samym nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Ujęte w projekcie LPR cele działań są zgodne z celami wyznaczonymi w dokumentach szczebla międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Inwestycje i działania, nie zaliczają się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z zapisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

(Dz. U. 2016, poz. 71). Inwestycje przewidziane w projekcie LPR realizowane będą głównie w obszarach zmienionych antropogenicznie, zurbanizowanych, przekształconych w wyniku działalności człowieka. Nie przewiduje się zarówno na etapie realizacji jak i późniejszej eksploatacji zajmowania nowych terenów podlegających rygorom ochronnym. Tylko część zadań stricte inwestycyjnych związanych będzie na etapie realizacji z wystąpieniem krótkotrwałych, przejściowych i drobnych uciążliwości dla ludzi i środowiska, które ustaną po zakończeniu realizacji inwestycji. Efekty realizacyjne poszczególnych zadań będą dla wszystkich komponentów środowiska co najmniej neutralne, a często bardzo pozytywne. Ze względu na charakter i skalę planowanych zadań ujętych w projekcie LPR nie przewiduje się wystąpienia zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Teren, na którym prowadzone będą działania inwestycyjne nie wykracza poza granice administracyjne Gminy Drużbice. Realizacja planowanych inwestycji przyniesie pozytywne skutki dla środowiska oraz wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy. Zakłada się ponadto, że w wyniku realizacji zamierzeń projektu LPR obszar gminy zyska walor atrakcyjności inwestycyjnej, będzie przyjaźniejszym dla mieszkańców pod względem zaspokajania potrzeb społecznych, będzie miał szanse rozwijać się i wykorzystywać swój potencjał.

SPISY

Spis tabel

Tabela 1. Demografia w gminie Drużbice w latach 2010-2017 (GUS, 2010-2016, Urząd Gminy w Drużbicach - 31.01.2017)	13
Tabela 2. Porównanie wybranych wskaźników demograficznych gminy Drużbice do wskaźników demograficznych powiatu bełchatowskiego i województwa łódzkiego w roku 2016 (GUS, 2016)	15
Tabela 3. Mieszkańcy w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice - stan na dzień 31.01.2017r. (Urząd Gminy w Drużbicach).....	15
Tabela 4. Prognoza demograficzna dla powiatu bełchatowskiego i gminy Drużbice do roku 2035 (Opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności na lata 2014-2050 – powiaty (demografia.stat.gov.pl).....	19
Tabela 5. Działalność GOPS w Drużbicach w latach 2010-2015 (GOPS Drużbice).....	22
Tabela 6. Infrastruktura administracyjna i społeczna na terenie gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach) ..	25
Tabela 7. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)	27
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016).....	28
Tabela 9. Wskaźniki dla podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Drużbice w roku 2016 (GUS, 2016)	30
Tabela 10. Wybrane podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)	30
Tabela 11. Wykaz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego dla gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)	32
Tabela 12. Podstawowe dane o sołectwach w gminie Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)	33
Tabela 13. Struktura zagospodarowania przestrzennego gminy Drużbice w ha (Urząd Gminy w Drużbicach)	34
Tabela 14. Charakterystyka oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie gminy gminie Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)	36
Tabela 15. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie Drużbice w 2016 roku (GUS, 2016)	38
Tabela 16. Wykaz budynków użyteczności publicznej i opis stanu technicznego (Urząd Gminy w Drużbicach) ..	39
Tabela 17. Zabytki gminy Drużbice wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego (rejestr zabytków województwa łódzkiego - stan na 01.09.2016r.)	40
Tabela 18. Cenne historycznie i artystycznie obiekty i tereny w gminie Drużbice (Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Drużbice na lata 2014-2018).....	42
Tabela 19. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Drużbice (stan 04.08.2015r. http://lodz.rdos.gov.pl) .	43
Tabela 20. Ilość odpadów komunalnych zbieranych z budynków mieszkalnych w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice w roku 2016 oraz ilość zaewidencjonowanego azbestu w sołectwach - dane w Mg (Urząd Gminy w Drużbicach).....	45
Tabela 21. Emisja gazów cieplarnianych z mieszkalnictwa - dane w MgCO ₂ /rok (obliczenia własne na podst. PGE dla Gminy Drużbice)	48
Tabela 22. Wartości wskaźników określających sytuację społeczną gminy Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*	50
Tabela 23. Wartości wskaźników określających sytuację gospodarczą gminy Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*	54
Tabela 24. Podsumowanie wskaźników dotyczących sfery technicznej w gminie Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*.....	55
Tabela 25. Podsumowanie wskaźników dotyczących sfery środowiskowej w gminie Drużbice (według danych Urzędu Gminy w Drużbicach)*	57
Tabela 26. Podsumowanie wskaźników określających sytuację w gminie Drużbice (opracowanie własne)	59
Tabela 27. Uwarunkowania wewnętrzne dla gminy Drużbice - analiza SWOT	63
Tabela 28. Uwarunkowania zewnętrzne dla Gminy Drużbice - analiza SWOT.....	64

Tabela 29. Potwierdzenie sytuacji kryzysowej w poszczególnych sferach dla sołectw gminy Drużbice.....	68
Tabela 30. Wskaźniki koncentracji obszaru rewitalizacji dla gminy Drużbice (opracowanie własne)	74
Tabela 31. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji	82
Tabela 32. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej na obszarze rewitalizacji	83
Tabela 33. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzennej na obszarze rewitalizacji	83
Tabela 34. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych w sferze środowiskowej na obszarze rewitalizacji.....	84
Tabela 35. Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	101
Tabela 36. Komplementarność "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022"	109
Tabela 37. Komplementarność pomiędzy potrzebami rewitalizacji, celami, kierunkami oraz projektami.....	111
Tabela 38. Plan finansowy (koszty szacunkowe) realizacji projektów priorytetowych i przedsięwzięć "Lokalnego o Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice..."	113
Tabela 39. Wskaźniki dla projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji na terenie gminy Drużbice w odniesieniu do celów Programu Rewitalizacji.....	124

Spis wykresów

Wykres 1. Dochody i wydatki ogólne budżetu Gminy Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016)	12
Wykres 2. Dochody i wydatki budżetu Gminy Drużbice w latach 2010-2016 w przeliczeniu na 1 mieszkańca (GUS, 2010-2016)	12
Wykres 3. Liczba ludności według ekonomicznych grup wiekowych w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016)	14
Wykres 4. Liczba ludności w poszczególnych grupach wiekowych w gminie Drużbice w roku 2016 (GUS, 2016)	14
Wykres 5. Przyrost naturalny i saldo migracji w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (GUS, 2010-2016)	15
Wykres 6. Liczba mieszkańców sołectw gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017)	16
Wykres 7. Liczba mieszkańców sołectw gminy Drużbice według ekonomicznych grup wiekowych (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017)	17
Wykres 8. Liczba osób pracujących według innego podziału niż PKD na terenie gminy Drużbice (GUS, 2010-2016)	19
Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych w gminie Drużbice w latach 2010-2016 (Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie)	20
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w roku 2016 (Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie)	21
Wykres 11. Najważniejsze powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2010-2016 w Drużbicach (GOPS Drużbice)	22
Wykres 12. Liczba rodzin z poszczególnych sołectw korzystających z pomocy GOPS w Drużbicach (GOPS Drużbice, stan na 31.01.2017)	23
Wykres 13. Liczba osób w rodzinach w poszczególnych sołectwach korzystających z pomocy GOPS w Drużbicach (GOPS Drużbice, stan na 31.01.2017)	23
Wykres 14. Liczba osób chorych, niepełnosprawnych lub wymagających opieki w poszczególnych sołectwach na terenie gminy Drużbice (GOPS Drużbice, stan na 31.01.2017)	24
Wykres 15. Liczba przestępstw popełnianych w gminie Drużbice (zestawienie własne ma podstawie danych Posterunku Policji w Drużbicach i Urzędu Gminy w Drużbicach, 2016).....	25
Wykres 16. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według rodzaju działalności na terenie gminy Drużbice w roku 2016 według rodzaju działalności (GUS, 2016)	28
Wykres 17. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017r.)	29
Wykres 18. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach, stan na 31.01.2017r.)	29

Wykres 19. Struktura zagospodarowania przestrzeni na terenie gminy Drużbice w 2016 r. (Urząd Gminy w Drużbicach)	35
Wykres 20. Długość sieci i liczba przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w gminie Drużbice (GUS, 2016)	37
Wykres 21. Ilości odpadów zbieranych w gminie Drużbice w latach 2010-2016 w Mg (Urząd Gminy w Drużbicach)	44
Wykres 22 Ilość odpadów komunalnych zbieranych w Mg w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice w roku 2016 (Urząd Gminy w Drużbicach)	45
Wykres 23. Ilość wyrobów zawierających azbest w Mg w poszczególnych sołectwach gminy Drużbice (Urząd Gminy w Drużbicach)	46
Wykres 24. Ilość zebranego azbestu z terenu gminy Drużbice w latach 2010-2015 (Urząd Gminy w Drużbicach)	47

Spis rysunków

Rysunek 1. Proces rewitalizacji	5
Rysunek 2. Sołectwa gminy Drużbice (źródło: http://belchatow.geoportal2.pl/map/www/mapa.php?)	7
Rysunek 3. Gmina Drużbice na tle powiatu bełchatowskiego (źródło: maps.google.pl)	11
Rysunek 4. Gęstość zaludnienia w sołectwach (opracowanie własne)	18
Rysunek 5. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w roku 2014 w gminie Drużbice (dane: Urząd Gminy w Drużbicach, opracowanie własne)	26
Rysunek 6. Fotografie obiektów architektonicznych z terenu gminy Drużbice wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego	41
Rysunek 7. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację społeczną gminy Drużbice (opracowanie własne)	52
Rysunek 8. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację gospodarczą gminy Drużbice (opracowanie własne)	55
Rysunek 9. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację techniczną gminy Drużbice (opracowanie własne)	56
Rysunek 10. Graficzne podsumowanie wskaźników określających sytuację środowiskową gminy Drużbice (opracowanie własne)	58
Rysunek 11. Podsumowanie liczby wskaźników negatywnych do określenia obszaru kryzysowego na terenie gminy Drużbice	69
Rysunek 12. Sołectwa spełniające kryteria koncentracji problemów do określenia obszaru kryzysowego - obszaru zdegradowanego - na terenie gminy Drużbice (opracowanie własne)	70
Rysunek 13. Obszar zdegradowany na terenie gminy Drużbice - mapa poglądowa (opracowanie własne)	71
Rysunek 14. Mapa obszaru przeznaczonego do rewitalizacji w gminie Drużbice (opracowanie własne)	73
Rysunek 15. Cele główne "Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drużbice na lata 2017-2022"	86
Rysunek 16. Kierunki "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drużbice na lata 2017-2022"	87
Rysunek 17. Schemat procesu tworzenia i wdrażania programu rewitalizacji	120
Rysunek 18. Możliwości dofinansowania zadań zawartych w programie (opracowanie własne)	121
Rysunek 19. Schemat monitoringu programu	123
Rysunek 20. Schemat zasad partycypacji w programie rewitalizacji	126
Rysunek 21. Schemat public-relation programu rewitalizacji	128
Rysunek 22. Zakładka Lokalnego Programu Rewitalizacji na stronie www.druzbice.pl	129
Rysunek 23. Schemat promocji programu rewitalizacji	131